

ROZSUDEK SOUDU (pátého senátu)

25. října 2005*

Ve věci T-38/02,

Groupe Danone, se sídlem v Paříži (Francie), zastoupená A. Wincklerem
a M. Wahou, advokáty,

žalobkyně,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené A. Bouquetem a W. Wilsem, jako
zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise 2003/569/ES ze dne 5. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc IV/37.614/F3 PO/ Interbrew a Alken-Maes) (Úř. věst. 2003, L 200, s. 1) a podpůrně návrh na snížení pokuty uložené žalobkyni v článku 2 uvedeného rozhodnutí,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (pátý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda, M. E. Martins Ribeiro a K. Jürimäe, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Plingers, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. prosince 2004,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

- ¹ Nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 17, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), v čl. 15 odst. 2 uvádí:

„Komise může podnikům nebo sdružením podniků uložit rozhodnutím pokuty ve výši od 1 000 do 1 000 000 [eur] nebo v částce tuto výši přesahující, ale nepřesahující

10% obrátu dosaženého v předchozím účetním roce všemi podniky, které se na porušení podílely, a pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) poruší čl. [81] odst. 1 a článek [82] Smlouvy, nebo

b) poruší povinnosti uložené podle čl. 8 odst. 1 [nařízení].

Při stanovení výše pokuty se bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [protiprávního jednání].“

- 2 Pokyny o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny“) zavádějí pravidla stanovování výše uvedených pokut, „která vycházejí ze základní částky, jež bude zvýšena s ohledem na přitěžující okolnosti, nebo snížena s ohledem na polehčující okolnosti“ (pokyny, druhý pododstavec). Podle těchto pokynů „se základní částka stanoví podle závažnosti a délky protiprávního jednání, což jsou jediná kritéria uvedená v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17“ (pokyny, bod 1).

- 3 Sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4, dále jen „sdělení o spolupráci“) „vymezuje podmínky, za kterých mohou být podniky spolupracující s Komisí v průběhu jejího šetření osvobozeny od pokuty nebo být oprávněny ke snížení pokuty, kterou by jinak musely zaplatit“ (bod A 3 sdělení). *(neoficiální překlad)*
- 4 Bod D sdělení o spolupráci zní takto:

„D. Podstatné snížení výše pokuty

1. Pokud podnik spolupracuje, aniž by byly splněny všechny podmínky uvedené v [bodech] B a C, má nárok na 10% až 50% snížení výše pokuty, která by mu byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo.

2. Tak tomu může být, zejména pokud:

- před odesláním oznámení námitek podnik poskytne Komisi informace, dokumenty nebo jiné důkazy, které přispívají k prokázání existence protiprávního jednání,
- po obdržení oznámení námitek podnik informuje Komisi, že nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, na kterých Komise založila svá obvinění.“
(neoficiální překlad)

Skutkový základ sporu

- 5 V rozhodné době z hlediska skutkových okolností byly společnosti Interbrew NV (dále jen „Interbrew“) a Brouwerijen Alken-Maes NV (dále jen „Alken-Maes“) číslem jedna, respektive číslem dva na belgickém trhu s pivem. Alken-Maes byla dceřinou společností skupiny Danone SA (dále jen „žalobkyně“), která rovněž působila na francouzském trhu s pivem prostřednictvím jiné dceřiné společnosti, Brasseries Kronenbourg SA (dále jen „Kronenbourg“). V roce 2000 žalobkyně ukončila své aktivity v oblasti piva.
- 6 V roce 1999 Komise zahájila pod číslem věci IV/37.614/F3 šetření vztahující se k případným protiprávním jednáním porušujícím pravidla Společenství v oblasti hospodářské soutěže v belgickém pivovarnickém průmyslovém odvětví.
- 7 Dne 29. září 2000 Komise zahájila v rámci uvedeného šetření řízení a přijala oznámení námitek vůči žalobkyni, jakož i vůči podnikům Interbrew, Alken-Maes, NV Brouwerij Haacht (dále jen „Haacht“) a NV Brouwerij Martens (dále jen „Martens“). Řízení zahájené vůči žalobkyni a oznámení námitek, které jí bylo zasláno, se vztahovalo výlučně k její předpokládané účasti v kartelové dohodě označované jako „Interbrew/Alken-Maes“ týkající se belgického trhu s pivem.
- 8 Dne 5. prosince 2001 Komise přijala rozhodnutí 2003/569/ES v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc IV/37.614/F3 PO/Interbrew a Alken-Maes) (Úř. věst. 2003, L 200, s. 1) týkající se žalobkyně a podniků Interbrew, Alken-Maes, Haacht a Martens (dále jen „napadené rozhodnutí“).
- 9 V napadeném rozhodnutí jsou shledána dvě různá protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže, tedy jednak celkový souhrn dohod nebo jednání ve

vzájemné shodě v oblasti prodeje piva v Belgii (dále jen „kartelová dohoda Interbrew/Alken-Maes“), a jednak jednání ve vzájemné shodě v oblasti prodeje piva pod značkou distributora. Napadené rozhodnutí konstatuje, že žalobkyně, Interbrew a Alken-Maes se účastnily prvního protiprávního jednání, zatímco Interbrew, Alken-Maes, Haacht a Martens se účastnily druhého protiprávního jednání.

- 10 Přestože byla žalobkyně v rozhodné době z hlediska skutkových okolností mateřskou společností společnosti Alken-Maes, bylo v napadeném rozhodnutí v jejím případě shledáno pouze jediné protiprávní jednání. Vzhledem k její aktivní roli v kartelové dohodě Interbrew/Alken-Maes byla totiž žalobkyně shledána odpovědnou jak za svou vlastní účast, tak za účast Alken-Maes v uvedené kartelové dohodě. Komise se naproti tomu domnívala, že žalobkyni nelze činit odpovědnou za účast její dceřiné společnosti na jednání ve vzájemné shodě v oblasti prodeje piva po značkou distributora vzhledem k tomu, že se sama na této kartelové dohodě neúčastnila.
- 11 Protiprávní jednání vytykávané žalobkyni spočívá v její účasti jak přímo, tak prostřednictvím její dceřiné společnosti Alken-Maes na celkovém souhrnu dohod nebo jednání ve vzájemné shodě o všeobecném paktu o neútočení, o cenách a podpoře prodeje v maloobchodě, o rozdělení zákazníků v rámci odvětví „hotely, restaurace, kavárny“ (dále jen „horeca“), včetně takzvaných „tuzemských“ zákazníků, o omezení investic a reklamy na trhu horeca, o nové cenové struktuře platné pro odvětví horeca a pro maloobchod a o výměně informací o prodeji v odvětví horeca a maloobchodě.
- 12 V napadeném rozhodnutí bylo shledáno, že výše uvedené protiprávní jednání trvalo od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998.
- 13 Jelikož se domnívala, že souhrn všech poznatků jí umožňuje učinit závěr, že protiprávní jednání bylo ukončeno, Komise nepovažovala za nutné uložit dotyčným podnikům povinnost ukončit protiprávní jednání podle článku 3 nařízení č. 17.

- 14 Komise se naproti tomu domnívala, že je třeba podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 uložit pokutu Interbrew a žalobkyni za jejich účast na kartelové dohodě Interbrew/Alken-Maes.
- 15 V tomto ohledu Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že všichni účastníci kartelové dohody Interbrew/Alken-Maes se tohoto protiprávního jednání dopustili úmyslně.
- 16 Pro účely výpočtu výše pokut, které mají být uloženy, Komise v napadeném rozhodnutí použila metodologii vymezenou v pokynech, jakož i ve sdělení o spolupráci.
- 17 Výrok napadeného rozhodnutí zní následovně:

„Článek 1

[Interbrew], [Alken-Maes] a [žalobkyně] porušily čl. 81 odst. 1 [ES] tím, že se účastnili na celkovém souhrnu dohod nebo jednání ve vzájemné shodě o všeobecném paktu o neútočení, o cenách a podpoře prodeje v maloobchodě, o rozdělení zákazníků v odvětví horeca (zahrnujícím ‚klasické‘ horeca a tuzemské zákazníky), o omezení investic a reklamy na trhu horeca, o nové cenové struktuře platné pro odvětví horeca a pro maloobchod a o výměně informací o prodeji v odvětví horeca a maloobchodě, a to v době od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998.

Článek 2

[Interbrew] a [žalobkyni] se z důvodu protiprávních jednání shledaných v článku 1 ukládají následující pokuty:

- a) [Interbrew]: pokuta 45,675 milionů eur;
- b) [žalobkyni]: pokuta 44,043 milionů eur.

[...]"

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 18 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 22. února 2002 byla podána projednávaná žaloba.
- 19 Na základě zprávy soudce zpravodaje se Soud (pátý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení. Soud na základě článku 64 svého jednacího řádu vyzval účastníky řízení, aby předložili některé dokumenty a odpověděli na písemné otázky. Účastníci řízení těmto žádostem vyhověli ve stanovené lhůtě.

- 20 Dopisem ze dne 30. listopadu 2004 žalobkyně požádala Soud, aby do spisu založil rozhodnutí Komise ze dne 29. září 2004 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc COMP/C.37750/B2 – Brasseries Kronenbourg, Brasseries Heineken), oznámené pod číslem K(2004) 3597 konečné (dále jen „rozhodnutí Kronenbourg/Heineken“), a dále aby na základě organizačních procesních opatření podle čl. 64 odst. 4 jednacího řádu vyzval Komisi, aby se před jednáním nebo v jeho průběhu vyjádřila k výsledkům svého šetření ohledně případného zneužívání dominantního postavení Interbrew na belgickém trhu s pivem.
- 21 Rozhodnutím ze dne 3. prosince 2004 Soud založil výše uvedený dopis do spisu a oznámil Komisi, že bude na jednání vyzvána k podání vyjádření k návrhu žalobkyně na založení rozhodnutí Kronenbourg/Heineken do spisu. Dále pak zamítl návrh na přijetí organizačního procesního opatření, aby se Komise vyjádřila k výsledkům svého šetření ohledně případného zneužívání dominantního postavení Interbrew na belgickém trhu s pivem.
- 22 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání dne 8. prosince 2004. Komise na jednání prohlásila, že nemá nic proti návrhu žalobkyně na založení rozhodnutí Kronenbourg/Heineken do spisu, což Soud učinil rozhodnutím.
- 23 Žalobkyně navrhuje, aby Soud:

— zrušil napadené rozhodnutí na základě článku 230 ES a podpůrně snížil pokutu uloženou v článku 2 uvedeného rozhodnutí na základě článku 229 ES;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

24 Komise navrhuje, aby Soud:

— zamítl žalobu;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

25 Žalobkyně na podporu své žaloby vznáší osm žalobních důvodů. Dva žalobní důvody, které byly vzneseny jako hlavní, směřují ke zrušení napadeného rozhodnutí a vycházejí z porušení práv obhajoby a zásady řádné správy (první žalobní důvod) a z porušení povinnosti odůvodnění (druhý žalobní důvod). Ostatních šest žalobních důvodů, které byly vzneseny podpůrně, směřuje ke snížení výše uložené pokuty. Tyto žalobní důvody vycházejí z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výchozí částky pokuty v rozporu se zásadami proporcionality, rovného zacházení a *non bis in idem* (třetí žalobní důvod), z nesprávného posouzení délky trvání protiprávního jednání (čtvrtý žalobní důvod), z neopodstatněnosti přitěžující okolnosti uplatněné na základě nátlaku vyvíjeného na Interbrew (pátý žalobní důvod), z neopodstatněného zohlednění opakovaného protiprávního jednání jakožto přitěžující okolnosti vůči žalobkyni (šestý žalobní důvod), z nedostatečného zohlednění použitelných polehčujících okolností (sedmý žalobní důvod) a z nesprávného posouzení rozsahu spolupráce žalobkyně v rozporu se zásadou rovného zacházení a se sdělením o spolupráci (osmý žalobní důvod).

A – *K návrhům na zrušení napadeného rozhodnutí*1. *K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práv obhajoby a zásady řádné správy*

26 Tento žalobní důvod se dělí na tři části. V první části žalobkyně uplatňuje, že jí nebylo umožněno posoudit souvislosti, v jakých byl vypracován dokument použitý Komisí v její neprospěch. V druhé části poukazuje na skutečnost, že jí Komise neumožnila seznámit se před vydáním napadeného rozhodnutí se skutečnostmi, k nimž bylo přihlédnuto při výpočtu pokuty. Konečně ve třetí části žalobkyně uplatňuje, že neexistence dokumentů ze schůzek mezi Komisí a Interbrew, jakož i odmítnutí Komise sdělit jí odpověď Interbrew na oznámení námitek představují nejen porušení práv obhajoby, ale také porušení zásady řádné správy.

a) K první části, vycházející ze skutečnosti, že žalobkyni nebylo umožněno posoudit souvislosti, v jakých byl vypracován dokument použitý Komisí v její neprospěch

Argumenty účastníků řízení

27 Žalobkyně uplatňuje, že napadené rozhodnutí musí být zrušeno z toho důvodu, že jí nebylo umožněno se vyjádřit a vznést výhrady k výňatku z dokumentu, jehož kopii si Komise původně pořídila u společnosti Heineken NV (dále jen „Heineken“) v rámci souvisejícího šetření v Nizozemsku (dále jen „dokument Heineken“). Komise na tento dokument poukázala v bodě 55 odůvodnění napadeného rozhodnutí, aby tak podpořila závěr, podle kterého žalobkyně vyvíjela nátlak na Interbrew, když jí hrozila odvetnými opatřeními na francouzském trhu, aby ji přiměla k rozšíření rozsahu

kartelové dohody. Ostatní skutečnosti zohledněné na podporu tohoto závěru, které byly uvedeny v bodě 54 odůvodnění napadeného rozhodnutí, byly pouze jednostrannými prohlášeními Interbrew.

- 28 Žalobkyně uznává, že dokument Heineken je citován v oznámení námitek a že se s ním seznámila při nahlédnutí do spisu. Komise se však spokojila s tím, že v napadeném rozhodnutí uvedla místo a okolnosti pořízení dokumentu Heineken, přičemž tento dokument bez dalších formalit považovala za věrohodný, a nedala žalobkyni příležitost posoudit souvislosti, v nichž byl tento dokument vypracován.
- 29 Žalobkyně tedy neměla přístup k dopisům či interním sdělením, které tomuto dokumentu předcházely nebo na něj navazovaly, jelikož nejsou součástí spisu. Do spisu nebyl založen žádný doklad, který by souvisel s tímto dokumentem a který mohl být pořízen v průběhu šetření v Nizozemsku, a to navzdory žádosti žalobkyně v tomto směru. Případná vyjádření společností Heineken a Interbrew týkající se dosahu uvedeného dokumentu rovněž nebyla založena do spisu. Korespondence mezi Komisí a společností Heineken ohledně důvěrnosti dokumentu Heineken, kterou Komise poskytla, navíc nepřináší žádnou další informaci ani nedokazuje, že sama Komise měla poznatky nezbytné pro výklad tohoto dokumentu.
- 30 Žalobkyně v tomto ohledu uplatňuje dva alternativně pojaté body žalobního důvodu. Buď takové poznatky pro výklad existovaly, avšak nebyly založeny do spisu, a přístup do něj byl proto stížen vadami a v rozporu s právy obhajoby, anebo takové poznatky neexistovaly a Komisi pak na základě její povinnosti provádět vyšetřování i ve prospěch dotčené osoby přísluší ověřit důvěryhodnost informací obsažených v dokumentu Heineken a usilovat přitom o zjištění souvislostí, za nichž byl tento dokument vypracován.

- 31 Žalobkyně tvrdí, že pokud by jí byla známa totožnost autora, jakož i souvislosti vyhotovení dokumentu Heineken, mohlo by každopádně správní řízení dopadnout jinak, neboť by případně mohla prokázat nedostatek pravosti či pravdivosti uvedeného dokumentu. V takovém případě by samotná prohlášení Interbrew nemohla stačit k prokázání údajného nátlaku, který na ni měl být vyvíjen. Tím tedy došlo k porušení práv obhajoby v souladu s judikaturou Soudu (rozsudek Soudu ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR a další v. Komise, nazývaný „Cement“, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, bod 247).
- 32 Komise podotýká, že žalobkyně měla přístup k dokumentu Heineken, s jehož „souvislostmi“ se mohla plně seznámit, a že krom toho v průběhu správního řízení nikdy nepoukazovala na porušení práv obhajoby. Dokument Heineken každopádně není jediným dokladem o pohrůzce vyjádřené žalobkyní vůči společnosti Interbrew.

Závěry Soudu

- 33 Podle ustálené judikatury má přístup ke spisu ve věcech hospodářské soutěže zejména za účel umožnit adresátům oznámení námitek, aby se seznámili s důkazy obsaženými ve spisu Komise a mohli se pak na základě těchto poznatků účinně vyjádřit k závěrům, k nimž Komise dospěla ve svém oznámení námitek (viz rozsudek Soudu ze dne 30. září 2003, Atlantic Container Line a další v. Komise, T-191/98 a T-212/98 až T-214/98, Recueil, s. II-3275, bod 334 a citovaná judikatura). Přístup ke spisu je tedy součástí procesních záruk, jejichž účelem je chránit práva obhajoby a zajistit zejména účinný výkon práva být vyslechnut (viz výše uvedený rozsudek Atlantic Container Line a další v. Komise, bod 334 a citovaná judikatura).

- 34 Komise má tedy povinnost zpřístupnit podnikům zúčastněným v řízení podle čl. 81 odst. 1 ES veškeré dokumenty v jejich neprospěch i v jejich prospěch, které shromáždila v průběhu šetření, s výhradou obchodního tajemství jiných podniků, interních dokumentů orgánu a jiných důvěrných informací (viz rozsudek *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 335 a citovaná judikatura).
- 35 Ukáže-li se, že se Komise v napadeném rozhodnutí opírala o dokumenty v neprospěch dotčené osoby, které nejsou obsaženy ve vyšetřovacím spisu a které nebyly žalobkyni poskytnuty, je třeba takové dokumenty vyloučit z důkazních prostředků (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 25. října 1983, *AEG v. Komise*, 107/82, Recueil, s. 3151, body 24 až 30; rozsudky *Cement*, bod 31 výše, bod 382, a *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 338).
- 36 Pokud se jedná o dokumenty, které mohly obsahovat skutečnosti ve prospěch dotčené osoby, je třeba poznamenat, že jsou-li takové dokumenty obsaženy ve vyšetřovacím spisu Komise, případné zjištění porušení práv obhajoby nezávisí na způsobu, jakým se dotýčný podnik choval v průběhu správního řízení, a na tom, zda tento podnik byl povinen žádat Komisi, aby mu umožnila přístup k jejímu spisu nebo mu poskytla určité dokumenty (rozsudky Soudu ze dne 29. června 1995, *Solvay v. Komise*, T-30/91, Recueil, s. II-1775, bod 96, a *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 340).
- 37 Pokud se naproti tomu jedná o dokumenty, které by mohly obsahovat skutečnosti ve prospěch dotčené osoby a nenacházejí se ve vyšetřovacím spisu Komise, je žalobkyně povinna podat orgánu výslovnou žádost o jejich zpřístupnění, a opomene-li tak učinit v průběhu správního řízení, dochází v této věci k prekluzi, co se týče žaloby na neplatnost, která bude případně podána proti konečnému rozhodnutí (rozsudky *Cement*, bod 31 výše, bod 383, a *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 340).

38 Opodstatněnost bodů žalobního důvodu uplatněných žalobkyní je nutno posoudit ve světle těchto zásad.

39 Předem je třeba poukázat na to, že není nijak zpochybňováno, že Komise původně získala dokument Heineken u příležitosti šetření provedeného na základě čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 v prostorách společnosti Heineken v Nizozemsku ve dnech 22. a 23. března 2000 v souvislosti s naprosto odlišným případem. Komise později, dne 14. dubna 2000, žádala společnost Heineken v rámci správního řízení týkajícího se projednávané věci a prostřednictvím žádosti o informace v souladu s čl. 11 nařízení č. 17 o zaslání nové kopie dokumentu, která byla založena do spisu.

40 Dále je důležité poznamenat, že žalobkyně uznává, že dokument Heineken je citován v oznámení námitek a že se s ním seznámila, když jí byl v průběhu správního řízení umožněn přístup ke spisu. Pokud se konkrétně jedná o tento dokument, žalobkyně tedy mohla účinně vykonat své právo být vyslechnuta.

41 Žalobkyně však uplatňuje, že neměla přístup k případným dopisům či interním sdělením, které mohly předcházet vyhotovení dokumentu Heineken nebo na něj navazovat a které mohly obsahovat skutečnosti v její prospěch.

42 Bod žalobního důvodu, který žalobkyně zakládá na skutečnosti, že jí Komise neposkytla takové dopisy či interní sdělení, které měla k dispozici, nelze přijmout. Je totiž nutné připomenout, že v souladu s judikaturou se žalobkyně může dovolávat porušení práv obhajoby pouze tehdy, podala-li Komisi v průběhu správního řízení výslovnou žádost o zpřístupnění předmětných dokumentů (viz bod 37 výše).

43 Žalobkyně však takovou žádost nepodala. Ve své odpovědi na oznámení námitek totiž žalobkyně v souvislosti s dokumentem Heineken pouze uvádí, že „důkazní hodnota tohoto dokumentu je zjevně pochybná [a že] [n]ic v [oznámení námitek] nebo v souvislosti s dokumentem neumožňuje [žalobkyni] zjistit totožnost autora či posoudit jeho souvislosti“. Toto prohlášení nelze považovat za výslovnou žádost o zpřístupnění předmětných dopisů či interních sdělení. Krom toho žalobkyně na jednání na dotaz Soudu k tomuto bodu potvrdila, že žádost o zpřístupnění spisu, kterou podala v průběhu správního řízení, byla obecné povahy. Žalobkyně dále ve svých dopisech z 24. a 28. ledna 2002 vyslovila druhou žádost o zpřístupnění spisu, a to pouze velmi obecně a bez jakéhokoli odkazu na dotčené dokumenty, která však byla tak či onak učiněna až po skončení správního řízení.

44 Pokud se jedná o bod žalobního důvodu, který žalobkyně zakládá na tom, že v případě, že Komise neměla k dispozici žádný dopis či interní sdělení, které by předcházely vyhotovení dokumentu Heineken nebo na něj navazovaly, pak v rozporu se svou povinností být nestranná neprovedla ověření pravdivosti obsahu uvedeného dokumentu, stačí uvést, že tento bod žalobního důvodu se netýká problematiky práv obhajoby. Žalobkyně totiž žádá, aby bylo určeno, zda Komise dostatečným způsobem zjistila, co měla v úmyslu prokázat zejména prostřednictvím dokumentu Heineken, a zda vzhledem k tomu, že uvedený dokument byl k provedení takového důkazu nezbytný, byla pravdivost výroků, které jsou v něm obsaženy, dostatečně zjištěna. Žalobkyně tedy zpochybňuje průkaznost dokumentu Heineken, tato otázka je však pro posouzení tohoto žalobního důvodu nerelevantní, neboť ten vychází z porušení práv obhajoby (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 29. června 1995, ICI v. Komise, T-37/91, Recueil, s. II-1901, bod 72), a bude posouzena níže v bodech 260, 261, 271 až 273 a 284 až 290.

45 První část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

b) Ke druhé části, vycházející ze skutečnosti, že Komise žalobkyni neumožnila seznámit se před vydáním napadeného rozhodnutí se skutečnostmi, k nimž bylo přihlédnuto při výpočtu pokuty

Argumenty účastníků řízení

46 Žalobkyně poukazuje na porušení práv obhajoby vyplývající ze skutečnosti, že jí Komise v žádném okamžiku neposkytla možnost seznámit se se skutečnostmi, které měla v úmyslu využít při stanovení pokuty, či se k nim vyjádřit. Komise v oznámení námitek pouze na několika řádcích shrnula metodologii doporučovanou v pokynech a nic v uvedeném oznámení žalobkyni neumožňovalo předpokládat obzvláště nepříznivé zacházení ze strany Komise a z toho vyplývající nerovné zacházení v porovnání s Interbrew.

47 Oznámení námitek žalobkyni zejména nijak nenaznačuje, že by Komise měla v úmyslu vůči ní uplatnit opakované protiprávní jednání, když Komise tuto přitěžující okolnost ve své rozhodovací praxi používá toliko ojediněle. V průběhu roku 2001 tak Komise několikrát shledala podniky odpovědnými za opakované protiprávní jednání, aniž však vůči nim tuto přitěžující okolnost použila při stanovení pokuty. Tak tomu bylo v případě podniku F. Hoffmann-La Roche AG (dále jen „Hoffmann-La Roche“) v rozhodnutí Komise 2003/2/ES ze dne 21. listopadu 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/37.512 – Vitaminy) (Úř. věst. 2003, L 6, s. 1, dále jen „rozhodnutí Vitaminy“) a v rozhodnutí Komise 2002/742/ES ze dne 5. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/36.604 – Kyselina citronová) (Úř. věst. 2002, L 239, s. 18, dále jen „rozhodnutí Kyselina citronová“) a v případě podniku Stora Kopparbergs Bergslags AB (dále jen „Stora“), jemuž však bylo rozhodnutí určeno pod jiným názvem, ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí Komise 2004/337/ES ze dne 20. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/E-1/36.212 – Samopropisovací papír) (Úř. věst. 2004, L 115, s. 1, dále jen „rozhodnutí

Samopropisovací papír“), nebo také v případě podniku Volkswagen AG (dále jen „Volkswagen“) v rozhodnutí Komise 2001/711/ES ze dne 29. června 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc COMP/F-2/36.693 – Volkswagen) (Úř. věst. L 262, s. 14, dále jen „rozhodnutí Volkswagen II“). Takové odlišné zacházení však nebylo odůvodněné.

- 48 Opomenutí zmínit takovou skutečnost je žalobkyni o to více na újmu, že ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí Komise 2002/405/ES ze dne 20. června 2001 v řízení podle článku 82 Smlouvy o ES (COMP/E-2/36.041/PO – Michelin) (Úř. věst. 2002, L 143, s. 1, dále jen „rozhodnutí Michelin II“), kde Komise rovněž použila jako přitěžující okolnost opakované protiprávní jednání, bylo dotyčnému podniku umožněno uplatnit své argumenty k tomuto bodu ještě před vydáním rozhodnutí.
- 49 Komise uplatňuje, že je nadána posuzovací pravomocí při stanovování výše pokuty a že v oznámení námitek zmínila veškeré skutečnosti, které hodlala pro tento účel zohlednit, včetně skutečností vyžadovaných na základě požadavku na odůvodnění. Krom toho nemá povinnost zmiňovat se o svém záměru přihlídnout k opakovanému protiprávnímu jednání jakožto přitěžující okolnosti. Tak či onak žalobkyně nemohla nevědět, že pokyny výslovně uvádějí opakované protiprávní jednání jako přitěžující okolnost ani že v jejím případě již bylo dvakrát shledáno protiprávní jednání.

Závěry Soudu

- 50 Podle ustálené judikatury Komise splní svou povinnost dodržet právo podniků být vyslechnuty, pokud ve svém oznámení námitek výslovně uvede, že bude zkoumat, zda je třeba uložit dotyčným podnikům pokuty, a pokud uvede hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, jako je závažnost a délka

trvání předpokládaného protiprávního jednání a skutečnost, že k němu došlo úmyslně nebo z nedbalosti. Komise jim tak poskytuje údaje, které jsou nezbytné pro jejich obranu nejen proti zjištění protiprávního jednání, ale i proti uložení pokuty (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, *Musique diffusion française* a další v. Komise, 100/80 až 103/80, *Recueil*, s. 1825, bod 21, a rozsudek Soudu ze dne 20. března 2002, *ABB Asea Brown Boveri v. Komise*, T-31/99, *Recueil*, s. II-1881, bod 78).

51 Pokud se jedná o stanovení výše pokut, práva obhajoby dotyčných podniků jsou před Komisí zaručena prostřednictvím možnosti předkládat vyjádření k délce trvání, závažnosti a předvídatelnosti protisoutěžní povahy protiprávního jednání. Podniky mají krom toho dodatečnou záruku, pokud jde o stanovení výše pokuty, neboť Soud vykonává soudní přezkum v plné jurisdikci a může zejména zrušit nebo snížit pokutu podle článku 17 nařízení č. 17 (rozsudek Soudu ze dne 6. října 1994, *Tetra Pak v. Komise*, T-83/91, *Recueil*, s. II-755, bod 235, a v tomto smyslu rozsudek *ABB Asea Brown Boveri v. Komise*, bod 50 výše, bod 79).

52 V projednávané věci je třeba zaprvé konstatovat, že Komise v bodě 213 oznámení námitek v souvislosti s vytýkanými skutečnostmi uvedla svůj záměr uložit pokuty podnikům, jimž bylo oznámení námitek určeno, a to včetně žalobkyně. Komise v bodě 214 oznámení námitek dodala, že při stanovení výše ukládaných pokut musí přihlídnout ke všem okolnostem případu a zejména k závažnosti a délce trvání protiprávního jednání. Komise mimoto v bodě 216 tohoto oznámení uvedla, že ze skutečností uvedených v oznámení námitek přihlédnou zejména ke skutečnosti, že předmětné kartelové dohody představují úmyslné porušení čl. 81 odst. 1 ES.

53 Komise v tomtéž bodě 216 dále uvedla, že dohody o rozdělení trhů a o stanovení cen, jaké byly popsány v oznámení námitek, svou povahou představují nejzávažnější

typ porušení čl. 81 odst. 1 ES. V bodě 215 oznámení námitek upřesnila, že při hodnocení závažnosti protiprávního jednání bere v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu. Komise kromě toho v bodě 216 zmíněného oznámení uvedla, že určí, jakou roli hrál každý z podniků podílejících se na protiprávním jednání, přičemž vezme v úvahu mimo jiné roli každého z nich v předmětných tajných dohodách a délku trvání jejich účasti na protiprávním jednání.

54 Komise dále v bodě 217 oznámení námitek upřesnila, že výše pokuty, která bude každému podniku uložena, bude odrážet případné přitěžující či polehčující okolnosti a že v případě potřeby použije sdělení o spolupráci. Komise konečně v bodě 218 uvedla, že má v úmyslu stanovit vyšší pokut na dostatečné úrovni, aby tak zaručila jejich odrazující účinek.

55 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise v souladu s výše zmiňovanou judikaturou ve svém oznámení námitek (body 213 až 218) výslovně uvedla svůj záměr uložit pokuty podnikům, jimž bylo oznámení námitek určeno, jakož i skutkové a právní okolnosti, k nimž přihlédne při výpočtu výše pokuty, která bude žalobkyni uložena, takže v tomto ohledu bylo její právo být vyslechnuta dodrženo.

56 Zadruhé, pokud se konkrétněji jedná o opakované protiprávní jednání jakožto přitěžující okolnost použitou vůči žalobkyni, je třeba poukázat na to, že pokyny uvádějí jako příklad přitěžující okolnosti opakované protiprávní jednání stejného typu spáchané stejným podnikem a dále že Komise v oznámení námitek uvedla, že přihlédne k individuální roli každého podniku v předmětných tajných dohodách a že výše pokuty bude odrážet případné přitěžující či polehčující okolnosti. Žalobkyně tedy nemohla nevědět, že Komise tuto přitěžující okolnost použije, dospěje-li k závěru, že podmínky pro její uplatnění byly splněny.

57 Zatřetí, pokud se konkrétněji jedná o argument, že s žalobkyní bylo zacházeno diskriminačně v porovnání s ostatními podniky, které se dopustily opakovaného protiprávního jednání, vůči kterým tato přitěžující okolnost použita nebyla, je třeba zdůraznit, že ze samotné skutečnosti, že Komise ve své předchozí rozhodovací praxi měla za to, že určité skutečnosti nepředstavují přitěžující okolnost pro účely stanovení částky pokuty, nevyplývá, že je povinna držet se stejného posouzení v pozdějším rozhodnutí (viz zejména obdobně rozsudky Soudu ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, T-7/89, Recueil, s. II-1711, bod 357; ze dne 14. května 1998, Mayr-Melnhof v. Komise, T-347/94, Recueil, s. II-1751, bod 368, a ze dne 20. března 2002, LR AF 1998 v. Komise, T-23/99, Recueil, s. II-1705, body 234 a 337). Jak dále vyplývá z úvah uvedených v bodě 56 výše, možnost poskytnutá podniku v rámci jiné věci, aby se vyjádřil k zamýšlenému konstatování opakovaného protiprávního jednání, které se ho týká, nijak neznamená, že by Komise měla povinnost takto postupovat ve všech případech ani že neposkytnutí takovéto možnosti žalobkyni znemožňuje plně vykonávat její právo být vyslechnuta.

58 Za těchto okolností musí být druhá část žalobního důvodu zamítnuta.

c) K třetí části, vycházející z neexistence dokumentů ze schůzek mezi Komisí a Interbrew, jakož i z odmítnutí Komise poskytnout žalobkyni odpověď Interbrew na oznámení námitek

Argumenty účastníků řízení

59 Žalobkyně uplatňuje, že ani oznámení námitek, ani napadené rozhodnutí neobsahují přesné skutečnosti, které by jí umožnily posoudit obsah a rozsah schůzek konaných mezi zmocněnci Komise a zástupci Interbrew, o kterých se zmiňuje bod 34 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žádný zápis z těchto jednání, s nimiž

žalobkyně v daném případě nebyla před vydáním napadeného rozhodnutí seznámena, krom toho není připojen ke spisu Komise. Dále Komise tím, že v dopise ze dne 7. února 2002 žalobkyni odepřela přístup k odpovědi Interbrew na oznámení námitek, porušila její práva obhajoby, jakož i zásadu řádné správy.

- 60 Žalobkyně se zprvė domnívá, že jí nebylo umožněno ověřit a eventuálně zpochybnit případná prohlášení společnosti Interbrew na výše uvedených schůzkách, která přitom mohla mít značný dopad na to, jak Komise posoudí daný skutkový stav a spolupráci podniků, které jsou předmětem šetření.
- 61 Žalobkyně v této souvislosti zejména tvrdí, že Komise zaujala vůči společnosti Interbrew celkově vstřícný postoj, který kontrastuje s přísností, s jakou vystupuje vůči ní. Skutečnost, že v průběhu řízení nebylo zmíněno dominantní postavení společnosti Interbrew, které přitom bylo příčinou šetření, by se tak dalo vysvětlit právě z obsahu dotčených neformálních schůzek. Krom toho zmínka v napadeném rozhodnutí o telefonickém hovoru mezi panem L. B. (Alken-Maes) a panem A. B. (Interbrew) dne 9. prosince 1996 nemá oporu ve spisu. Stejně je tomu tak v případě uváděného obsahu interní schůzky ve společnosti Interbrew dne 5. května 1994, na níž Chief Executive Officer (dále jen „CEO“) společnosti Interbrew (pan M.), tedy její vrcholový řídicí pracovník, odkryl scénář, který údajně souhlasil s požadavkem žalobkyně a podle nějž měla společnost Interbrew přidělit 500 000 hektolitrů piva společnosti Alken-Maes.
- 62 Žalobkyně zadruhé uplatňuje, že neměla přístup k odpovědi Interbrew na oznámení námitek, neboť jí byl Komisi odepřen. Žalobkyně totiž Komisi v dopisech z 24. a 28. ledna 2002 výslovně žádala o opětovné poskytnutí přístupu ke spisu, a zejména k odpovědi Interbrew na oznámení námitek, což Komise odmítla přípisem ze dne 7. února 2002.

63 Komise uplatňuje, že žalobkyně o existenci neformálních schůzek věděla a že nikdy v průběhu správního řízení nežádala o přístup k případným zápisům z těchto schůzek, které ostatně neexistují a které by v každém případě byly bez užitku. Veškeré skutkové okolnosti obsažené v napadeném rozhodnutí se zakládají na dokumentech ze spisu a žalobkyně nikdy nezpochybňovala, že by do tohoto spisu neměla přístup. Žádost o přístup k dokumentům podaná na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 33) byla vzata zpět.

Závěry Soudu

64 Zprvé, pokud se jedná o neformální schůzky s účastníky řízení, je třeba podotknout, že ani žalobkyně, ani Komise ve svých písemnostech nezpochybňují skutečnost, že z těchto schůzek nebyly pořizeny zápisy. Tato část prvního žalobního důvodu týkající se těchto schůzek se tedy rovná tvrzení, že v rámci dodržování práva na přístup ke spisu ve věcech hospodářské soutěže je Komise povinna pořizovat takové zápisy a zpřístupňovat je účastníkům řízení.

65 V tomto ohledu je třeba připomenout, že judikatura citovaná v bodech 33 a 34 výše stanoví, že právo na přístup ke spisu ve věcech hospodářské soutěže má za účel umožnit adresátům oznámení námitek, aby se seznámili s důkazy obsaženými ve spisu Komise, a aby tak mohlo být účinně vykonáno právo být vyslechnut. Komise tedy má povinnost zpřístupnit dotyčným podnikům veškeré dokumenty v jejich neprospěch či v jejich prospěch, které shromáždila v průběhu šetření, s výhradou obchodního tajemství jiných podniků, interních dokumentů Komise a jiných důvěrných informací.

- 66 Z judikatury mimoto vyplývá, že naproti tomu v rámci uplatnění pravidel Smlouvy týkajících se hospodářské soutěže neexistuje žádná obecná povinnost Komise pořizovat zápisy z rozhovorů s ostatními účastníky řízení na schůzkách konaných s těmito účastníky řízení (viz v tomto smyslu rozsudek *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 351).
- 67 Neexistence takové povinnosti však nemůže Komisi zprostit povinností, které jí přísluší v oblasti přístupu ke spisu. Nelze totiž připustit, aby využívání praxe ústního kontaktu s třetími subjekty porušovalo práva obhajoby. Jestliže tedy Komise hodlá ve svém rozhodnutí použít určitou skutečnost v neprospěch dotčené osoby, která byla sdělena ústně jiným účastníkem řízení, musí ji dotčenému podniku zpřístupnit, aby se tento mohl účinně vyjádřit k závěrům, k nimž Komise na základě této skutečnosti dospěla. Případně musí pro tento účel vyhotovit písemný dokument, který založí do svého spisu (viz v tomto smyslu rozsudek *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, bod 352).
- 68 V projednávané věci je třeba konstatovat, že žalobkyně ve své argumentaci pouze obecně tvrdí, s výjimkou dvou konkrétních tvrzení, že neformální schůzky mohly mít značný dopad na posouzení skutkového stavu a spolupráce podniků, které jsou předmětem šetření, dále že Komise zaujala vůči společnosti Interbrew v průběhu řízení celkově vstřícný postoj kontrastující s přísností, s jakou napadené rozhodnutí zachází s žalobkyní, a konečně, že byly-li informace sdělené na formálních schůzkách užitečné pro společnost Interbrew, musely se nutně dotknout i postavení žalobkyně.
- 69 Tato obecná argumentace, která neuvádí, v čem přesně se měly skutečnosti, které Komise v napadeném rozhodnutí použila v neprospěch žalobkyně, zakládat na poznacích sdělených na neformálních schůzkách, není s to prokázat, že skutečně došlo k porušení práv obhajoby, což je třeba posoudit na základě konkrétních okolností každého případu (viz v tomto smyslu rozsudek *Solvay v. Komise*, bod 36 výše, bod 60). Jak již bylo uvedeno v bodě 33 výše, právo na přístup ke spisu se totiž

ve věcech hospodářské soutěže přiznává pouze za tím účelem, aby se dotýčným podnikům umožnilo účinně se vyjádřit k závěrům, k nimž Komise dospěla ve svém oznámení námitek. Žalobkyně však s výhradou dvou konkrétních tvrzení, která jsou posouzena níže, neoznačila žádnou námitku obsaženou v oznámení námitek a poté v napadeném rozhodnutí, která by se zakládala na poznacích sdělených ústně na neformálních schůzkách, k nimž neměla přístup, a proto nemůže Komisi v této souvislosti vytýkat porušení práv obhajoby (viz v tomto smyslu rozsudek *Atlantic Container Line a další v. Komise*, bod 33 výše, body 353 a 354).

70 Pokud se jedná o výše zmiňovaná dvě konkrétní tvrzení, podle nichž odkazy na telefonický hovor ze dne 9. prosince 1996 a na obsah interní schůzky konané dne 5. května 1994, které jsou uvedeny v napadeném rozhodnutí, mají nutně svůj původ v obsahu neformálních schůzek, je třeba posoudit, zda předmětné skutečnosti vycházejí z přesných skutečností obsažených ve spisu.

71 Pokud se nejprve jedná o telefonický hovor ze dne 9. prosince 1996 zmíněný v bodě 91 odůvodnění napadeného rozhodnutí, je třeba konstatovat, že v bodě 93 oznámení námitek se uvádí, že „v návaznosti na schůzku, která [se konala] dne 19. září, pan L. B. (Alken-Maes) dne 9. prosince 1996 [hovořil] po telefonu s panem A. B. (Interbrew)“. K této větě se váže poznámka pod čarou 116, která uvádí: „Dopis Alken-Maes ze dne 7. března 2000 a jeho přílohy 42 a 44 ([strany] 7884, 8513, a 8528 až 8530 [spisu Komise]), obsahující odkazy na následující dokumenty: šetření provedené ve společnosti Alken-Maes, dokument AvW19 ([strany] 150 až 153 [spisu Komise]) a dokument MV17 ([strany] 532 až 541 [spisu Komise])“. Tytéž odkazy se objevují v napadeném rozhodnutí v poznámce pod čarou 123, která se váže k bodu 91 odůvodnění.

72 V odpovědi na písemnou otázku Soudu, v níž byla Komise žádána o upřesnění skutečností, které ji vedly k závěru o tom, že se dne 9. prosince 1996 konal

telefonický hovor mezi panem L. B. (Alken-Maes) a panem A. B. (Interbrew) na téma cen společnosti Interbrew, Komise odpověděla, že k tomuto závěru dospěla na základě strany 8513 spisu Komise, která tvoří poslední stranu přílohy 42 dopisu Alken-Maes Komisi ze dne 7. března 2000.

- 73 Analýza tohoto dokumentu tvořeného rukou psanými poznámkami pana L. B. (Alken-Maes) odhaluje, že zde sice není zmíněn žádný telefonický hovor ze dne 9. prosince 1996, tento dokument však obsahuje několik vysvětlivek, viditelně učiněných až po jeho původním sepsání, které zjevně představují odpovědi na původně sepsané otázky o cenových podmínkách Interbrew. Tři z těchto vysvětlivek obsahují datum „(9/12/96)“ a dvě z nich zkratku „IB“ (Interbrew), přičemž v jedné z nich jsou navíc uvedeny iniciály pana A. B. (Interbrew).
- 74 Předně je tedy namístě učinit závěr, že zmínka o existenci kontaktu dne 9. prosince 1996 mezi Interbrew a Alken-Maes o cenových podmínkách Alken-Maes je obsažena v oznámení námitek a že existence kontaktu, na nějž odkazuje Komise, je podepřena dokumentem, který je obsažen ve spise a byl přístupný žalobkyni, neboť jej dokonce Komisi poskytla její bývalá dceřiná společnost Alken-Maes. Zda byl kontakt telefonický, či nikoli, není z hlediska výkonu práva být vyslechnut významné, protože i když je politováníhodné, že tvrzení Komise v této souvislosti není podepřeno, měla mít žalobkyně právo být vyslechnuta ve vztahu k existenci kontaktu a případně k jeho obsahu, a nikoli ve vztahu k tomu, zda byl tento kontakt telefonický, či nikoli, což nemá vliv na určení, zda je protiprávní povahy, či nikoli.
- 75 Pokud se dále jedná o tvrzení obsažené v bodě 53 odůvodnění napadeného rozhodnutí, a sice že „scénář“ odhalený CEO společnosti Interbrew na interní schůzce konané dne 5. května 1994 „souhlasil s požadavkem Danone/Kronenbourg“, tedy aby společnost Interbrew přidělila 500 000 hektolitrů společnosti Alken-Maes (zejména v maloobchodě), je třeba konstatovat, že v bodě 55 oznámení námitek se

uvádí, že „[n]a interní schůzce ve společnosti Interbrew [pan M.] odkryl následující scénář odpovídající požadavku Danone/Kronenbourg. Společnost Interbrew měla přidělit 500 000 hektolitřů společnosti Alken-Maes (zejména v maloobchodě), a pokud by „společnost Interbrew na tento požadavek nepřistoupila, Interbrew France by byla zničena za pomoci společnosti Heineken a společnost Interbrew by byla v Belgii napadena velmi nízkými cenami“. Následující bod 56 upřesňuje, že „[s]cénář představený společností Kronenbourg [byl] posouzen na interní schůzce ve společnosti Interbrew konané dne 5. května 1994“. K bodu 55 oznámení námitek jsou připojeny dvě poznámky pod čarou 35 a 36, které odkazují na dopis Interbrew ze dne 28. února 2000 a na jeho přílohu 18 (strana 7683 spisu Komise). Tytéž listinné odkazy lze nalézt v napadeném rozhodnutí, a to v bodě 53 odůvodnění.

- 76 V toto ohledu je třeba poznamenat, že příloha 18 dopisu společnosti Interbrew ze dne 28. února 2000 tvořená prohlášením pana C. z Interbrew obsahuje na straně 2 uvedeného prohlášení následující větu:

„[pan M.] se před námi zmínil na interní schůzce (dne 5. května 1994) o scénáři, který požadovala společnost Kronenbourg. KRO v podstatě vydírala ITW, aby přidělila 500 000 [hektolitřů] AM (hlavně v oblasti ‚Food‘). V opačném případě že zničí ITW-Francie s pomocí Heineken a napadnou ITW-Belgie velmi nízkými cenami.“

- 77 Je tedy třeba konstatovat, že tvrzení obsažené v bodě 53 odůvodnění napadeného rozhodnutí a v bodech 55 a 56 oznámení námitek v podstatě přebírá obsah informace poskytnuté písemně společností Interbrew, která je obsažena ve spise a z tohoto titulu byla zpřístupněna žalobkyni. Ta se tedy nemůže dovolávat skutečnosti, že v případě tvrzení obsaženého v bodě 53 odůvodnění napadeného rozhodnutí nemohla účinně uplatnit své právo být vyslechnuta.

- 78 Z výše uvedeného vyplývá, že tvrzení údajně vzešlá z neformálních schůzek s Interbrew byla obsažena v oznámení námitek a dále že se každopádně zakládala na dokumentech, k nimž měla žalobkyně přístup, neboť byla nezbytná k opatření důkazu o porušení čl. 81 odst. 1 ES. Je tedy namístě učinit závěr, že se žalobkyně k těmto tvrzením mohla účinně vyjádřit a že její právo být vyslechnuta bylo dodrženo.
- 79 Zadruhé, pokud se jedná o argument, že zatímco byl žalobkyni dne 5. října 2002 umožněn přístup do spisu, následně jí byl v rozporu s právy obhajoby odepřen přístup k listinám založeným do spisu, a to včetně odpovědi Interbrew na oznámení námitek, která mohla obsahovat skutečnosti v její prospěch, stačí připomenout, že žádost o přístup k dodatečným listinám ve spisu byla podána dopisy z 24. a 28. ledna 2002 až po skončení správního řízení. Opomenutí podat takovou žádost v průběhu správního řízení má v tomto ohledu prekluzivní účinek, co se týče následně podané žaloby na neplatnost (viz v tomto smyslu rozsudek Cement, bod 31 výše, bod 383). Tento argument je proto třeba odmítnout.
- 80 Pokud se jedná o žádost o přístup podanou dne 4. března 2002 na základě nařízení č. 1049/2001, stačí konstatovat, že čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení stanoví, že „[v] případě úplného nebo částečného zamítnutí žádosti může žadatel do 15 [pracovních] dnů ode dne, kdy obdržel odpověď orgánu, podat potvrzující žádost, ve které orgán požádá, aby přezkoumal své stanovisko“. Ovšem vzhledem k tomu, že Komise dne 26. března 2002 odmítla vyhovět žádosti o přístup podané žalobkyní, je třeba konstatovat, že žalobkyně, která nepodala potvrzující žádost ve stanovené lhůtě, což také potvrdila na jednání v odpověď na otázku Soudu, svou žádost dne 4. března 2002 vzala zpět.
- 81 Z toho vyplývá, že třetí část žalobního důvodu musí být zamítnuta, a stejně tak musí být v plném rozsahu zamítnut tento žalobní důvod.

2. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení povinnosti odůvodnění

a) Argumenty účastníků řízení

82 Žalobkyně uplatňuje, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno v tom smyslu, že jednak neobsahuje žádné vymezení relevantních trhů, třebaže se jedná o nezbytnou podmínku předcházející každému posouzení protisoutěžního chování, a jednak, že pro účely výpočtu výše pokuty toliko odkazuje na pokyny bez uvedení přesného dosahu kritérií použitých pro stanovení výše pokuty, která je jí ukládána.

83 Zprv je tedy napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodněno, neboť v rozporu s požadavkem stanoveným judikaturou Soudu (rozsudek Soudu ze dne 10. března 1992, SIV a další v. Komise, zvaný „Ploché sklo“, T-68/89, T-77/89 a T-78/89, Recueil, s. II-1403, bod 159) není založeno na odpovídajícím vymezení relevantního trhu v dané věci, nýbrž pouze na konstatování existence „belgického trhu s pivem“. Komise neprávem neprovedla analýzu přesného zeměpisného rozsahu relevantního trhu či trhů, jakož i případné zastupitelnosti různých pivovarnických výrobků. Nahrazení pojmu „belgický trh s pivem“ pojmem „odvětví piva v Belgii“ v žalobní odpovědi Komise neodpovídá námitce žalobkyně, podle které byla v projednávané věci definice trhu svou podstatou totožná s definicí protiprávního jednání. Definice zmíněných zeměpisných trhů, a sice belgického a francouzského, je takto v napadeném rozhodnutí nedostatečně doložena.

84 Komise mimoto zohlednila skutkové okolnosti vztahující se k francouzskému trhu, aniž považovala za nutné provést analýzu jejich dosahu v porovnání s konkrétními

charakteristikami tohoto trhu. Komise zejména vycházela z argumentu o pohrůžce odvetnými opatřeními na francouzském trhu, kterou údajně vyslovila žalobkyně ve vztahu k Interbrew, avšak existenci takového chování omezujícího hospodářskou soutěž lze prokázat teprve po zjištění určité síly na správně definovaném trhu.

- 85 Jisté skutečnosti použité na podporu konstatování protiprávního jednání, které je předmětem napadeného rozhodnutí, a to mimo jiné schůzka konaná dne 11. května 1994, telefonický hovor ze dne 6. července 1994 a schůzka konaná dne 17. dubna 1997, svým předmětem v projednávané věci podle mínění Komise přesahovaly Belgii. Krom toho vzájemné působení mezi Francií a Belgií a podobnost chování v obou těchto státech byly podle Komise důležitými znaky protiprávního jednání, zejména pokud se jedná o tvrzenou pohrůžku.
- 86 Volba Komise posoudit v odlišných rámcích chování, která vykazují podobnosti, se v tomto ohledu odchyluje od její tradiční praxe spočívající v konstatování různých protiprávních chování v jediném rozhodnutí, je-li mezi nimi vztah založený na totožnosti stran kartelové dohody, na podobnosti mechanismů kartelové dohody v jednotlivých státech či na vzájemném působení mezi různými územími či výrobky [viz například rozhodnutí Komise 96/478/ES ze dne 10. ledna 1996 v řízení podle článku 85 Smlouvy o ES [(IV/34.279/F3 – ADALAT) (Úř. věst. L 201, s. 1, dále jen „rozhodnutí ADALAT“) a rozhodnutí Vitaminy a Samopropisovací papír].
- 87 Volba spočívající ve vydání více rozhodnutí však žalobkyni přivádí do situace právní nejistoty a ve svém důsledku umožňuje Komisi uměle navýšit celkovou výši ukládaných pokut, a to z důvodu opakovaného uplatnění výchozích částek a případně násobících koeficientů, ve vztahu k danému souhrnu skutkových okolností, aniž by měly dotčené podniky možnost pochopit, v čem se jejich chování lišila a z jakých důvodů představují různá protiprávní jednání.

- 88 Zadruhé bylo napadené rozhodnutí také nedostatečně odůvodněno, pokud jde o výpočet výše pokuty. Komise se spokojila s pouhým odkazem v bodě 294 odůvodnění napadeného rozhodnutí na metodologii vymezenou v pokynech, jejichž cílem však je „zajistit průhlednost a nestrannost rozhodnutí Komise, jak pokud jde o podniky, tak o Soudní dvůr“, a tím nesplnila povinnost odůvodnění, která jí přísluší, a porušila zásadu právní jistoty.
- 89 Vzhledem k tomu, že se odůvodnění výše pokuty zakládá na metodologii, která spočívá ve stanovení číselného výchozího bodu, na nějž se použijí korekce, je zcela nezbytné, aby Komise dostatečně podrobně upřesnila dosah kritérií použitých při výpočtu výše pokuty, aby bylo dosaženo cíle souvisejícího s povinností odůvodnění, jímž je umožnit žalobkyni posoudit vnitřní soudržnost a legalitu stanovení výše pokuty pro účely obrany svých práv, umožnit Soudu a Soudnímu dvoru výkon jejich přezkumu a dále umožnit jakékoli dotčené osobě seznámit se s podmínkami uplatňování Smlouvy o ES ze strany Komise.
- 90 Nehledě na skutečnost, že Komise není povinna provádět aritmetický výpočet, napadené rozhodnutí v projednávané věci neobsahuje ani podrobnosti výpočtu uložené pokuty, ani přesný dosah každého z uvedených kritérií pro stanovení její výše. Na rozdíl od postupu použitého v případě jiných rozhodnutí vydaných v oblasti kartelových dohod, jako byla rozhodnutí Vitaminy a Samopropisovací papír, svévolný výběr paušální částky ve výši 25 milionů eur a dosah zjišťování odrazujícího účinku, na něž se poukazuje v bodě 305 odůvodnění napadeného rozhodnutí, nejsou odůvodněny vyčíslenými kritérii. Neexistence odpovídajícího vymezení relevantního trhu rovněž ukazuje na nedostatečné odůvodnění výpočtu výše pokuty, neboť v souladu s pokyny je rozhodnutí o výchozí částce vázáno na zohlednění rozsahu relevantního zeměpisného trhu, dopadu kartelové dohody na tento trh a tam dosaženého obratu.

- 91 Komise zejména uplatnila na základě dvou přitěžujících okolností použitých vůči žalobkyni, jimiž bylo vyvíjení nátlaku na společnost Interbrew a opakované protiprávní jednání, jediný procentní podíl navýšení pokuty, a to o 50%, aniž uvedla dosah každé z použitých přitěžujících okolností. Vzhledem k chybějícímu upřesnění rozsahu jednotlivých kritérií použitých při výpočtu výše pokuty nemohla žalobkyně posoudit, v jakém poměru by měla být uložená pokuta snížena.
- 92 Krom toho je tento nedostatek jasných a relevantních skutečností o to neomluvitelnější, že Komise uznala existenci dokumentů připravených svými útvary k nahlédnutí a projednání pro interní potřeby, pokud jde o výpočet výše pokuty, a že tyto dokumenty nebyly přístupné. Tato okolnost však naznačuje, že Komise v napadeném rozhodnutí přihlédla k jiným skutečnostem, než které jí byly přístupné, aniž je však v tomto rozhodnutí zmínila.
- 93 Žalobkyně konkrétněji poukazuje na to, že Komise dostatečně neodůvodnila vůči ní použitou přitěžující okolnost spočívající v opakovaném protiprávním jednání. Tento nedostatek odůvodnění ji obzvlášť poškozuje, neboť Komise nezvyšuje částku pokuty pro opakované protiprávní jednání systematicky, nýbrž ve své rozhodovací praxi zvažuje roli a význam, které je takovému jednání třeba přikládat při stanovování výše pokuty, jelikož přijetí pokynů nepostačovalo k odstranění z toho vyplývající nejistoty.
- 94 Komise s argumentací žalobkyně nesouhlasí.

b) Závěry Soudu

95 Jde-li o žaloby směřující proti rozhodnutím Komise ukládajícím pokuty podnikům za porušení pravidel hospodářské soutěže, je Soud příslušný ve dvou směrech. Jednak je pověřený kontrolou legality těchto rozhodnutí na základě článku 230 ES. V této souvislosti musí zejména kontrolovat dodržení povinnosti odůvodnění stanovené v článku 253 ES, jejíž porušení způsobuje zrušitelnost rozhodnutí. Jednak je Soud příslušný k posouzení přiměřené povahy výše pokut v rámci pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, která mu je přiznána článkem 229 ES a čl. 17 nařízení č. 17. Toto posledně uvedené posouzení může odůvodnit předložení a zohlednění doplňujících informací, jejichž uvedení v napadeném rozhodnutí není jako takové vyžadováno na základě povinnosti odůvodnění stanovené v článku 253 ES (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2000, KNP BT v. Komise, C-248/98 P, Recueil, s. I-9641, body 38 až 40, a rozsudek Soudu ze dne 9. července 2003, Cheil Jedang v. Komise, T-220/00, Recueil, s. II-2473, bod 215).

96 Co se týče kontroly dodržování povinnosti odůvodnění, podle ustálené judikatury z odůvodnění vyžadovaného článkem 253 ES musejí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby dotčené osoby mohly rozpoznat důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho celkovou souvislost, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (rozsudky Soudního dvora ze dne 13. března 1985, Nizozemsko a Leeuwarder Papierwarenfabriek v. Komise, 296/82 a 318/82, Recueil, s. 809, bod 19; ze dne 29. února 1996, Belgie v. Komise, C-56/93, Recueil, s. I-723, bod 86, a ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63; rozsudek Cheil Jedang v. Komise, bod 95 výše, bod 216).

97 Co se týče dosahu povinnosti odůvodnění týkající se výpočtu pokut ukládaných za porušení pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže, je jednak třeba připomenout, že tento dosah musí být vymezen s ohledem na ustanovení druhého pododstavce čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, podle kterého se „při stanovení výše pokuty bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [protiprávního jednání]“. Přitom podstatné náležitosti, které tato povinnost odůvodnění představuje, jsou splněny, jestliže Komise ve svém rozhodnutí uvede prvky posouzení, které jí umožnily vymežit závažnost a délku trvání protiprávního jednání (rozsudky Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2000, *Sarrió v. Komise*, C-291/98 P, Recueil, s. I-9991, bod 73, a ze dne 15. října 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, bod 463). Dále pak pokyny, jakož i sdělení o spolupráci, obsahují orientační pravidla o prvcích posouzení, které Komise musí vzít v úvahu za účelem vymezení závažnosti a délky trvání protiprávního jednání (rozsudek *Cheil Jedang v. Komise*, bod 95 výše, bod 217). Za těchto podmínek jsou podstatné náležitosti, které povinnost odůvodnění představuje, splněny, jestliže Komise ve svém rozhodnutí uvádí prvky posouzení, které musela vzít v úvahu v rámci použití těchto pokynů, případně sdělení o spolupráci, a které jí umožnily vymežit závažnost a délku trvání protiprávního jednání pro účely výpočtu výše pokuty (rozsudek *Cheil Jedang v. Komise*, bod 95 výše, bod 218).

98 V projednávané věci Komise tyto podstatné náležitosti splnila.

99 Zaprvé, pokud se jedná o bod žalobního důvodu, podle něž Komise předem nevymezila relevantní trh, je namísto konstatovat, že Komise v projednávané věci neměla povinnost vymežit relevantní trh. Z judikatury totiž vyplývá, že v rámci použití čl. 81 odst. 1 ES je třeba vymežit relevantní trh právě za účelem zjištění, zda dohoda může ovlivnit obchod mezi členskými státy a zda jejím cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu (rozsudky Soudu ze dne 21. února 1995, *SPO a další v. Komise*, T-29/92, Recueil, s. II-289, bod 74; *Cement*, bod 31 výše, bod 1093, a ze dne 6. července 2000, *Volkswagen v. Komise*, T-62/98, Recueil, s. II-2707, bod 230). V důsledku toho povinnost vymežit relevantní trh v rozhodnutí přijatém podle čl. 81 odst. 1 ES má

Komise pouze v případě, že bez takového vymezení není možné zjistit, zda dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě je s to ovlivnit obchod mezi členskými státy a zda má za cíl nebo výsledek vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu (rozsudky Soudu ze dne 15. září 1998, *European Night Services a další v. Komise*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Recueil, s. II-3141, body 93 až 95 a 105, a *Volkswagen v. Komise*, uvedený výše, bod 230). Žalobkyně však nezpochybňuje, že dotčené dohody či jednání ve vzájemné shodě byly s to ovlivnit obchod mezi členskými státy a měly za cíl omezení či narušení hospodářské soutěže na společném trhu. Pakliže tedy uplatnění článku 81 ES ze strany Komise v projednávané věci nevyžaduje předchozí vymezení relevantního trhu, nelze v tomto bodě konstatovat žádné porušení povinnosti odůvodnění.

100 Ze stejných důvodů sice platí, že jakmile Komise pro účely uplatnění pokynů zjistí existenci žalobkyní vyslovené pohrůžky, musí z jejího zjištění jasně a jednoznačně vyplývat, jakými úvahami se Komise řídila, aby tak byly splněny požadavky článku 253 ES, avšak tomuto zjištění nemusí nutně předcházet vymezení relevantního trhu. Opačné tvrzení žalobkyně tedy musí být odmítnuto.

101 Totéž platí pro úvahy o zohlednění rozsahu zeměpisného trhu. Potud, pokud žalobkyně uplatňuje, že nedostatečné odůvodnění národní povahy trhu umožňuje Komisi uvažovat o nedůvodném konstatování různých protiprávních jednání, z čehož pak vyplývá i umělé zvýšení částek pokut uložených žalobkyni, stačí poznamenat, že takový záměr je Komisi podsouván zcela hypoteticky a že se toto tvrzení zakládá na čirých dohadách, neboť není podepřeno žádným, byť neúplným důkazem. Argument založený na tomto tvrzení proto musí být odmítnut.

- 102 Pokud se zadržuje jedná o bod žalobního důvodu vycházející z nedostatečného odůvodnění výpočtu výše pokuty, je důležité podotknout, že Komise v bodech 296 až 328 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla skutečnosti, k nimž přihlédla při výpočtu výše pokut pro každý dotyčný podnik. Z výše uvedených bodů odůvodnění napadeného rozhodnutí však vyplývá, že Komise jasně a podrobně vylíčila úvahy, kterými se řídila, čímž umožnila žalobkyni seznámit se s posuzovanými skutečnostmi, k nimž bylo přihlédnuto při vyčíslení závažnosti a trvání protiprávního jednání pro účely výpočtu výše pokuty a Soudu pak umožnila výkon přezkumu. Je tedy namístě učinit závěr, že napadené rozhodnutí vyhovuje požadavkům odůvodnění, které pro Komisi vyplývají z článku 253 ES.
- 103 Tento žalobní důvod, a tím i veškeré návrhy na zrušení napadeného rozhodnutí proto musejí být zamítnuty.

B – *K podpůrným návrhům na snížení výše uložené pokuty*

- 104 Žalobkyně uplatňuje šest žalobních důvodů, jejichž předmětem je snížení výše uložené pokuty. Tyto žalobní důvody vycházejí z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výše výchozí částky pokuty v rozporu se zásadami proporcionality, rovného zacházení a *non bis in idem*, z nesprávného posouzení zjištěné délky trvání protiprávního jednání, z neopodstatněnosti přitěžující okolnosti uplatněné na základě nátlaku vyvíjeného na Interbrew, z neopodstatněného zohlednění opakovaného protiprávního jednání jakožto přitěžující okolnosti vůči žalobkyni, z nedostatečného zohlednění použitelných polehčujících okolností, respektive z nesprávného posouzení rozsahu spolupráce žalobkyně v rozporu se zásadou rovného zacházení a se sdělením o spolupráci.

1. *K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výchozí částky pokuty v rozporu se zásadami rovného zacházení, proporcionality a non bis in idem*

a) Argumenty účastníků řízení

Argumenty žalobkyně

105 Žalobkyně zpochybňuje opodstatněnost konkrétní výchozí částky stanovené Komisí podle závažnosti protiprávního jednání postupně na základě čtyř bodů žalobního důvodu, tedy na základě nesprávného posouzení v rozporu s pokyny a některými obecnými zásadami práva Společenství, pokud se jedná zaprvé o závažnost protiprávního jednání, zadruhé o její skutečnou hospodářskou schopnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména spotřebitelům, zatřetí o úroveň zajišťující dostatečnou odrazující povahu pokuty a začtvrté o zohlednění skutečnosti, že měla právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňovaly lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže.

106 Žalobkyně se domnívá, že s ohledem zejména na značně omezený objem výrobku, který je předmětem kartelové dohody, v poměru k celkové spotřebě piva v Evropské unii, na velmi omezený zeměpisný rozsah uvedené kartelové dohody a na velmi nízký obrat, jehož dosáhla u předmětného výrobku, by výchozí částka, která se jí týká, v žádném případě neměla přesáhnout osm milionů eur.

— K posouzení závažnosti protiprávního jednání: porušení zásad rovného zacházení a proporcionality

107 Pokud se jedná o posouzení závažnosti protiprávního jednání ve smyslu bodu 1 A prvního pododstavce pokynů, jak je provedla Komise, žalobkyně nezpochybňuje prvky protiprávního jednání, které jsou uvedeny v bodě 297 odůvodnění napadeného rozhodnutí a které, jak sama tvrdí, spolu s Alken-Maes uznala a seznámila s nimi Komisi, nýbrž pouze dosah, jaký Komise přikládá veškerým skutkovým okolnostem zmíněným v části napadeného rozhodnutí věnované závažnosti protiprávního jednání, a z toho vyplývající konečnou kvalifikaci protiprávního jednání za velmi závažné. Žalobkyně se domnívá, že jelikož Komise nikdy nekvalifikovala srovnatelná protiprávní jednání za velmi závažná, uplatněním takovéto kvalifikace porušila zásadu rovného zacházení, když se srovnatelnými situacemi zacházela odlišně (rozsudek Hercules Chemicals v. Komise, bod 57 výše, bod 295).

108 Žalobkyně předně uplatňuje, že i když se Komise odvolala na metodu určování závažnosti protiprávních jednání obsaženou v pokynech, nezabývala se otázkou konkrétního dopadu dotčené kartelové dohody na trh.

109 Žalobkyně dále tvrdí, že závěr Komise o velmi závažné povaze protiprávního jednání je v rozporu jak s příklady, které cituje z pokynů, tak s rozhodovací praxí, která následovala po jejich zveřejnění. Kvalifikace určité kartelové dohody za velmi závažnou je obvykle vyhrazena organizovaným či dokonce institucionalizovaným kartelovým dohodám zahrnujícím propracované mechanismy pro ověřování, organizaci a sledování, které jsou nesrovnatelné s chováním vytýkaným v projednávaném případě, a které působí v celosvětovém měřítku nebo na úrovni

několika velkých členských států, přičemž nejmenší území, jakého se týkala tato protiprávní jednání považovaná za velmi závažná, zahrnovalo čtyři z největších členských států Společenství [rozhodnutí Komise 2003/382/ES ze dne 8. prosince 1999 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES (Věc IV/E-1/35.860-B – Bezešvé ocelové trubky) (Úř. věst. 2003, L 140, s. 1, dále jen „rozhodnutí Bezešvé ocelové trubky“)].

- 110 Žalobkyně má zaprvé za to, že protiprávní jednání mělo být vzhledem k jeho málo formalizované povaze označeno za závažné, a nikoli za velmi závažné, a to tím spíše, že Komise v minulosti označila za závažná taková protiprávní jednání, jejichž stupeň propracovanosti odpovídal přinejmenším stupni propracovanosti protiprávního jednání, které je předmětem projednávané věci [rozhodnutí Komise 2003/25/ES ze dne 11. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES – Věc COMP/E-1/37.919 (dříve 37.391) – Bankovní poplatky za přepočtení měn eurozóny – Německo (Úř. věst. 2003, L 15, s. 1, dále jen „rozhodnutí Německé banky“); rozhodnutí Komise 1999/271/ES ze dne 9. prosince 1998 v řízení podle článku 85 Smlouvy o ES (IV/34.466 – Řecké trajekty) (Úř. věst. 1999, L 109, s. 24, dále jen „rozhodnutí Řecké trajekty“), a rozhodnutí Komise 1999/210/ES ze dne 14. října 1998 v řízení podle článku 85 Smlouvy o ES (Věc IV/F-3/33.708 – British Sugar plc, věc IV/F-3/33.709 – Tate & Lyle plc, věc IV/F-3/33.710 – Napier Brown & Company Ltd a věc IV/F-3/33.711 – James Budgett Sugars Ltd) (Úř. věst. 1999, L 76, s. 1, dále jen „rozhodnutí British Sugar“)].
- 111 Zadruhé, vzhledem k malému rozsahu belgického území projevila Komise v projednávané věci přílišnou přísnost v rozporu se zásadami proporcionality a rovného zacházení, když z její rozhodovací praxe vyplývá, že opakovaně považovala za okolnost odůvodňující kvalifikaci protiprávního jednání za závažné, a nikoli za velmi závažné skutečnost, že se toto protiprávní jednání vztahovalo k méně významnému či svým zeměpisným rozsahem omezenému trhu (rozhodnutí Řecké trajekty, British Sugar a Německé banky).
- 112 Zatřetí, argument Komise, že jedním z kritérií uplatněných při posuzování závažnosti protiprávního jednání byl přímý dopad tohoto jednání na spotřebitele,

je přemrštěný. Žalobkyně uvádí, že kartelové dohody, které jsou předmětem rozhodnutí Německé banky a British Sugar, měly tytéž charakteristiky, aniž je Komise kvalifikovala za velmi závažné, a dále že vzhledem k velikosti skladovatelů představovala v projednávané věci struktura distribuce dotčených výrobků, a to jak ve velkoobchodu, tak v odvětví horeca, silnou protiváhu ke kartelové dohodě, díky čemuž lze částečně rozmělnit její negativní účinky na spotřebitele.

113 Žalobkyně závěrem uvádí, že pod hrozbou porušení zásady rovného zacházení neměla Komise kvalifikovat protiprávní jednání shledané v napadeném rozhodnutí za velmi závažné, když nemělo formu organizované kartelové dohody s propracovanými strukturami či mechanismy k zajištění dodržování závazků mezi podniky a týkalo se pouze omezeného území a menšího podílu produkce piva v Evropské unii. Výše pokuty by tedy měla být podstatně snížena.

114 I kdyby Komise neporušila zásadu rovného zacházení, když protiprávní jednání kvalifikovala jako velmi závažné, je přesto třeba výchozí částku pokuty snížit tak, aby se zohlednil velmi malý dopad protiprávního jednání na trh Společenství a malý objem prodeje výrobků, jichž se kartelová dohoda týkala, podobně jako to Komise učinila v rozhodnutí Bezešvé ocelové trubky. V tomto rozhodnutí totiž Komise, aniž změnila kvalifikaci protiprávního jednání, dospěla k výchozí částce o polovinu nižší, než jakou v pokynech uvažuje pro případ velmi závažných protiprávních jednání, poněvadž prodej předmětných výrobků účastníky kartelové dohody ve čtyřech dotčených členských státech představoval přibližně jen 19% spotřeby ve Společenství. V projednávaném případě však výrobky, jichž se kartelová dohoda týká, představovaly méně než 2,5% celkové spotřeby v Evropské unii. Konkrétní výchozí částka, k níž Komise dospěla, je tedy ve vztahu k objemu a hodnotě těchto výrobků nepřiměřená, a měla by být proto snížena.

— K posouzení skutečné hospodářské schopnosti žalobkyně způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům: porušení zásady proporcionality

- 115 Pokud se jedná o posouzení hospodářské schopnosti žalobkyně narušit hospodářskou soutěž, jak je provedla Komise, žalobkyně uplatňuje, že toto posouzení musí odkazovat na trh, na němž se protiprávní jednání projevilo, přičemž výše pokuty má být přiměřená ve vztahu k obratu dosaženému na tomto trhu (rozsudek Soudu ze dne 14. července 1994, *Parker Pen v. Komise*, T-77/92, Recueil, s. II-549, bod 94).
- 116 Krom toho je nutné vzít v úvahu postavení dotčených podniků na relevantním trhu pro účely posouzení jejich schopnosti ovlivnit hospodářskou soutěž.
- 117 Přestože byly tyto dvě zásady v napadeném rozhodnutí zmíněny, Komise se jimi neřídila. Zatímco společnost Interbrew dosáhla za dotčenou dobu obratu z prodeje na trhu čtyřikrát vyššího než žalobkyně, konkrétní výchozí částka stanovená pro Interbrew je méně než dvakrát vyšší než výchozí částka uplatněná v případě žalobkyně. Tento nedostatek přiměřenosti je v rozporu s nedávnou praxí Komise, obsaženou v jejím rozhodnutí 2003/674/ES ze dne 2. července 2002 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a podle článku 53 Dohody o EHP (Věc C.37.519 – Metionin) (Úř. věst. 2003, L 255, s. 1, dále jen „rozhodnutí Metionin“), v němž dospěla k názoru, že rozdíl mezi uloženými pokutami má odrážet nepoměr mezi tržním podílem prvního světového výrobce na trhu a jednoho z jeho soutěžitelů, jejichž tržní podíly byly pětkrát menší.
- 118 Komise mimoto opomněla zohlednit dominantní postavení Interbrew na belgickém trhu s pivem, v jehož důsledku je skutečná hospodářská schopnost žalobkyně

ovlivnit trh či dokonce vážně narušit hospodářskou soutěž nutně velmi omezená. Žalobkyně se ostatně jen pokoušela o zastavení postupného snižování své tržní síly.

119 Komise, která se domnívala, že je oprávněna stanovit výchozí částku pokuty v závislosti na celkovém obratu žalobkyně jakožto ukazateli její „schopnosti škodit“ spíše než na základě obratu dosaženého na relevantním trhu, takto nezohlednila kritérium „schopnosti vážně narušit hospodářskou soutěž“, které je zmiňováno v napadeném rozhodnutí. Pro účely zohlednění obratu širšího, než byl obrat dosažený na trhu s pivem v Belgii, měla Komise současně vymezit dotčené trhy a prokázat, v čem žalobkyni její aktivity na těchto ostatních trzích umožňují narušovat hospodářskou soutěž na trhu s pivem.

120 Částky pokut uplatněné vůči Interbrew a žalobkyni zdaleka neodrážejí očividnou nerovnováhu v jejich situacích a naopak svědčí o zjevné nepřiměřenosti konkrétní výchozí částky uplatněné vůči žalobkyni v porovnání s její skutečnou schopností ovlivnit trh.

121 Zatímco tedy částka 45 milionů eur uplatněná vůči společnosti Interbrew odpovídá méně než 6,6% jejího obratu dosaženého v roce 1998, Komise žalobkyni uložila částku 25 milionů eur, která je vyšší než 20% obratu dosaženého v roce 2000 podnikem, který se skutečně podílel na kartelové dohodě a kterým je Alken-Maes, takže kdyby byl tento podnik shledán odpovědným za své vlastní jednání, hranice 10% celkového obratu stanovená nařízením č. 17 by byla do značné míry překročena.

— K určení výše pokuty na úrovni zajišťující její dostatečnou odrazující povahu: porušení zásady proporcionality

- 122 Žalobkyně tvrdí, že Komise neindividualizovala odrazující prvek uplatněný při výpočtu výše pokuty a že přestože Komise v napadeném rozhodnutí uvedla, že žalobkyně a Interbrew jsou velkými mezinárodními podniky a že první z nich je navíc víceoborovým podnikem, nevyjasnila zásady, které sloužily pro uplatnění kritéria odrazení.
- 123 Zvýšení částky pokuty provedené Komisí s ohledem na odrazující účinek sankce je dále založeno na nerelevantních a nepřiměřených důvodech.
- 124 Určení odrazující úrovně pokuty má odpovídat určitému cíli v rámci hospodářské soutěže a nelze je podle žalobkyně provést pouze ve vztahu k velikosti podniku na dotčeném trhu a k jejím nadějím na dosažení zisku z inkriminovaného chování na uvedeném trhu. Taková hlediska, jako je mezinárodní rozměr podniku či účast na opakovaném protiprávním jednání, nejsou relevantní. V rozporu s tím, co Komise konstatovala v případě podniku ABB Asea Brown Boveri v rozhodnutí 1999/60/ES ze dne 21. října 1998 v řízení podle článku 85 Smlouvy o ES (IV/35.691/E-4 – Předizolované trubky) (Úř. věst. 1999, L 24, s. 1, dále jen „rozhodnutí Předizolované trubky“), se v projednávané věci ani netvrdí, že by struktura žalobkyně a přítomnost dceřiných společností vně odvětví piva usnadnily sporné chování.
- 125 Krom toho podle teorie ekonomie je výše pokuty dostačující, jakmile překročí zisk vyčíslený účastníky kartelové dohody. V projednávaném případě by však tuto

podmínku splňovala jen podstatně nižší částka pokuty, neboť ziskovost žalobkyně na dotčeném trhu se po celou inkriminovanou dobu nacházela v záporných hodnotách.

126 Mimoto, i kdyby bylo pro účely odrazení důležité, jak tvrdí Komise, aby pokuta byla tím vyšší, čím menší bude pravděpodobnost zjištění protiprávního jednání, což se děje v oblasti tajných dohod, žalobkyně tvrdí, že výše její pokuty by měla být podstatně nižší než částka, k níž Komise dospěla. Předmětná kartelová dohoda ostatně nebyla tajná, když se několik schůzek, které se jí týkaly, konalo v přítomnosti soutěžitelů, jako například schůzky pracovní skupiny „Vision 2000“, či distributorů, například schůzka ze dne 28. ledna 1993, přičemž posledně jmenovaní sledovali zblízka jednání účastníků kartelové dohody, o čemž svědčí dopis zasláný federací obchodníků pivovarnickým společností.

127 Konečně je zbytečné zohledňovat jakýkoli odrazující cíl, když odrazujícího účinku, který se projevil okamžitým zastavením výměny údajů o prodeji, bylo v daném případě dosaženo od počátku šetření a spolupráce, které se žalobkyně účastnila.

— K zohlednění právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které mají obvykle velké podniky: porušení zásady *non bis in idem*

128 Žalobkyně tvrdí, že Komise zohledněním skutečnosti, že měla právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožnily lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže, porušila

zásadu *non bis in idem*, neboť částku pokuty zvýšila v napadeném rozhodnutí také na základě opakovaného protiprávního jednání.

Argumenty Komise

- 129 Pokud se jedná o posouzení závažnosti protiprávního jednání, Komise poukazuje na závažnost dotčených skutků a uvádí, že kvalifikace protiprávních jednání omezujících se na jediný členský stát jako velmi závažná není v rozporu s její rozhodovací praxí. Krom toho se velikost odvětví nepoměřuje pouze podle jeho zeměpisného rozsahu, ale měla by být posuzována také co do hospodářského významu. Vzhledem k tomu, že odvětví piva v Belgii představuje zhruba 1 200 milionů eur, bylo protiprávní jednání spácháno ve velmi významném odvětví. Protiprávní jednání mělo konečně přímý dopad na spotřebitele, který nebyl charakteristikou distribuce piva nijak zmírněn.
- 130 Pokud se jedná o kritérium skutečné hospodářské schopnosti způsobit významnou škodu ostatním hospodářským subjektům, zejména spotřebitelům, Komise uplatňuje, že celkový obrat žalobkyně zdaleka překračuje obrat společnosti Interbrew. Krom toho má Komise volnost při určení typu obratu, jaký vezme v úvahu, tedy buď celkový obrat, anebo obrat dosažený v dotčeném odvětví, a může dokonce tyto obraty případně kombinovat. Konečně skutečnost, že uplatněná konkrétní výchozí částka odpovídá 20% ročního celkového obratu společnosti Alken-Maes, není významná, poněvadž hranice stanovená nařízením č. 17 se v projednávaném případě vztahuje na obrat žalobkyně.
- 131 Pokud se jedná o zjišťování dostatečně odrazující povahy pokuty, Komise poznamenává, že v případě tajného protiprávního jednání musí být výše pokuty stanovena na mnohem vyšší úrovni než vyčíslený zisk, přičemž velikost žalobkyně

a skutečnost, že je víceborovým podnikem, jsou relevantními kritérii pro určení odrazující povahy. Ani ukončení protiprávního jednání, ani spolupráce žalobkyně pak nemohou vést k závěru, že bylo dosaženo odpovídající odrazující úrovně.

- 132 Pokud se konečně jedná o zohlednění právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které mají obvykle velké podniky, argument vycházející z porušení zásady *non bis in idem* je skutkově nepodložený. Při stanovení konkrétní výchozí částky Komise vycházela z toho, jak žalobkyně posoudila protiprávní povahu svého chování, zatímco opakované protiprávní jednání bylo uplatněno vzhledem k trvání protiprávního jednání žalobkyně.

b) Závěry Soudu

- 133 Úvodem je namístě připomenout, že podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 „Komise může podnikům nebo sdružením podniků uložit rozhodnutím pokuty ve výši od 1 000 do 1 000 000 [eur] nebo v částce tuto výši přesahující, ale nepřesahující 10% obratu dosaženého v předchozím účetním roce všemi podniky, které se na porušení [protiprávním jednání] podílely, a pokud úmyslně nebo z nedbalosti [...] poruší čl. [81] odst. 1 [...] Smlouvy“. V tomtéž ustanovení se stanoví, že „[p]ři stanovení výše pokuty se bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [protiprávního jednání]“ (rozsudek Soudu LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 223).
- 134 Z ustálené judikatury krom toho vyplývá, že Komise disponuje v rámci nařízení č. 17 při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem směrování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže (rozsudky

Soudu ze dne 6. dubna 1995, *Martinelli v. Komise*, T-150/89, Recueil, s. II-1165, bod 59; ze dne 11. prosince 1996, *Van Megen Sports v. Komise*, T-49/95, Recueil, s. II-1799, bod 53, a ze dne 21. října 1997, *Deutsche Bahn v. Komise*, T-229/94, Recueil, s. II-1689, bod 127).

135 Krom toho skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji tedy nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených nařízením č. 17, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže (rozsudek *Musique diffusion française a další v. Komise*, bod 50 výše, bod 109; rozsudky Soudu ze dne 10. března 1992, *Solvay v. Komise*, T-12/89, Recueil, s. II-907, bod 309, a ze dne 14. května 1998, *Europa Carton v. Komise*, T-304/94, Recueil, s. II-869, bod 89). Účinné použití pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky (rozsudky *Musique diffusion française a další v. Komise*, bod 50 výše, bod 109, a *LR AF 1998 v. Komise*, bod 57 výše, body 236 a 237).

136 Je však třeba podotknout, že Soud na základě článku 17 nařízení č. 17 rozhoduje s pravomocí soudního přezkumu v plné jurisdikci ve smyslu článku 229 ES o žalobách proti rozhodnutím, jimiž Komise stanovila pokutu, a může proto uložené pokuty zrušit, snížit nebo zvýšit. V rámci soudního přezkumu v plné jurisdikci přísluší Soudu posoudit, zda částka uložené pokuty je přiměřená ve vztahu k závažnosti a délce trvání protiprávního jednání (viz v tomto smyslu rozsudky *Deutsche Bahn v. Komise*, bod 134 výše, body 125 a 127, a *Cheil Jedang v. Komise*, bod 95 výše, bod 93), a zvážit závažnost protiprávního jednání oproti okolnostem, jichž se žalobkyně dovolává (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 14. listopadu 1996, *Tetra Pak v. Komise*, C-333/94 P, Recueil, s. I-5951, bod 48).

137 Dále je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou musí být závažnost protiprávních jednání zjištěna v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou

zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující dosah pokut, a to, aniž by byl sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (usnesení Soudního dvora ze dne 25. března 1996, SPO a další v. Komise, C-137/95 P, Recueil, s. I-1611, bod 54; rozsudek Soudního dvora ze dne 17. července 1997, Ferriere Nord v. Komise, C-219/95 P, Recueil, s. I-4411, bod 33; rozsudky Soudu ze dne 14. května 1998, Sarrió v. Komise, T-334/94, Recueil, s. II-1439, bod 328, a LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 236). Při posuzování závažnosti protiprávního jednání musí být zejména přihlédnuto k povaze způsobeného omezení hospodářské soutěže (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1970, Boehringer v. Komise, 45/69, Recueil, s. 769, bod 53; rozsudek Soudu ze dne 22. října 1997, SCK a FNK v. Komise, T-213/95 a T-18/96, Recueil, s. II-1739, bod 246). Komise musí také dbát na to, aby její konání mělo odrazující účinek, zejména pokud jde o protiprávní jednání, která zvláště ohrožují dosažení cílů Společenství (rozsudky Musique diffusion française a další v. Komise, bod 50 výše, body 105 a 106, a ABB Asea Brown Boveri v. Komise, bod 50 výše, bod 166).

138 Judikatura však stanoví, že jestliže Komise přijme pokyny určené k tomu, aby upřesnily, při dodržení Smlouvy, kritéria, která hodlá používat v rámci výkonu své posuzovací pravomoci, vyplývá z toho vlastní omezení této pravomoci v rozsahu, v němž jí přísluší dodržovat indikativní pravidla, která si sama stanovila (rozsudek ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, bod 57 výše, bod 53, potvrzený v rámci opravného prostředku rozsudkem Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Hercules Chemicals v. Komise, C-51/92 P, Recueil, s. I-4235, bod 75). Pro určení závažnosti protiprávních jednání tedy musí Komise napříště povinně zohlednit v rámci různých skutečností ty, které jsou obsaženy v pokynech, ledaže konkrétně objasní důvody, pro které se od nich případně v určitém bodě odchýlí (rozsudek Soudu ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, nazývaný „FET/TCSA“, T-213/00, Recueil, s. II-913, bod 271).

139 Podle pokynů Komise vychází při výpočtu pokut z obecné výchozí částky stanovené podle závažnosti protiprávního jednání. Při hodnocení závažnosti protiprávního jednání je třeba brát v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu (bod 1 A první pododstavce).

V tomto rámci se protiprávní jednání přiřadí do jedné ze tří kategorií, jimiž jsou „méně závažná protiprávní jednání“, pro něž je výše předpokládaných pokut od 1 000 do 1 milionu eur, „závažná protiprávní jednání“, pro něž výše předpokládaných pokut dosahuje od 1 milionu do 20 milionů eur, a „velmi závažná protiprávní jednání“, pro něž výše předpokládaných pokut překračuje 20 milionů eur (bod 1 A druhý pododstavec první až třetí odrážka).

- 140 Komise v tomto ohledu upřesňuje, že méně závažnými protiprávními jednáními mohou být obchodní omezení, obvykle vertikální povahy, avšak s omezeným dopadem na trh, jež ovlivňují pouze podstatnou, avšak relativně omezenou část trhu Společenství (bod 1 A druhý pododstavec první odrážka). Pokud se jedná o závažná protiprávní jednání, Komise upřesňuje, že jimi budou častěji horizontální nebo vertikální omezení stejného typu jako protiprávní jednání uvedená výše, avšak přísněji uplatňovaná, s širším dopadem na trh a s účinky v rozsáhlých oblastech společného trhu. Dále uvádí, že by se přitom mohlo též jednat o zneužití dominantního postavení (bod 1 A druhý pododstavec druhá odrážka). Pokud se konečně jedná o velmi závažná protiprávní jednání, Komise uvádí, že jimi budou obecně horizontální omezení, jako cenové kartely a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování vnitřního trhu, jako je rozdělování vnitrostátních trhů a jasné zneužívání dominantního postavení podniky majícími praktický monopol (bod 1 A druhý pododstavec třetí odrážka).

- 141 Pokyny stanoví, že v každé z kategorií výše uvedených protiprávních jednání, a zejména u kategorií „závažných“ a „velmi závažných“ protiprávních jednání, navrhovaný rozsah pokut umožní, aby se na podniky použilo diferencované zacházení podle povahy protiprávního jednání, kterého se dopustily (bod 1 A třetí pododstavec). Je rovněž nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům, a určit výši pokuty na úrovni, která

zajistí její dostatečně odstrašující účinek (bod 1 A čtvrtý pododstavec). Navíc lze také brát v úvahu skutečnost, že velké podniky obvykle mají dostatečnou infrastrukturu k získání právních a ekonomických znalostí, které jim umožní lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají podle právních předpisů o hospodářské soutěži (bod 1 A pátý pododstavec).

142 Uvnitř každé ze tří výše definovaných kategorií by mohlo být v některých případech, pokud se protiprávní jednání týká několika podniků, jako jsou kartely, nezbytné zvážit určené částky, aby se brala v úvahu specifická váha, a tedy skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž, zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu, a následně upravit obecnou výchozí částku podle konkrétní povahy jednotlivých podniků (bod 1 A šestý pododstavec).

143 Pokyny dále upřesňují, že zásada rovného trestu za stejné chování tak může podle okolností vést k udělení různých pokut dotyčným podnikům, aniž by se toto rozlišení řídilo aritmetickým výpočtem (bod 1 A sedmý pododstavec).

144 Na základě těchto zásad je třeba nejprve posoudit, zda při použití metody stanovené v pokynech na projednávanou věc pro účely stanovení závažnosti protiprávního jednání Komise porušila zásady, na něž poukazuje žalobkyně. Dále je třeba určit, zda v případě, že by protiprávní jednání bylo kvalifikováno jako velmi závažné, jak podpůrně tvrdí žalobkyně, konkrétní výchozí částka ve výši 25 milionů, která byla nakonec vůči žalobkyni uplatněna, je sama o sobě přiměřená okolnostem, na něž žalobkyně poukazuje, a to velmi malému dopadu protiprávního jednání na trh Společenství a malému objemu prodeje výrobků, jichž se kartelová dohoda týká.

K posouzení závažnosti protiprávního jednání

- 145 V projednávaném případě z napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise posoudila hledisko závažnosti pro účely pokuty na základě následujících skutečností: povaha protiprávního jednání, skutečnost, že se kartelová dohoda týkala všech segmentů trhu s pivem, že sporné diskuze se vedly na nejvyšší úrovni a že dohody a ujednání se týkaly široké škály parametrů hospodářské soutěže, skutečnost, že nelze učinit závěr o neexistenci dopadu či o menším dopadu na trh, a skutečnost, že zeměpisný trh pokrýval celé belgické území.
- 146 Zaprvé, pokud se jedná o soulad posouzení závažnosti protiprávního jednání s pokyny a se zásadou proporcionality, je třeba zkoumat způsob, jakým Komise tuto závažnost posoudila ve vztahu ke všem třem relevantním kritériím, jimiž jsou povaha protiprávního jednání, jeho skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost dotčeného zeměpisného trhu (viz bod 139 výše).
- 147 Pokud se nejprve jedná o povahu protiprávního jednání, je třeba konstatovat, že žalobkyně nepochybně uvádí skutečnosti uvedené v bodě 297 odůvodnění napadeného rozhodnutí, a sice že kartelová dohoda zahrnovala zejména všeobecný pakt o neútočení, výměnu informací o prodeji, přímé a nepřímé dohody a jednání ve vzájemné shodě v oblasti maloobchodních cen a podpory prodeje, rozdělení zákazníků na trhu horeca, jakož i omezení investic a reklamy na témž trhu. Přitom podle ustálené judikatury jsou horizontální kartelové dohody v oblasti cen nejzávažnějšími protiprávními jednáními, která porušují právo Společenství v oblasti hospodářské soutěže, a mohou tedy být samy o sobě kvalifikovány jako velmi závažné (rozsudky Soudu ze dne 12. července 2001, Tate & Lyle a další v. Komise, T-202/98, T-204/98 a T-207/98, Recueil, s. II-2035, bod 103, a FETITCSA, bod 138 výše, bod 262). Mechanizmy uvedené Komisí v bodě 297 odůvodnění napadeného rozhodnutí kromě toho, že popisují kartelovou dohodu v oblasti cen,

představují nejzávažnější formy narušení hospodářské soutěže, neboť směřují k jejímu odstranění mezi podniky, které tyto mechanismy uplatňují. Z toho vyplývá, že závěr Komise, podle nějž dotčené dohody a jednání ve vzájemné shodě již svou povahou představovaly velmi závažné protiprávní jednání, nelze zpochybňovat. Toto konstatování nelze zpochybnit tím spíše, že Komise shledala mimo jiné, že tyto dohody a jednání ve vzájemné shodě se týkaly široké škály parametrů hospodářské soutěže a všech segmentů trhu s pivem, což přímo a logicky vyplývá ze skutkových okolností, které jsou uvedeny v bodě 297 odůvodnění napadeného rozhodnutí a které žalobkyně nezpochybňuje. Pokud se jedná o schůzky týkající se kartelové dohody konané na nejvyšší řídicí úrovni, a sice na úrovni generálních ředitelství žalobkyně a její dceřiné společnosti, jejich konání rovněž není předmětem sporu a nelze se na ně odvolávat pro účely zmírnění velmi vysoké závažnosti povahy protiprávního jednání.

148 Pokud se dále jedná o kritérium dopadu kartelové dohody, je namísto konstatovat, že Komise sice v napadeném rozhodnutí uvedla, že některé části kartelové dohody nebyly vůbec či zčásti provedeny, na druhou stranu však shledala, že nelze učinit závěr o tom, že by dopad na trh nebyl žádný nebo že by byl snížený. Komise na podporu tohoto zjištění poukázala nejen na listinný důkaz představovaný poznámkami sepsanými zástupcem společnosti Interbrew při schůzce konané dne 28. ledna 1998, které hovoří o jistém provádění, ale také na Komisí prokázanou skutečnost, že se výměna informací o prodeji mezi Alken-Maes a Interbrew uskutečnila. I částečné provedení dohody mající protisoutěžní cíl stačí k vyloučení možného závěru o neexistenci dopadu uvedené dohody na trh.

149 Argument žalobkyně, podle nějž kartelová dohoda byla svou povahou málo propracovaná a formalizovaná, což má svědčit o slabém úmyslu spáchat protiprávní jednání, však vyvracejí skutkové okolnosti. Mnohost a souběžnost cílů sledovaných kartelovou dohodou, které žalobkyně nezpochybňuje, totiž ukazují na opravdový protisoutěžní plán, který svědčí nikoli o slabém, ale naopak o silném úmyslu spáchat protiprávní jednání. I kdyby byla kartelová dohoda charakterizována nízkým stupněm formalizace, přesto vykazuje vysoký stupeň propracovanosti.

150 Pokud se konečně jedná o velikost dotyčného zeměpisného trhu, Komise v napadeném rozhodnutí konstatovala, že kartelová dohoda pokrývá celé belgické území, což žalobkyně nezpochybnuje. Z judikatury vyplývá, že zeměpisný trh celostátního rozměru odpovídá podstatné části společného trhu (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, *Michelin v. Komise*, 322/81, Recueil, s. 3461, bod 28). Komise kromě toho v pokynech uvedla, že za velmi závažná budou nejčastěji považována horizontální omezení jako cenové kartely a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování vnitřního trhu (viz bod 140 výše). Z tohoto příkladného popisu vyplývá, že dohody či jednání ve vzájemné shodě, jejichž předmětem je tak jako v projednávané věci zejména stanovení cen a rozdělení zákazníků, mohou již na základě své povahy vést k takové kvalifikaci, aniž by bylo nutné takové chování charakterizovat zvláště pomocí dopadu či zeměpisného rozsahu. Tento závěr je potvrzen skutečností, že příkladný popis protiprávních jednání, která mohou být považována za závažná, uvádí, že se bude jednat o protiprávní jednání stejného typu jako protiprávní jednání definovaná jako méně závažná, „avšak přísněji uplatňovaná, s širším dopadem na trh a s účinky v rozsáhlých oblastech společného trhu“, naproti tomu však popis velmi závažných protiprávních jednání nezmiňuje žádný požadavek týkající se dopadu či vzniku účinků v určité zeměpisné oblasti.

151 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise neporušila zásadu proporcionality, když kvalifikovala protiprávní jednání za velmi závažné ve smyslu bodu 1 A pokynů.

152 V tomto ohledu je nutné podotknout, že Soud v minulosti rozhodl v souvislosti s cenovým kartelem, který působil na omezeném zeměpisném trhu, že kvalifikace kartelové dohody jako závažné z důvodu jejího omezeného dopadu na trh již představuje mírnější kvalifikaci ve vztahu k obecně uplatňovaným kritériím při stanovování pokut v případě cenových kartelů, na jejichž základě měla Komise kartelovou dohodu kvalifikovat jako velmi závažnou (rozsudek *Tate & Lyle a další v. Komise*, bod 147 výše, bod 103).

- 153 Zadruhé, pokud se jedná o argument, podle něž se Komise v projednávané věci odchýlila od své rozhodovací praxe v rozporu se zásadou rovného zacházení, je namístě připomenout, že jednak předchází rozhodovací praxe Komise nevytváří právní rámec pro pokuty v oblasti hospodářské soutěže (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 234), a jednak v souladu s ustálenou judikaturou (viz bod 134 výše) Komise disponuje v rámci nařízení č. 17 při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže. Komisi tedy v rámci jejího správního uvážení a ve světle údajů obsažených v bodě 1 A druhém pododstavci třetí odrážce pokynů přísluší určit, zda okolnosti posuzovaného případu umožňují kvalifikovat protiprávní jednání jako velmi závažné. Z bodů 146 až 152 výše vyplývá, že tomu tak bylo.
- 154 Jak již bylo uvedeno v bodech 134 a 135 výše, skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených nařízením č. 17, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Účinné použití pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky. Takové chování nelze označit za porušení zásady rovného zacházení ze strany Komise ve vztahu k její předchozí praxi (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 20. dubna 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, zvaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Recueil, s. II-931, bod 1232).
- 155 Je tedy namístě učinit závěr, že Komise jednala v souladu se svými pokyny a neporušila ani zásadu proporcionality, ani zásadu rovného zacházení, když konstatovala, že dotyčné protiprávní jednání je velmi závažné ve smyslu bodu 1 A prvního pododstavce pokynů.

K posouzení skutečné hospodářské schopnosti žalobkyně způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům

156 Z pokynů vyplývá, že u protiprávního jednání určité závažnosti může být nezbytné, týká-li se protiprávní jednání několika podniků, jako například kartely, zvážit obecnou výchozí částku pro stanovení konkrétní výchozí částky zohledňující váhu, a tedy skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž, zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu (bod 1 A šestý pododstavec, viz bod 142 výše). Zejména je nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům (bod 1 A čtvrtý pododstavec, viz bod 141 výše).

157 Z judikatury dále vyplývá, že pokyny nestanoví, že se výše pokut vypočte podle celkového obratu nebo podle obratu dosaženého podniky na dotčeném trhu. Rovněž však také nebrání tomu, aby byl takový obrat při stanovení výše pokuty zohledněn, aby tak byly dodrženy obecné zásady práva Společenství a vyžadují-li to okolnosti. K obratu lze zejména přihlídnout při zohlednění jednotlivých znaků vyjmenovaných v bodech 141 až 143 výše (rozsudky LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, body 283 a 284, a Cheil Jedang v. Komise, bod 95 výše, bod 82).

158 Z ustálené judikatury krom toho vyplývá, že mezi posuzované skutečnosti v rámci závažnosti protiprávního jednání lze případně zahrnout objem a hodnotu zboží, které je předmětem protiprávního jednání, velikost a hospodářskou sílu podniku, a tím i vliv, jaký mohl vykonávat na trh. Z toho vyplývá, že pro účely stanovení výše pokuty lze přihlídnout jak k celkovému obratu podniku, který vypovídá, byť jen přibližně a nedokonale, o jeho velikosti a hospodářské síle, tak k podílu tohoto obratu pocházejícího z prodeje zboží, které je předmětem protiprávního jednání, a může tedy vypovídat o jeho rozsahu. Dále z toho vyplývá, že nelze jednomu nebo

více druhům obratu připisovat nepřiměřený význam v poměru k ostatním posuzovaným skutečnostem, takže stanovení přiměřené pokuty nemůže být výsledkem jednoduchého výpočtu, který je založen na celkovém obratu (rozsudek *Musique diffusion française a další v. Komise*, bod 50 výše, body 120 a 121; rozsudky *Soudu Parker Pen v. Komise*, bod 115 výše, bod 94; ze dne 14. května 1998, *SCA Holding v. Komise*, T-327/94, *Recueil*, s. II-1373, bod 176, a *Cheil Jedang v. Komise*, bod 95 výše, bod 83).

159 V projednávaném případě je třeba zaprvé poukázat na omezený dosah argumentu žalobkyně, podle nějž rozdíl mezi poměrem výchozích částek uplatněných jednotlivě na každý podnik a poměrem tržních podílů těchto podniků na belgickém trhu s pivem svědčí o tom, že Komise ponechala bez povšimnutí zásadu, podle které se skutečná schopnost způsobit škodu odpovídajícím způsobem projevuje v objemu a hodnotě zboží prodaného každou stranou. Je totiž třeba poznamenat, že výchozí částky, na něž se žalobkyně odvolává, zahrnují nejen úpravu provedenou s ohledem na skutečnou schopnost narušit hospodářskou soutěž na trhu, ale také úpravu provedenou s ohledem na cíl spočívající v účinném odrazení.

160 V této souvislosti z bodu 305 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že úprava výše pokut s ohledem na cíl spočívající v účinném odrazení byla Komisí provedena ve dvou etapách. V první etapě byly žalobkyně a Interbrew postaveny na stejnou úroveň, když Komise při stanovení jejich konkrétních výchozích částek zohlednila skutečnost, že „[jsou] velkými nadnárodními podniky“. V druhé etapě Komise uvedla, že je třeba „přihlédnout ke skutečnosti, že [žalobkyně je] víceborovým podnikem“, čímž v případě žalobkyně poukázala na dodatečnou potřebu odrazení. Z toho vyplývá, že s ohledem na odrazující cíl a aniž by byla v této fázi dotčena platnost závěrů Komise v dané věci, konkrétní výchozí částka pokuty stanovená žalobkyni zohledňovala větší potřebu odrazení než v případě Interbrew.

161 Je však třeba konstatovat, že konkrétní výchozí částka použitá vůči žalobkyni je zhruba o 45% nižší, než je tomu v případě Interbrew. Komise mimo jiné v bodě 303 odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůraznila, že přihlédla ke skutečné hospodářské schopnosti účastníků protiprávního jednání způsobit vážné narušení hospodářské soutěže, a dále v bodě 304 odůvodnění, že existuje podstatný rozdíl ve velikosti mezi společnostmi Interbrew, vůdčí společností na belgickém trhu s přibližně 55% podílem na trhu, a společností Alken-Maes, číslem dvě na tomto trhu s přibližně 15%.

162 Komise tedy podle všeho v souladu s pokyny přihlédla ke skutečné hospodářské schopnosti každého z obou podniků způsobit škodu ostatním hospodářským subjektům, když pro účely stanovení konkrétní výchozí částky žalobkyně poměrným vážením podstatně snížila obecnou výchozí částku odpovídající závažnosti spáchaného protiprávního jednání ve smyslu bodu 1 A prvního pododstavce pokynů. Skutečnost, že bod 303 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazuje na schopnost „vážně narušit hospodářskou soutěž“, namísto aby převzal doslova výraz obsažený v pokynech, na to nemá žádný vliv. Stejně tak skutečnost, že se poměr mezi výchozími částkami uplatněnými na každý podnik liší od přesného poměru mezi jejich tržními podíly, nemá žádný vliv na platnost Komisí použité metody. Komise totiž v bodě 1 A sedmém pododstavci pokynů uvedla, že udělení různých pokut se nutně neřídí aritmetickým výpočtem.

163 Pokud se zadruhé jedná o argumenty žalobkyně, podle nichž definované konkrétní výchozí částky neodrážejí očividnou nerovnováhu vyplývající z dominantního postavení Interbrew na trhu s pivem s Belgií, která mělo dohnat Alken-Maes k pokusu o zastavení svého postupného vytlačování a která je v každém případě dokladem neschopnosti žalobkyně narušit hospodářskou soutěž, je namístě připomenout, že žalobkyně nezpochybňuje protiprávní jednání shledané v napadeném rozhodnutí. Toto protiprávní jednání, které spočívá v souboru dohod

či jednání ve vzájemné shodě, však předpokládá jednak shodu vůle stran, a jednak to, že škoda způsobená hospodářské soutěží vyplývala z této shody, a tedy z vůle každé ze stran. Žalobkyně se proto nemůže dovolávat nátlaku, který na ni měl být vyvíjen, aby se tak vyvinila ze škody, kterou způsobila hospodářské soutěží.

164 Jen pro úplnost je třeba dále zdůraznit, že podle ustálené judikatury podnik, který se spolu s jinými podílí na protisoutěžní činnosti, se nemůže dovolávat skutečnosti, že tak činil pod nátlakem ostatních účastníků. Na nátlak, který na něj byl vyvíjen, totiž mohl upozornit příslušné orgány a podat Komisi stížnost v souladu s článkem 3 nařízení č. 17, namísto aby se účastnil předmětných činností (rozsudky Soudu ze dne 10. března 1992, Hüls v. Komise, T-9/89, Recueil, s. II-499, body 123 a 128; ze dne 6. dubna 1995, Tréfileurope v. Komise, T-141/89, Recueil, s. II-791, bod 58, a LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 142).

165 Pokud se konečně jedná o argument, podle nějž konkrétní výchozí částka uplatněná vůči žalobkyni představuje mnohem vyšší procentní podíl obratu Alken-Maes, než je tomu v případě částky uplatněné vůči Interbrew v porovnání s jejím obratem, je třeba nejprve připomenout, že uvedené částky, jak již bylo uvedeno v bodech 159 a 160 výše, neodrážejí pouze skutečnou škodu způsobenou hospodářské soutěží každou ze stran, neboť v souladu s pokyny zahrnují také odrazující cíl. Pokud jde o argument vycházející ze skutečnosti, že uplatněná částka je v případě Alken-Maes vyšší než hranice stanovená nařízením č. 17 jako procentní podíl obratu, je každopádně nerelevantní, protože napadené rozhodnutí bylo určeno žalobkyni.

166 Proto je třeba odmítnout veškeré argumenty založené na tom, že Komise v rozporu se zásadou proporcionality nesprávně posoudila skutečné schopnosti účastníků způsobit významnou škodu ostatním hospodářským subjektům, zejména spotřebitelům.

K určení výše pokuty na úrovni zajišťující její dostatečnou odrazující povahu

- 167 Z pokynů vyplývá, že v případech, kdy se protiprávní jednání týká několika podniků, jako například kartely, může být obecná výchozí částka vážena pro účely stanovení konkrétní výchozí částky zohledňující specifickou váhu, a tedy skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž, zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu (viz bod 142 výše). Zejména je nezbytné určit výši pokuty na úrovni, která zajistí její dostatečně odstrašující účinek (viz bod 141 výše).
- 168 Zohlednění tohoto odrazujícího cíle pro potřeby stanovení výše pokuty na základě závažnosti zapadá do kontextu ustálené judikatury, podle níž je odrazující účinek pokut jedním z prvků, k nimž může Komise přihlídnout při posouzení závažnosti protiprávního jednání, a tedy i při stanovování úrovně pokuty, neboť závažnost protiprávních jednání musí být zjištěna v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující dosah pokut, a to aniž by byl sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlídnuto (usnesení SPO a další v. Komise, bod 137 výše, bod 54; rozsudky Ferriere Nord v. Komise, bod 137 výše, bod 33, a ze dne 14. května 1998, Sarrió v. Komise, bod 137 výše, bod 328).
- 169 Stejně tak je podle judikatury pravomoc Komise ukládat pokuty podnikům, které úmyslně nebo z nedbalosti poruší ustanovení článku 81 ES, jedním z prostředků svěřených Komisi za tím účelem, aby mohla plnit úkol dohledu, který jí svěřuje právo Společenství a který zahrnuje povinnost provádět obecnou politiku směřující k uplatňování zásad v oblasti hospodářské soutěže stanovených ve Smlouvě a v tomto smyslu usměrňovat chování podniků. Z toho vyplývá, že při posuzování

závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výše pokuty Komise musí dbát na to, aby její konání mělo odrazující účinek, zejména pokud jde o protiprávní jednání, která zvláště ohrožují dosažení cílů Společenství (rozsudky *Musique diffusion française* a další v. Komise, bod 50 výše, body 105 a 106, a *ABB Asea Brown Boveri* v. Komise, bod 50 výše, bod 166).

170 S ohledem na výše uvedené Komise oprávněně zohlednila odrazující cíl při stanovování konkrétní výchozí částky pokuty, která odráží právě závažnost spáchaného protiprávního jednání. Snaha o odrazující účinek pokuty je totiž nedílnou součástí poměrného vážení pokut v závislosti na závažnosti protiprávního jednání, poněvadž jeho účelem je zamezit, aby výpočtová metoda vedla k částkám pokut, které by pro určité podniky nedosáhly odpovídající úrovně k zajištění dostatečného odrazujícího účinku pokuty (rozsudek *ABB Asea Brown Boveri* v. Komise, bod 50 výše, bod 167).

171 Pokud se jedná o argument žalobkyně vycházející z nedostatku chybějící individualizace prvku odrazení uplatněného ve výpočtu pokuty, je třeba podotknout, že pro účely zohlednění odrazujícího cíle Komise v pokynech nedefinovala individualizovanou metodu či kritéria, jejichž konkrétní použití by mohlo být závazné. Tento argument proto musí být odmítnut.

172 Stejně je tomu v případě argumentu, podle něž nebyly objasněny zásady, které v projednávané věci sloužily k posouzení potřeby odrazení. Je totiž třeba poznamenat, že sama žalobkyně uznává, že Komise v bodě 305 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že žalobkyně a Interbrew jsou velkými mezinárodními podniky a že žalobkyně je krom toho víceoborovým podnikem. Komise v bodě 306 odůvodnění dodala, že přihlédla ke skutečnosti, že žalobkyně má právní

a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňují lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže. V rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, je tedy zjevné, že zásady, na nichž bylo založeno posouzení potřeby odrazení, objasněny byly.

- 173 Konečně je třeba posoudit jednotlivé žalobkyní uplatňované argumenty, podle nichž jsou úvahy Komise, o něž se opírala při zjišťování potřeby konkrétního odrazujícího účinku, nerelevantní a nepřiměřené.
- 174 Argument, podle kterého nemůže být situace účastníka opakovaného protiprávního jednání považována za relevantní, je třeba rovnou odmítnout, jelikož Komise své úvahy ohledně odrazení nezakládala na takovéto námitce.
- 175 Pokud se jedná o argument, podle něž celková velikost podniku a její mezinárodní rozměr jsou nerelevantní ve vztahu k cíli hospodářské soutěže, který by měla Komise sledovat, je nutno předně zdůraznit, že skutečnost, že žalobkyně měla právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňovaly lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže, lze považovat za výsledek úhrnných zdrojů podniku, a tedy její velikosti, jejímž ukazatelem je mimo jiné i mezinárodní rozměr. Komise jej tedy právem zohlednila. Skutečnost, že se žalobkyně podílela na konstatované kartelové dohodě navzdory prostředkům, které měla k dispozici pro posouzení její protiprávní povahy a jejích následků, totiž objektivně svědčí o dodatečné potřebě odrazení v porovnání s podnikem, který by takové prostředky k dispozici neměl.
- 176 Argument, podle něž zohlednění tajné povahy kartelové dohody pro účely stanovení nezbytného stupně odrazení je nerelevantní, neboť uvedená kartelová dohoda nebyla uchovávána v tajnosti, alespoň tedy z její strany, se opírá o tvrzení, že se v rámci

kartelové dohody konalo několik schůzek v přítomnosti soutěžitelů, například schůzky pracovní skupiny „Vision 2000“, či distributorů, jako například schůzka ze dne 28. ledna 1993, na které byli přítomni obchodníci s pivem. Mimoto z dopisu ze dne 4. srpna 1997 zasláného pivovarnickým společnostem federací obchodníků vyplývá, že posledně uvedení zblízka sledovali jednání účastníků kartelové dohody.

- 177 Pokud se nejprve jedná o schůzky pracovní skupiny „Vision 2000“, je nutno podotknout, že v bodech 128 až 155 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise netvrdí, že by uvedené schůzky, jež byly oficiální, neboť se konaly v rámci Confédération des brasseries de Belgique (konfederace pivovarů Belgie, dále jen „CBB“) a účastnila se jich velká část subjektů z daného oboru, jako takové zakládaly protiprávní jednání. Komise konstatuje, že společnosti Interbrew a Alken-Maes v rámci svých dvojstranných styků přijaly společný postup a byly si vědomy výhod plynoucích z převzetí jistých iniciativ na půdě CBB, a že Interbrew a Alken-Maes sjednaly, že část kartelové dohody, a sice část týkající se investic a reklamy na trhu horeca a nového cenového systému, mohla být provedena v rámci CBB. Komise tedy poukazuje na to, že CBB byla bez vědomí ostatních účastníků předmětných schůzek využita jakožto nástroj k provedení dohody mezi Interbrew a žalobkyní s cílem usměrnit jisté úvahy o cenách probírané na půdě této organizace tak, aby byly v souladu s cíli jejich kartelové dohody, aniž by jakkoli naznačila, že ostatní účastníci byli o existenci kartelové dohody informováni. Dále je třeba uvést, že cíle, které Interbrew a žalobkyně hodlaly provést prostřednictvím CBB a schůzek pracovní skupiny „Vision 2000“, a sice omezení investic a reklamy na trhu horeca a vytvoření nové cenové struktury, každopádně představovaly pouze omezenou část kartelové dohody, která zahrnovala i další tajné prvky, jako všeobecný pakt o neútočení, dohodu o cenách a podpoře prodeje v maloobchodě, rozdělení zákazníků v odvětví horeca nebo také výměnu informací o prodeji. Z konání jednání pracovní skupiny „Vision 2000“ tedy nelze dovodit, že kartelová dohoda nebyla tajná.

- 178 Pokud jde dále o schůzku konanou dne 28. ledna 1993 (viz body 126 a 131 výše), je namístě poznamenat, že zápis z uvedené schůzky vypracovaný zástupcem Interbrew sice odkazuje na „schůzku obchodníků s pivem“ a informuje o ustanoveních kartelové dohody, jejímž cílem je zvýšení cen a prosazení minimálních cen týkajících piva prodávaného určitými distribučními kanály, nelze však z něj nijak dovodit, že s protisoutěžními výroky, které jsou v něm obsaženy, byli takto seznámeni obchodníci s pivem na schůzce konané dne 28. ledna 1993. Tyto výroky sice potvrzují existenci úzké koordinace obchodní politiky společností Alken-Maes a Interbrew, na druhou stranu však z nich nelze vyvodit, že by obchodníci s pivem byli o existenci kartelové dohody informováni.
- 179 Pokud se jedná o dopis ze dne 4. srpna 1997 zasláný federací obchodníků společnosti Alken-Maes, je třeba konstatovat, že pouze odsuzuje distribuční politiku společnosti Alken-Maes, která podle ní zatěžuje nezávislé distributory do budoucna. Na základě tohoto dopisu tedy nelze učinit závěr o tom, že by obchodníci s pivem byli s kartelovou dohodou obeznámeni.
- 180 Argument, podle něž kartelová dohoda shledaná v napadeném rozhodnutí nebyla tajná, proto musí být odmítnut.
- 181 Komise tedy mohla v rámci svého úkolu tak, jak byl definován judikaturou citovanou v bodech 134 a 135 výše, a při zachování právního rámce stanoveného v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 zohlednit tyto skutečnosti při posouzení potřeby zvažovaného odrazujícího účinku.
- 182 Argument žalobkyně, podle kterého je zohlednění odrazujícího cíle nadbytečné, neboť zásahem Komise došlo k ukončení protiprávního jednání, musí být odmítnut s důrazem na to, že zjišťování odrazujícího účinku má usměrnit budoucí chování

podniku a že skutečnost, že podnik ukončil protiprávní chování poté, co bylo Komisí odhaleno, takže tato iniciativa je výsledkem objektivního donucení, nestačí k učinění závěru, že dotčený podnik bude účinně odrazen od opakování takového chování v budoucnu.

- 183 Všechny argumenty vycházející z nesprávného určení odrazujícího stupně pokuty v rozporu se zásadou proporcionality proto musí být odmítnuty.

K zohlednění právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které obvykle mají velké podniky

- 184 Z judikatury vyplývá, že zásada *non bis in idem* zakotvená rovněž v čl. 4 protokolu č. 7 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, dále jen „EÚLP“, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, je základní zásadou práva Společenství, jejíž dodržování zajišťuje soud (rozsudky Soudního dvora ze dne 5. května 1966, Gutmann v. Komise, 18/65 a 35/65, Recueil, s. 149, 172, a ze dne 14. prosince 1972, Boehringer v. Komise, 7/72, Recueil, s. 1281, bod 3; rozsudek PVC II, bod 154 výše, bod 96, potvrzený v tomto bodě rozsudkem Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 97 výše, bod 59).

- 185 V oblasti práva hospodářské soutěže Společenství tato zásada zakazuje, aby byl podnik Komisí opětovně shledán odpovědným nebo stíhán pro protisoutěžní chování, za něž mu již byla uložena sankce nebo v souvislosti s nímž bylo rozhodnuto, že za ně nenese odpovědnost, a to dřívějším rozhodnutím Komise, proti kterému již nelze podat žalobu. Použití zásady *non bis in idem* podléhá trojí podmínce, totožnosti skutků, totožnosti pachatele a totožnosti chráněného právního zájmu (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 338).

186 V projednávané věci je třeba konstatovat, že v bodě 306 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise na podporu zvýšení úrovně žalobkyni ukládané pokuty uvedla, že měla právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňovaly lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže. V bodě 314 odůvodnění napadeného rozhodnutí krom toho Komise na podporu zvýšení úrovně žalobkyni ukládané pokuty uvedla, že již byla dvakrát shledána odpovědnou za protiprávní jednání porušující článek 81 ES.

187 V tomto ohledu je třeba nejprve konstatovat, že podmínky pro uplatnění zásady *non bis in idem*, jak je definována v judikatuře v oblasti hospodářské soutěže (viz bod 185 výše), nejsou v projednávaném případě splněny, neboť Komise pouze pro účely výpočtu výše pokuty poukázala na úvahy skutkové povahy, a sice na to, že žalobkyně byla díky svým právním a ekonomickým znalostem a infrastruktuře schopna posoudit protiprávní povahu svého chování a jeho důsledky, a dále že již byla dvakrát shledána odpovědnou za protiprávní jednání porušující článek 81 ES. Komise každopádně provedla v bodech 306 a 314 odůvodnění napadeného rozhodnutí zvýšení úrovně pokuty na základě různých úvah. Čtvrtá část žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.

K přiměřenosti konkrétní výchozí částky vzhledem k okolnostem, kterých se žalobkyně dovolává

188 Žalobkyně podpůrně tvrdí, že i kdyby Komise neporušila zásadu rovného zacházení, když protiprávní jednání kvalifikovala jako velmi závažné, měla by být výchozí částka pokuty přesto snížena, aby se zohlednil velmi malý dopad protiprávního jednání na trh Společenství a malý objem prodeje výrobků, které byly předmětem kartelové dohody.

189 Je třeba připomenout, že v souladu s metodou definovanou v pokynech (viz body 139 až 143 výše) Komise nejprve vzala za výchozí bod při výpočtu výše pokut obecnou výchozí částku stanovenou podle závažnosti protiprávního jednání a že na tuto obecnou výchozí částku potom uplatnila poměrné vážení zaprvé na základě skutečné schopnosti dotčených podniků způsobit významnou škodu ostatním hospodářským subjektům, zejména spotřebitelům, zadruhé s ohledem na nutnost stanovit vyšší pokuty na úrovni zajišťující její dostatečně odrazující povahu a zatřetí s ohledem na nutnost zohlednit skutečnost, že velké podniky mají obvykle právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jim umožňují lépe posoudit protiprávní povahu jejich chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže.

190 V bodech 133 až 187 výše bylo uvedeno, že Komise při kvalifikaci spáchaného protiprávního jednání za velmi závažné a dále při postupných výše zmíněných úpravách neporušila žádnou ze zásad, kterých se žalobkyně dovolávala. Krom toho je důležité připomenout, že pokyny pro případ velmi závažných protiprávních jednání předpokládají pokuty ve výši nad 20 milionů eur.

191 Pokud se jedná o argument žalobkyně, podle něž byla uplatněná konkrétní výchozí částka v každém případě nepřiměřená vzhledem k tomu, že výrobky, které jsou předmětem kartelové dohody, představovaly méně než 2,5% celkové spotřeby těchto výrobků v Evropské unii, je třeba poznamenat, že závažnost protiprávního jednání nemůže záviset pouze na jeho zeměpisném rozsahu či na poměru prodeje, který je předmětem protiprávního jednání, ve vztahu k prodeji uskutečněnému v celé Evropské unii. Nehledě na výše uvedená kritéria je totiž absolutní hodnota dotyčného prodeje rovněž relevantním ukazatelem závažnosti protiprávního jednání, neboť věrně odráží hospodářský význam transakcí, které mají být protiprávním jednáním vyloučeny z běžné hospodářské soutěže. V projednávané věci však není sporné, že hodnotu dotyčného prodeje bylo možné ocenit přibližně na

1 200 milionů eur, což ukazuje na značný hospodářský význam odvětví. V tomto ohledu nelze konkrétní výchozí částku ve výši 25 milionů eur uplatněnou vůči žalobkyni považovat za nepřiměřenou.

192 Pokud se jedná o poukaz na praxi Komise v rozhodnutí Bezešvé ocelové trubky, stačí konstatovat, že s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 153 výše není relevantní.

193 Je třeba ostatně podotknout, že Komise v uvedeném rozhodnutí přihlédla ke skutečnosti, že typ bezešvých trubek, který byl předmětem protiprávního jednání, představoval pouze 19% veškerých bezešvých trubek, které mohly být použity v ropném a plynárenském průmyslu, takže dopad protiprávního jednání byl omezený, protože průmysl mohl využít jiných výrobků, které nebyly dotčeny kartelovou dohodou. V projednávaném případě však protiprávní jednání pokrývá mnohem větší podíl piva dostupného v Belgii, neboť Komise v bodě 4 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, aniž by jí v této souvislosti bylo odporováno, že v roce 1998 vyrobily strany kartelové dohody takřka 70% piva prodaného v Belgii.

194 S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy je namístě odmítnout argument žalobkyně týkající se údajné nepřiměřenosti výše uložené pokuty.

195 Tento žalobní důvod musí být proto v celém rozsahu zamítnut.

2. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení délky trvání protiprávního jednání

a) Argumenty účastníků řízení

196 Aniž by měla v úmyslu zpochybnit věcnou správnost skutkových zjištění, která se jí týkají, žalobkyně tvrdí, že Komise přikládala některým skutečnostem při určování délky trvání protiprávního jednání nesprávný dosah. Komise odkazuje zejména na jeden telefonický kontakt a dvě schůzky žalobkyně a Interbrew, ke kterým došlo po červenci 1996 a mezi kterými byly několikaměsíční mezery, a uvádí je na podporu závěru, že protiprávní jednání trvalo až do 28. ledna 1998. Komise přitom neprokázala, že by protiprávní jednání pokračovalo po červenci roku 1996. Proto je třeba uznat, že inkriminované chování netrvalo déle než tři roky a šest měsíců, což odůvodňuje podstatně nižší zvýšení konkrétní výchozí částky než o 45%. Soud by měl tedy v souladu se svou judikaturou snížit žalobkyni uloženou pokutu s ohledem na skutečnou délku trvání protiprávního jednání.

197 Pokud se zaprvé jedná o telefonický kontakt ze dne 9. prosince 1996 mezi Interbrew a žalobkyní, žalobkyně uvádí, že v rozporu s tím, co naznačuje odkaz Komise na ostatní poklady ze spisu, ručně psané a vysvětlivkami opatřené poznámky vedoucího kontroly řízení společnosti Alken-Maes, pana L. B., ze dne 27. listopadu 1996 jsou jediným dokumentem, o němž Komise opírá své závěry.

198 Žalobkyně nepopírá, že tyto ručně psané poznámky byly vyhotoveny na interní schůzce, která se konala v listopadu roku 1996 a jejímž předmětem podle ní byla analýza nových cen Interbrew poté, co společnost Alken-Maes prostřednictvím svých zákazníků získala nové všeobecné prodejní podmínky Interbrew. Žalobkyně naproti tomu zpochybňuje Komisi provedený výklad tří souborů vysvětlivek, které byly k těmto poznámkám vypracovány později a které nesly datum „9/12/96“ a zjevně představovaly odpověď na tři otázky zaznamenané v původních poznám-

kách ohledně dosud nevyjasněných bodů cenové politiky Interbrew. Komise dospěla neprávem k závěru, že v této věci mělo být vyžádáno stanovisko pana A. B. z Interbrew, což se mělo uskutečnit dne 9. prosince 1996, přičemž Interbrew poskytla jednu kladnou odpověď a dvě záporné odpovědi. Ostatní části spisu uvedené v napadeném rozhodnutí podle žalobkyně neumožňují tento výklad potvrdit. Vysvětlivky k poznámkám ze dne 27. listopadu 1996 mohly být výsledkem nezávislého ověření veškerých přímých kontaktů s Interbrew provedeného například u distributorů, kteří pouze tlumočili výklad, jaký jim poskytl pan A. B. Vzhledem k tomu, že společnost Alken-Maes je částečně také distributorem výrobků Interbrew, je běžné, že se snaží porozumět novým cenám Interbrew, pokud se jedná o logistické podmínky. Předmětný dokument tedy nestačí k prokázání teze, kterou hájí Komise.

199 Pokud se zadruhé jedná o schůzku konanou dne 17. dubna 1997, žalobkyně uplatňuje, že toto setkání není důkazem o kartelové dohodě týkající se belgického trhu, neboť jeho předmětem byly podle prohlášení pana J. D. z Interbrew, uvedeného v bodě 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí, potenciální synergie mezi oběma skupinami a zvýšení ziskovosti podniků za předpokladu odkoupení dceřiné společnosti žalobkyně, Alken-Maes, společností Interbrew.

200 Žalobkyně zpochybňuje výklad Komise, podle něž výše uvedené prohlášení pana J. D. prokazuje protisoutěžní povahu této schůzky. Toto prohlášení obsahuje shrnutí veškerých kontaktů mezi Interbrew a Alken-Maes. Pokud se konkrétně jedná o schůzku konanou dne 17. dubna 1997, pan J. D. uvádí pouze to, že účastníci schůzky provedli řádek po řádku podrobnou analýzu výkazu zisků a ztrát společnosti Alken-Maes, což je povinný úkon při každém vyjednávání o případném převodu podniku. Pokud se jedná o pět bodů uvedených v dokumentu, jsou to vesměs skutečnosti ovlivňující provozní výsledek společnosti Alken-Maes či způsob jeho výpočtu.

201 Žalobkyně rovněž zpochybňuje závěr Komise, že přítomnost pana R. V., řídícího pracovníka Alken-Maes, na předmětné schůzce je v případě jednání o převodu

Alken-Maes málo pravděpodobná, a to vzhledem k tomu, že taková operace by pro něj mohla být nepříznivá. Podle žalobkyně není na přítomnosti této osoby nic zvláštního, zejména chtěl-li si dotýčný řídicí pracovník zachovat ve společnosti svůj vliv. Jeho přítomnost na uvedené schůzce je pak odůvodněna tím spíše, že společnost Interbrew předpokládala akvizici metodou „management buy out“, kde hraje významnou roli stávající vedení, jak o tom svědčí dvě prohlášení založená do spisu, a to prohlášení pana C. a pana T.

202 Co se zatřetí týče schůzky konané dne 28. ledna 1998, již se účastnil zejména pan A. D. z Interbrew a pan N. V. z Alken-Maes, žalobkyně uplatňuje, že na jednání byly především připomenuty předcházející vztahy. Rovněž poznamenala, že podle slov zástupce Interbrew neměl zástupce Alken-Maes o těchto událostech žádné znalosti.

203 Podle žalobkyně nic nepotvrzuje tezi Komise o dosahu ručně psaných poznámek pana A. D., které nesou datum 28. ledna 1998, a sice že tyto poznámky dokládají existenci kartelové dohody k tomuto datu. Zejména nic neumožňuje učinit závěr, že obsah uvedených poznámek lze přisuzovat oběma stranám, jak se neprávem domnívala Komise, když obsah poznámek pana A. D. identifikovala výsledek údajné konverzace, zatímco obsah těchto poznámek mohl odrážet pouze hledisko Interbrew. V daném případě je udivující, že neinformovaný zástupce Alken-Maes mohl podrobně popsat dohody uzavřené v roce 1994. Dále není v napadeném rozhodnutí zpochybňováno, že schůzka konaná dne 28. ledna 1998 neměla žádnou dohru. Z toho tedy vyplývá, že předmětné poznámky nedokládají existenci nebo provádění dohody či jiného jednání ve vzájemné shodě k uvedenému datu, nýbrž pouze kladné hodnocení ze strany Interbrew, pokud jde o kartelovou dohodu uzavřenou v roce 1994, jakož i její vůli o její obnově.

204 Žalobkyně z toho tedy dovozuje, že inkriminované chování nepřekročilo tři roky a šest měsíců, a že je proto třeba snížit zvýšení pokuty uplatněné z důvodu délky trvání.

205 Komise předně zdůrazňuje, že tvrzením, že kartelová dohoda skončila v červenci roku 1996, žalobkyně zpochybňuje její délku trvání, přestože tvrdí, že nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění. Dále Komise prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem existenci protisoutěžních kontaktů mezi žalobkyní a Interbrew až do 28. ledna 1998. Konečně vzhledem k tomu, že se žalobkyně veřejně nedistancovala od schůzek, jejichž protisoutěžní cíl byl prokázán a jichž se účastnila, jak sama uznala, její odpovědnost je každopádně založena až do 28. ledna 1998.

b) Závěry Soudu

206 V souladu s čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 představuje délka trvání protiprávního jednání jeden ze znaků, které je třeba zohlednit při stanovení výše pokuty ukládané podnikům, které se dopustily protiprávních jednání porušujících pravidla hospodářské soutěže.

207 Pokyny rozlišují mezi krátkodobými protiprávními jednáními (obecně kratšími než jeden rok), u nichž by výchozí částka zjištěná na základě závažnosti neměla být zvyšována, střednědobými protiprávními jednáními (obecně jeden až pět roků), u nichž lze tuto částku zvýšit o 50%, a dlouhodobými protiprávními jednáními (obecně déle než pět roků), u nichž lze tuto částku zvýšit o 10% za rok (bod 1 B první pododstavec první a třetí odrážka).

208 V bodě 281 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že má k dispozici důkazy o existenci kartelové dohody mezi Interbrew a Alken-Maes přinejmenším v období od 28. ledna 1992 do 28. ledna 1998. Uvedla, že „[d]ne 28. ledna 1993 byla zaznamenána první schůzka s jasně protisoutěžním cílem“ a že „[d]ne 28. ledna 1998 se v rámci kartelové dohody konala poslední schůzka, ohledně které má Komise

k dispozici podklady“. Komise dospěla k závěru, že „[p]rotiprávní jednání tedy trvalo pět let a jeden den“. Tento závěr byl převzat ve výroku napadeného rozhodnutí, kde Komise uvedla, že protiprávní jednání trvalo „po dobu od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998“.

- 209 V bodě 282 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že délka trvání protiprávního jednání byla zpochybněna žalobkyní, která tvrdila, že rozhovory mezi Alken-Maes a Interbrew byly zahájeny teprve 12. října 1994 a skončily již v červenci roku 1996. Komise však tuto argumentaci odmítla, neboť měla za to, že délka trvání shledaného protiprávního jednání byla prokázána z právního hlediska dostačujícím způsobem.
- 210 V rámci tohoto žalobního důvodu směřuje argumentace žalobkyně opět k tomu, že Komise nesprávně určila délku trvání protiprávního jednání. Žalobkyně zpochybňuje zvýšení pokuty pouze do té míry, že podle jejího názoru protiprávní jednání nepokračovalo po červenci roku 1996.
- 211 Krom toho je namístě konstatovat, že žalobkyně výslovně nenavrhuje zrušení článku 1 napadeného rozhodnutí, který vymezuje délku trvání její účasti na kartelové dohodě. Žalobkyně totiž žalobní důvod týkající se délky trvání protiprávního jednání vznesla pouze podpůrně na podporu návrhu na snížení výše pokuty, která jí byla uložena.
- 212 V daném případě nicméně z písemností žalobkyně vyplývá, že v podstatě zpochybňuje legalitu napadeného rozhodnutí v rozsahu, v jakém se v něm konstatuje, jak je uvedeno v článku 1 jeho výroku, že k protiprávnímu jednání došlo v období od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998. Žalobkyně takto ve své žalobě uvedla, že „[napadené] rozhodnutí není opodstatněné v rozsahu, v němž se v něm

konstatuje, že protiprávní jednání trvalo od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998“ a že Komise „[neprokázala] [...] z právního hlediska dostačujícím způsobem, že protiprávní jednání trvalo i po červenci roku 1996“. Žalobkyně ve své replice dále uvedla, že „na základě řádného prostudování spisu měla [...] [Komise] konstatovat kratší délku trvání protiprávního jednání a vyvodit z toho důsledky, pokud se jedná o výši pokuty“. Krom toho je nesporné, že žalobkyně ve správním řízení zpochybnila délku trvání protiprávního jednání, a to zejména ve své odpovědi na oznámení námitek, jak je uvedeno v bodě 512 níže.

- 213 S ohledem na výše uvedené je tedy namístě učinit závěr, že tímto žalobním důvodem týkajícím se délky trvání protiprávního jednání se žalobkyně domáhá nejen snížení pokuty, ale také částečného zrušení napadeného rozhodnutí, zejména článku 1 jeho výroku, a to v rozsahu, v jakém zde Komise neprávem konstatovala, že protiprávní jednání trvalo až do 28. ledna 1998.
- 214 Proto je namístě v rámci tohoto žalobního důvodu určit, zda Komise na podkladě sdělených skutkových okolností prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, že protiprávní jednání trvalo až do 28. ledna 1998.
- 215 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud se jedná o provedení důkazu o protiprávním jednání porušujícím čl. 81 odst. 1 ES, musí Komise prokázat protiprávní jednání, která zjistila, a předložit řádné důkazy, které právně dostačujícím způsobem prokazují existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise*, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 58, a ze dne 8. července 1999, *Komise v. Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 86). Má-li soudce pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí, které konstatuje protiprávní jednání. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise existenci dotčeného protiprávního jednání prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, jestliže má soudce o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení rozhodnutí o uložení pokuty.

- 216 V posledně uvedené situaci je nezbytné zohlednit zásadu presumpce nevinny, jak vyplývá zejména z čl. 6 odst. 2 EÚLP, která je součástí základních práv, jež jsou podle judikatury Soudního dvora, která byla krom toho potvrzena v preambuli Jednotného evropského aktu a v čl. 6 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii, jakož i v článku 47 Charty základní práv Evropské unie vyhlášené v Nice dne 7. prosince 2000 (Úř. věst. C 364, s. 1), chráněna právním řádem Společenství. S ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i na povahu a stupeň přísnosti souvisejících sankcí se zásada presumpce nevinny použije zejména na řízení, která se týkají porušení pravidel hospodářské soutěže použitelných pro podniky a v rámci kterých může být rozhodnuto o pokutách nebo penále (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Hüls v. Komise, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, body 149 a 150, a Montecatini v. Komise, C-235/92 P, Recueil, s. I-4539, body 175 a 176).
- 217 Komise tedy musí předložit přesné a shodující se důkazy, aby podložila své pevné přesvědčení o spáchání protiprávního jednání (viz rozsudek Volkswagen v. Komise, bod 99 výše, body 43 a 72 a citovaná judikatura).
- 218 Je však třeba zdůraznit, že každý z Komisí předložených důkazů nemusí nutně splňovat tato kritéria ve vztahu ke každému znaku protiprávního jednání. Stačí, aby tomuto požadavku vyhovoval soubor nepřímých důkazů, na něž se orgán odvolává, posuzovaný jako celek (viz v tomto smyslu rozsudek PVC II, bod 154 výše, body 768 až 778 a zejména bod 777, potvrzený v příslušném bodě Soudním dvorem v rámci kasačního opravného prostředku rozsudkem Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, bod 97 výše, body 513 až 523).

K telefonickému kontaktu ze dne 9. prosince 1996

- 219 Pokud se jedná o údajný telefonický kontakt ze dne 9. prosince 1996 představující protiprávní jednání, je v první řadě namístě konstatovat, že Komise v bodě 91

odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že „[v] návaznosti na schůzku, která se konala dne 19. září [1996], se vedoucí kontroly řízení společnosti Alken-Maes dne 9. prosince 1996 telefonicky [spojil] s ředitelem ‚Food‘ společnosti Interbrew, aby projednal jisté otázky, které si Alken-Maes klade v souvislosti s cenovou studií“. Na podporu tohoto závěru Komise vychází z poslední strany dokumentu, který tvoří přílohu 42 dopisu společnosti Alken-Maes Komisi ze dne 7. března 2000 (viz bod 72 výše), která byla převzata na straně 8513 jejího spisu. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že uvedený dokument obsahuje ručně psané poznámky vyhotovené panem L. B. z Alken-Maes dne 27. listopadu 1996 na interní schůzce, jejímž předmětem byla analýza nových cen Interbrew, a že později k tomuto dokumentu jeho autor připojil vysvětlivky, které představují odpovědi na otázky, které původně zaznamenal ve svých poznámkách.

220 Soud prostřednictvím písemné otázky vyzval Komisi k upřesnění skutečností, které ji vedly k závěru učiněnému v bodě 91 odůvodnění napadeného rozhodnutí, a sice že se dne 9. prosince 1996 uskutečnil telefonický hovor na téma cen Interbrew mezi panem L. B. (Alken-Maes) a panem A. B. (Interbrew), k čemuž Komise nejprve uvedla, že podkladem pro interní schůzku konanou dne 27. listopadu 1996, na níž byly vyhotoveny ručně psané poznámky, byla schůzka konaná dne 29. července 1996 mezi Interbrew a Alken-Maes, na níž byly podrobně projednány záměry Interbrew, pokud se jedná o logistickou složku její obchodní politiky, která měla být změněna a uplatňována od vstupu v platnost nového ceníku od 1. ledna 1997.

221 Komise uvedla, že na základě posouzení poznámek vyhotovených dne 27. listopadu 1996, které se člení do šesti odrážek následovaných rukou psaným textem o jednom či dvou řádcích, obsahující vždy otazník, dospěla k názoru, že uvedené poznámky obsahují otázky, které si toho dne pan L. B. (Alken-Maes) položil v souvislosti s ceníkem Interbrew, a že vysvětlivky, které byly v dokumentu zaznamenány později, uváděly buď místo, kde lze odpověď nalézt, anebo odpověď na uvedené otázky. Vysvětlivky představující odpovědi na některé otázky v daném případě umožnily prokázat, že odpovědi na otázky byly od Interbrew získány dne 9. prosince 1996.

222 S ohledem na formální zpochybnění tohoto výkladu žalobkyní je třeba posoudit, v jakém rozsahu jsou tyto doplňky výsledkem protisoutěžního kontaktu mezi Alken-Maes a Interbrew, a v jakém rozsahu jsou tedy důkazem o takovém kontaktu.

223 V této souvislosti je namístě poznamenat, že dokument nesoucí datum 27. listopadu 1996 a nazvaný „Tariefstudie“ na své poslední straně obsahuje výčet šesti otázek k cenám Alken-Maes.

224 Přitom je však zjevné, že v myslí autora původních poznámek měla být na každou ze šesti zaznamenaných otázek poskytnuta odpověď, která v okamžiku jejich sepsání ještě nebyla známa. Dokument totiž naznačuje, že ke každé z oněch šesti otázek byla učiněna opatření s cílem nalézt příslušnou odpověď. První a šestá otázka, které se týkají právních aspektů, výslovně uvádějí osobu pojmenovanou „[P. V. D.]“ a podle všeho odkazují na právního zástupce Alken-Maes k tomuto datu. Stejně tak třetí otázka nabádá, aby bylo provedeno u zákazníků prostřednictvím distribuce (checken bij klanten via distributie).

225 Pokud se jedná o druhou, čtvrtou a pátou otázku, k nimž byly později připojeny ony tři posuzované vysvětlivky, je třeba uvést, že druhá otázka začíná slovy „check IB“, kde „IB“ zcela zjevně znamená Interbrew. Právě k této druhé otázce bylo přitom později rukou doplněno: „Ja, volgen [pan A. B.] (IB) 9/12/96“. Tato vysvětlivka napovídá, že v souladu s opatřením přijatým ve vztahu k této otázce s cílem získat odpověď, pan L. B. (Alken-Maes) kontaktoval Interbrew dne 9. prosince 1996 v osobě pana A. B., který mu poskytl kladnou odpověď. Ostatní dva rukou psané doplňky nesoucí datum 9. prosince 1996 je tedy třeba vykládat stejným způsobem.

- 226 Pokud se jedná o argument žalobkyně, podle něž je pravděpodobné, že zmíněné odpovědi byly získány od distributorů, je namíste konstatovat, že této tezi odporuje skutečnost, že poznámky týkající se třetí otázky vybízejí konkrétně k získání odpovědi u zákazníků a u distribuce a že právě k této třetí otázce nebyly připojeny takové doplňky, jaké byly učiněny v souvislosti s druhou, čtvrtou a pátou otázkou.
- 227 Zjevně tedy bylo prokázáno, že odpovědi na třetí otázku, jakož i na druhou, čtvrtou a pátou otázku byly poskytnuty prostřednictvím zmiňovaných informačních kanálů. Skutečnost, že třetí otázka měla být konkrétně objasněna zákazníky a že formulace druhé otázky výslovně nabádá k šetření u Interbrew, v daném kontextu potvrzuje, že kontaktování této společnosti s cílem získat odpovědi na jisté otázky bylo předpokládáno. Na základě skutečnosti, že tři zmínky představující odpovědi na otázky nesou stejné datum 9. prosince 1996 a že jedna z nich výslovně odkazuje na společnost Interbrew a na jednoho z jejích zástupců, lze mimo jakoukoli rozumnou pochybnost potvrdit, že protisoutěžní kontakt byl skutečně navázán dne 9. prosince 1996, ať již byl telefonický, či nikoli.
- 228 Je tedy namíste učinit závěr, že důkaz o kontaktu ze dne 9. prosince 1996 představujícím protiprávní jednání byl podán.

Ke schůzce konané dne 17. dubna 1997

- 229 Pokud jde o schůzku konanou dne 17. dubna 1997, která byla údajně protiprávní povahy, Komise v bodě 95 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že dne 17. dubna 1997 se v Paříži setkali řídicí pracovníci Interbrew, žalobkyně a Alken-Maes. Žalobkyně nepopírá, že se takové setkání konalo.

230 Komise dále v bodě 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí prohlášení tehdejšího generálního ředitele Interbrew, pana J. D., ohledně obsahu této schůzky, z čehož dovozuje, jak vyplývá z bodu 284 odůvodnění, že předmětem této schůzky byla koordinace chování Interbrew a žalobkyně na trhu, což žalobkyně formálně zpochybňuje.

231 V tomto ohledu je třeba úvodem podotknout, že žalobkyně nezpochybňuje průkaznost prohlášení Interbrew v tom smyslu, že je tvořeno toliko jednostranným prohlášením podniku, nýbrž pouze v rozsahu, v jakém zápis ze schůzky nedokládá jeho protisoutěžní cíl.

232 Část prohlášení Interbrew týkající se schůzky konané dne 17. dubna 1997 zní následovně:

„Vrcholné schůzky, kterých jsem se neúčastnil, se konaly se společností Kronenbourg. Dále se konaly ‚instruktážní schůzky, kterých jsme se účastnili všichni (generální ředitelé a ředitelé ‚Food‘ a ‚Horeca‘).

[...]

Schůzka konaná dne [17. dubna 1997] nebyla ničím jiným než jednou z těchto instruktážních schůzek s [žalobkyní] (pan K. se účastnil za [žalobkyni]). My ‚Belgie‘ a ‚Francie‘, ale každý zvlášť) jsme měli přednést zprávy ohledně synergií. V průběhu této schůzky jsme řádek po řádku přezkoumali P&L [Profit & Loss account neboli výkaz zisků a ztrát] a důsledně posoudili jak snížit náklady a zvýšit ziskovost. Témata byla následující: 1) produkce; 2) společní distribuční platformy; 3) slevy z cen před

spotřební daní či po ní (toto téma bylo rovněž projednáváno na půdě CBB); 4) marketing a investice do reklamy (share of voice); 5) růst trhu s pivem a metody zvyšování objemu založené na úspěchu zaznamenaném na trhu s vodou ve Francii.

V oblasti realizace jsme splnili dost věcí v odvětví Food; mnohem více než v odvětví Horeca, kde se nestalo nic či téměř nic.

V odvětví Food došlo k dohodě o:

- slevách pomocí podpory prodeje určené pro spotřebitele (např. 5 + 1 zdarma),

- obchodních otázkách (např. hodnota kupónu v rámci akcí),

- frekvence letáků (např. maximální; 10 letáků u GIB pro přepravky pív),

[...]"

- 233 Je třeba podotknout, že na základě zmínky v uvedeném prohlášení o přezkoumání výkazu zisků a ztrát „řádek po řádku“ nelze s jistotou určit, zda se jednalo o společné posouzení výkazu zisků a ztrát společností Kronenbourg a Alken-Maes či o souběžné posouzení výkazu zisků a ztrát posledně uvedené společnosti a Interbrew.
- 234 Dále je třeba poznamenat, že z části prohlášení týkající se schůzky konané dne 17. dubna 1997 vyplývá, nehledě na rozdílnost vysvětlení poskytnutých účastníky řízení v odpověď na písemnou otázku Soudu, že tato schůzka měla mimo jakoukoli rozumnou pochybnost protiprávní povahu.
- 235 Protisoutěžní cíl schůzky je zaprvé zjevný z konkrétních témat probíraných na jednání. Již na základě pouhé skutečnosti, že předmětem témat jako „produkce“, „slevy z cen“ či „marketing a investice do reklamy“ bylo jednání ve vzájemné shodě mezi vrcholovými řídicími pracovníky obou hlavních soutěžitelů na trhu s pivem, lze učinit závěr o protisoutěžním cíli.
- 236 Zadruhé, z výňatku prohlášení Interbrew převzatém v bodě 96 odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že schůzka konaná dne 17. dubna 1997 je uváděna jako příklad „instruktážních schůzek“, jejichž účelem bylo navázat na jiné schůzky o kartelové dohodě na vyšší úrovni, takže její protisoutěžní povaha je nepochybná.
- 237 Zatřetí, použití pojmu „synergie“ v této souvislosti ve výňatku prohlášení převzatém v bodě 96 odůvodnění naznačuje, že se zde obecně odkazuje na výsledky, jaké vrcholoví představitelé kartelu očekávali od „instruktážních schůzek“, v jejichž případě se za příklad dává schůzka konaná dne 17. dubna 1997, a nikoli na konkrétní otázku odkupu Kronenbourg/Alken-Maes. Krom toho, jak správně zdůrazňuje Komise ve své duplice, tento pojem nebyl původně použit autorem prohlášení

k označení jednání o případném převzetí Kronenbourg/Alken-Maes, nýbrž jistých aspektů spolupráce mezi Interbrew a Alken-Maes ve Francii. Tyto skutečnosti rovněž hovoří ve prospěch závěru o protisoutěžní povaze schůzky konané dne 17. dubna 1997.

- 238 Začtvrté je třeba analyzovat, jak uvádí Komise, veškeré výše uvedené skutečnosti ve světle ostatních prohlášení učiněných společností Alken-Maes v průběhu správního řízení. Přitom je třeba podotknout, že ve své odpovědi ze dne 27. prosince 1999 na žádost o informace Komise ze dne 11. listopadu 1999, Alken-Maes uvedla, přičemž zároveň požádala o přiznání výhod spojených se sdělením o spolupráci, že „v období let 1992 až 1998 [se konalo] mnoho schůzek mezi pracovníky Alken-Maes a hlavně panem R. V., tehdejším pověřeným členem představenstva, s pracovníky Interbrew, hlavně panem T. a panem J. D., na nichž byly distribuce a prodej piva v Belgii předmětem jednání ve vzájemné shodě“.
- 239 Pokud se jedná o argument založený na přítomnosti pana R. V. na schůzce konané dne 17. dubna, je namístě se domnívat, že jeho přítomnost nemůže vést k jakékoli domněnce v tom či onom směru, takže je třeba jej odmítnout.
- 240 Vzhledem k všem výše uvedeným úvahám je třeba učinit závěr, že Komise prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, že schůzka konaná dne 17. dubna 1997 byla protiprávní povahy.

Ke schůzce konané dne 28. ledna 1998

- 241 Pokud se jedná o obsah schůzky ze dne 28. ledna 1998, jejíž konání žalobkyně nezpochybnuje, dosah, jaký je třeba přikládat rukou psaným poznámkám

obchodního ředitele pro Belgii společnosti Interbrew, pana A. D., závisí na závěrech, které lze vyvodit ze dvou skutečností, a to z povahy jejich obsahu a ze stupně jejich aktuálnosti.

242 Co se nejprve týče povahy jejich obsahu, stejnorodost a strukturovanost poznámek zástupce Interbrew, pana A. D., v nichž nejsou provedeny žádné škrty, vede k závěru, že se nejedná o zápis z rozhovoru, nýbrž o shrnutí.

243 Pokud se dále jedná o stupeň aktuálnosti obsahu poznámek, je zjevné, že jejich autor jisté skutečnosti vnímal jako aktuální. Je tomu tak například u prvních dvou bodů nadepsaných „organizace, jednání ve vzájemné shodě“, respektive „aktuální témata“ uvedených v první rubrice nazvané „Témata“. Stejně tak třetí rubrika „Jednání ve vzájemné shodě horeca“ se zjevně týká budoucí organizace dotčeného jednání ve vzájemné shodě. Krom toho druhá rubrika nadepsaná „Protipatření 1.1.1994“ poukazuje na „realizace“ a nemůže vést k vyloučení skutečnosti, že takové realizace měly podle autora nadále účinky.

244 Vzhledem k tomu, že konání schůzky dne 28. ledna 1998 mezi Interbrew a žalobkyní není zpochybňováno, je namíste analyzovat, podobně jako to bylo učiněno v souvislosti se schůzkou konanou dne 17. dubna 1997 (viz bod 237 výše), dosah, jaký je třeba přikládat těmto poznámkám ve světle odpovědi společnosti Alken-Maes ze dne 27. prosince 1999 na žádost o informace Komise ze dne 11. listopadu 1999, podle níž „se v období let 1992 až 1998 konalo mnoho schůzek mezi pracovníky Alken-Maes a hlavně [panem R. V.], tehdejším pověřeným členem představenstva, s pracovníky Interbrew, hlavně [panem T.] a [panem J. D.], na nichž byly distribuce a prodej piva v Belgii předmětem jednání ve vzájemné shodě“. Toto prohlášení je samo o sobě uznáním skutečnosti ze strany žalobkyně, že protisoutěžní schůzky, jichž se zúčastnila, probíhaly až do roku 1998. Na základě jeho obsahu tedy lze rukou psaným poznámkám pana A. D. přikládat dosah zakládající protisoutěžní povahu schůzky konané dne 28. ledna 1998.

245 Dále je třeba uvést, že z judikatury vyplývá, že bylo-li prokázáno, že se podnik účastnil schůzek mezi podniky se zjevně protisoutěžní povahou, přísluší tomuto podniku, aby předložil údaje prokazující, že jeho účast na zmíněných schůzkách nebyla vedena žádným protisoutěžním záměrem, a to tím, že prokáže, že svým soutěžitelům sdělil, že jeho účast na těchto jednáních měla odlišnou povahu než jejich (rozsudky Hüls v. Komise, bod 216 výše, bod 155; Montecatini v. Komise, bod 216 výše, bod 181, a Aalborg Portland a další v. Komise, bod 185 výše, bod 81). Neexistuje-li takový důkaz o distancování se, lze se na základě účasti na uvedených schůzkách, byť by tato účast byla pasivní, domnívat, že se podnik účastní v kartelové dohodě, která z daných schůzek vyplývá (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 185 výše, bod 84, a rozsudek Soudu ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, Recueil, s. II-1487, bod 223). Dále skutečnost, že tento podnik nepostupoval v souladu s výsledky takových jednání, jej nemůže zbavit plné odpovědnosti za jeho účast v kartelové dohodě (rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise, bod 185 výše, bod 85; Mayr-Melnhof v. Komise, bod 57 výše, bod 135, a Cement, bod 31 výše, bod 1389).

246 V projednávané věci je třeba konstatovat, že žalobkyně nepředložila žádné údaje, které by byly s to prokázat, že její nezpochybňovaná účast na schůzce konané dne 28. ledna 1998 nebyla vedena žádným protisoutěžním záměrem, a to tak že by zejména prokázala, že zástupci Interbrew sdělila, že její účast na schůzce měla odlišnou povahu než její účast.

247 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise prokázala z právního hlediska dostačujícím způsobem, že dotčené protiprávní jednání trvalo až do 28. ledna 1998.

248 Za těchto podmínek musí být žalobní důvod zamítnut.

3. *K žalobnímu důvodu vycházejícímu z neopodstatněnosti přitěžující okolnosti uplatněné na základě nátlaku vyvíjeného na Interbrew*

a) Argumenty účastníků řízení

249 Podle žalobkyně se Komise zmýlila v dosahu dotčených skutkových okolností, když dospěla k závěru, že žalobkyně vyvíjela na schůzce konané dne 11. května 1994 nátlak na Interbrew, který spočíval v pohrůzce jejího vytlačení z francouzského trhu v případě, že jí odmítne přidělit kvótu na prodej 500 000 hektolitřů na belgickém trhu, a který vedl k rozšíření kartelové dohody od tohoto data.

250 Zprv je pravda, že v období před schůzkou konanou dne 11. května 1994 se vyjednávání týkalo především cen, avšak zavedení dodatečných prvků po skončení tohoto období, a sice vzájemné respektování zákazníků obou stran a nové ceny, nelze vykládat jako podstatné rozšíření rozsahu protiprávního jednání. Konkrétně snaha o vzájemné respektování zákazníků byla diktována pouze potížemi způsobenými tím, že společnost Interbrew nedostatečně dodržovala výhradní dohody mezi společností Alken-Maes a některými jejími zákazníky. Na pořadu jednání byla krom toho další témata, a to jak před schůzkou konanou dne 11. května 1994, tak i po ní, takže je nepřiměřené kvalifikovat stranami projednávaná témata jako rozšíření spolupráce od května 1994.

251 Zadruhé, po roce 1994 sice došlo k vývoji vztahů směrem k strukturovanější kartelové dohodě, tento vývoj však podle žalobkyně odpovídal zájmům obou stran či dokonce, pokud se jedná o ceny, zejména zájmům společnosti Interbrew, přičemž kartelová dohoda nebyla v žádném ohledu ve výlučném zájmu žalobkyně.

252 Zájem společnosti Interbrew uzavřít před květnem oku 1994 pakt o neútočení tak dokazuje její obava z neúměrného snižování cen na belgickém trhu. Jak Komise

uznává v napadeném rozhodnutí, společnost Interbrew si horlivě přála jednání ve vzájemné shodě o cenách v Belgii, aby se vyhnula agresivní politice žalobkyně v dané oblasti, přičemž však pokračovala ve své agresivní politice v případě výhradních dohod mezi společnostmi Alken-Maes a některými jejími zákazníky, a aby zabránila současnému dovozu za nízké ceny z Francie. Přestože by svou silou mohla společnost Interbrew v obchodní válce vytěsnit Alken-Maes z trhu, Interbrew si stanovila za cíl zklidnit belgický trh, jemuž dominovala, aby tak mohla financovat svou expanzi do zahraničí ze zisků dosažených v Belgii, kde byly ceny vyšší. Společnost Alken-Maes však na tuto snahu o zklidnění odpověděla, přinejmenším zpočátku, nelítostnou konkurencí s cílem dosáhnout své meze ziskovosti, jak to sama přiznala. Společnost Interbrew tedy měla okamžitý zájem na uzavření paktu o neútočení.

253 Společnost Interbrew měla krom toho zájem o nalezení dohody s žalobkyní za účelem odkoupení její divize „piva“. Kartelovou dohodu, kterou uzavřela s Alken-Maes, lze rovněž vysvětlit jejím přáním získat partnera při prosazování nové cenové struktury na trhu. Společnosti Interbrew navíc hrozilo, že bude shledána odpovědnou za zneužití dominantního postavení, a proto mohla mít zájem na dohodě s Alken-Maes, spíše než na jejím vytěsnění z trhu.

254 Krom toho údajná neochota, kterou společnost Interbrew projevovala před rokem 1994 a z níž Komise v napadeném rozhodnutí a ve své žalobní odpovědi vychází zejména s odkazem na interní sdělení Interbrew z března roku 1993, je výsledkem nesprávného smyslu, jaký Komise přisoudila dosahu tohoto dokumentu. Komisi citovaný výňatek sice vypovídá o „výhradách“, jeho užití však bylo zavádějící, neboť z téhož dokumentu vyplývá nejen to, že tyto výhrady se týkají zákazu podle článku 82 ES, ale také že tehdejší CEO společnosti Interbrew přinutil autora uvedeného sdělení k jednání s Alken-Maes, což naopak svědčí o dobrovolné bezvýhradné účasti v kartelové dohodě, o níž bylo tehdy rozhodnuto nejvyšším řídicím pracovníkem společnosti Interbrew. Komise konečně opomněla uvést, že autor sdělení z března 1993 obsahujícího výhrady je tatáž osoba, která o šest měsíců později, kdy již byla CEO společnosti Interbrew, z vlastního podnětu nutila Alken-Maes ke spolupráci s cílem dosáhnout ceny, jakou si přála společnost Interbrew.

255 Komise rovněž odhlédla od skutečnosti, že společnost Interbrew stanovila jasné cíle pro kartelovou dohodu již v roce 1994, jak o tom svědčí několik bodů odůvodnění napadeného rozhodnutí, což by potvrzovalo její klíčovou úlohu v kartelové dohodě před rokem 1994, jak se o tom zmiňuje také napadené rozhodnutí. Skutečnost, že Interbrew označila kartelovou dohodu kódovaným názvem, krom toho potvrzuje její strukturovaný přístup k dotčeným praktikám. Konečně prohlášení bývalého pověřeného člena představenstva společnosti Alken-Maes, že si valná většina řídicích pracovníků společnosti Interbrew přála kartelovou dohodu již před rokem 1994, rovněž dokládá neexistenci údajné neochoty společnosti Interbrew.

256 Zatřetí, žalobkyně sice uznává, že na schůzce konané dne 11. května 1994 upozornila společnost Interbrew na její podíl na porušování jejích distribučních smluv ve Francii, nedbala však na úzkostlivé dodržování uvedených smluv, a proto ve skutečnosti nevyvíjela žádný nátlak. Tezi o pohrůzce vyřčené vůči společnosti Interbrew ostatně odporuje napadené rozhodnutí, v němž se konstatuje, že Interbrew nevěnovala pozornost požadavku žalobkyně na přidělení 500 000 hektolitrů společnosti Alken-Maes.

257 Dále zde existovala výrazná asymetrie poměru síly žalobkyně k síle Interbrew ve Francii, respektive v Belgii. Jelikož žalobkyně neměla ve Francii dominantní postavení, nebyla v žádném případě schopná vytěsnit Interbrew z tohoto území. Vzhledem k tomu, že prodejny, které byly předmětem distribučních dohod uzavřených s žalobkyní, představovaly pouze 16% odbytu ve Francii, je zjevně neopodstatněné se domnívat, že Interbrew mohla věřit jakékoli pohrůzce vytěsnění. Krom toho jsou případné následky striktního uplatňování distribučních smluv ve Francii ze strany žalobkyně v hrubém nepoměru k riziku, jakému byla vystavena dceřiná společnost žalobkyně v Belgii vzhledem ke skutečnému účinku váhy Interbrew v Belgii. Mezi údajnou existencí pohrůžky, která ostatně nebyla realizována, a zvýšením částky pokuty, k němuž na základě této okolnosti došlo, je proto zjevný nepoměr.

- 258 Krom toho, zatímco Komise na jednu stranu přikládala význam upozornění určenému společnosti Interbrew, které podle žalobkyně znamenalo pouze užití legálních prostředků, jež v daném případě nebyly realizovány, s cílem ukončit účast společnosti Interbrew na porušování jejích smluv ve Francii, na druhou stranu zanedbala pohrůžky a odvetná opatření, které po celou dobu činila společnost Interbrew vůči Alken-Maes. Nepřiměřená reakce společnosti Interbrew na agresivní obchodní politiku Alken-Maes v roce 1994, nenucenost, s jakou hodlala přesvědčit Alken-Maes, aby přistoupila na její politiku zvyšování cen v roce 1993, nebo také útoky Interbrew na kavárny vázané vůči Alken-Maes, jimiž tato společnost trpěla, takto představují několik důkazů o soustavné agresi vůči žalobkyni ze strany Interbrew, dominantního podniku „terorizujícího trh“, který byl takto schopen vytěsnit Alken-Maes.
- 259 Spokojenost s výsledky kartelové dohody vyjádřená v lednu roku 1998 společností Interbrew, o níž svědčí poznámky vyhotovené jejím obchodním ředitelem pro Belgii, může jen stěží souhlasit s tezí o nátlaku vyvíjeném společností Alken-Maes na Interbrew.
- 260 Začtvrté a za poslední, žalobkyně tvrdí, že v každém případě nebyl o její údajné pohrůžce předložen důkaz. Veškerá prohlášení společnosti Interbrew byla pořízena v roce 2000 a sdělena Komisi v pokročilém stupni šetření. Tato prohlášení jsou v souladu se strategií obrany společnosti Interbrew, a Komise je tedy nemůže považovat za průkazná. Pokud se jedná o jediný dokument, který byl pořízen třetí osobou a který podporuje tezi Komise, a sice dokument Heineken, ani ten nemůže představovat právoplatný důkaz.
- 261 V rozsahu, v němž tento dokument přináší prohlášení Interbrew, nepředstavuje nezávislé sdělení o tvrzeném nátlaku. Vzhledem k tomu, že není znám ani jeho autor, ani jeho datum, je dále třeba zpochybnit upřímnost v něm obsažených výroků, a to tím spíše, že je nemožné určit, zda byl dokument sepsán pracovníkem ze společnosti Heineken, nebo ze společnosti Interbrew. Krom toho je obtížné zjistit jeho povahu a význam jeho obsahu zůstává nejasný. Dokument totiž není ani dopisem, ani sdělením, ale spíše výňatkem ze seznamu, na němž je uvedeno jméno, psané nesprávným pravopisem, jednoho z řídicích pracovníků Interbrew, který byl ve

funkci v 90. letech (pan C.) a v souvislosti s nímž jsou v dokumentu zaznamenány tři části věty za odrážkami, které jsou podle všeho součástí jakéhosi výčtu. Za druhou odrážkou jsou uvedena následující slova psaná v nizozemštině: „[pan K.] postavil před třemi lety společnost Interbrew před volbu, že buď [dá] 500 000 [hektolitrů] [společnosti Maes], anebo je vyžene z Francie“. Výraz „dát“ přitom není v nizozemském textu vyjádřen a slova „společnosti Alken-Maes“ byla doplněna ručně. Je tedy nemožné určit jasný význam oněch čtyř z kontextu vytržených řádků tvořících dokument Heineken. Jelikož se Komise nesnažila o získání obsáhlejších informací o dokumentu Heineken a o významu jeho obsahu, tento dokument nemá žádnou důkazní hodnotu.

262 Podle Komise vyplývá z bodů 45 a 46 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které žalobkyně nezpochybňuje, že před schůzkou konanou dne 11. května 1994 se společnost Interbrew zdráhala rozšířit svou spolupráci se žalobkyní v Belgii a stanovila si za cíl „nezačínat válku“ a dále že byl po tomto datu uzavřen pakt o neútočení. Teze žalobkyně o tom, že společnost Interbrew měla před rokem 1994 projevovala vůli uzavřít dohodu s Alken-Maes s cílem ukončit její agresivní obchodní politiku, je toliko dohadem, zatímco agresivita politiky Alken-Maes vůči Interbrew byla prokázána. S ohledem na znatelný posun v postoji Interbrew je třeba z toho dovodit, že mezi pohrůžkou vyslovenou žalobkyní, která krom toho připouští, že k rozšíření spolupráce od 11. května 1994 skutečně došlo, a vývojem postoje Interbrew, je dán vztah příčinné souvislosti.

263 S poukazem na skutečnost, že společnost Interbrew je nejvýznamnějším subjektem na trhu s pivem v Belgii, nelze vyloučit, že v souvislosti s rozšířením kartelové dohody projevovala neochotu ani že jí bylo vyhrožováno obchodní válkou ze strany globálně významnějšího hospodářského subjektu, než je ona sama, obzvláště silného ve Francii, kde byla naopak společnost Interbrew ve slabším postavení. Takový scénář je o to věrohodnější, že dotčená pohrůžka spočívala v jednání ve vzájemné shodě ze strany žalobkyně a společnosti Heineken a že Alken-Maes nebyla izolovaným podnikem, nýbrž dceřinou společností žalobkyně, tedy mezinárodní

skupiny. Konečně s poukazem na skutečnost, že Interbrew mohla ke konci existence kartelové dohody vyjádřit spokojenost s dosaženými výsledky, nelze činit závěr o neexistenci úvodní neochoty.

264 Pokud se jedná o argument žalobkyně, že citace vyňatá ze sdělení pana M. ze dne 12. března 1993 je zavádějícím vylíčením reality, Komise nejprve uplatňuje, že užití této citace v bodě 45 odůvodnění napadeného rozhodnutí nijak nezastírá nátlak vyvíjený ze strany pracovníků společnosti Interbrew. Z téže citace navíc vyplývá, že si žalobkyně přála posílit tuto spolupráci a že tím mohla získat více než Interbrew, o čemž se žalobkyně důsledně nezmiňovala. Skutečnost, že neochota Interbrew mohla být odůvodněna obavou ze stíhání pro protiprávní jednání porušující právo Společenství v oblasti hospodářské soutěže, nemá vliv na existenci takové neochoty. Stejně je tomu tak v případě iniciativy, které se následně dopustil autor původních výhrad společnosti Interbrew (pan M.) s cílem donutit Alken-Maes k dosažení ceny, kterou si přála společnost Interbrew. Pokud se jedná o prohlášení bývalého člena představenstva společnosti Alken-Maes, podle něž si valná většina řídicích pracovníků Interbrew přála uzavření kartelové dohody již před rokem 1994, toto prohlášení bylo učiněno až po předmětných skutkových okolnostech a jeho použití je značně selektivní, když jsou zamlčovány některé pasáže odkazující na pohrůzku vyřčenou vůči Interbrew.

265 Komise opakuje, že nikdy nezpochybnila zájem společnosti Interbrew na uzavření kartelové dohody, nýbrž pouze prokázala, že její rozšíření bylo výsledkem pohrůzky vložené žalobkyní.

266 Argument žalobkyně, podle něž si společnost Interbrew před rokem 1994 přála uzavření dohody o cenách s cílem ukončit agresivní obchodní politiku Alken-Maes a zabránit souběžnému dovozu za nízké ceny z Francie, není podepřen žádným důkazem. Dokumenty, které mají prokazovat agresivní cenovou politiku společnosti Alken-Maes, poukazují na setkání mezi pracovníky Alken-Maes a Interbrew (pan R. V. a pan C.) po květnu roku 1994, z čehož nelze usuzovat na to, že rozšíření kartelové dohody k tomuto datu vyplývalo z vůle Interbrew. Podklady týkající se souběžného dovozu nejsou samy o sobě přesvědčivé, a to o nic více než podklady, které mají prokazovat záměr společnosti Interbrew financovat svou expanzi do

zahraničí ze zisků dosažených v Belgii. Rozhovory o případném odkupu společnosti Kronenbourg společností Interbrew neprokazují spontánní zájem posledně uvedené společnosti na kartelové dohodě a rovněž obava ze stíhání pro zneužití dominantního postavení nemohla přimět Interbrew k rozšíření kartelové dohody, která je z pohledu práva hospodářské soutěže stejně tak protiprávní.

267 Komise dále uplatňuje, že žalobkyní podané vysvětlení ke schůzce konané dne 11. května 1994 a k zmínce o 500 000 hektolitrech není věrohodné, přičemž poznamenává, že žalobkyně nepochybně, že byla skutečně učiněna narážka na toto množství, jakož i na jistou formu pohrůžky.

268 Pokud se jedná o žalobkyní zpochybněný důkaz o této pohrůžce, Komise nejprve uplatňuje, že žalobkyně ve své odpovědi na oznámení námitek uvedla, že jistý pracovník společnosti Alken-Maes (pan R. V.) informoval společnost Interbrew, „která byla podrážděna její agresivní politikou, že nepočítá se získáním více než 500 000 hektolitrů, což odpovídá její mezi ziskovosti“. Krom toho bylo společnosti Interbrew s ohledem na kořistnické praktiky v odvětví horeca v Belgii sděleno, že žalobkyně „by mohla přijmout tvrdší politiku vůči Interbrew ve Francii, pokud Interbrew nepřestane se zneužíváním v Belgii“. Z těchto dvou tvrzení vyplývá jistá pohrůžka, neboť žádat soutěžitele o ukončení určitých praktik a zároveň jej informovat o potřebě získat určitý objem pro zajištění ziskovosti je totéž jako žádat přidělení tohoto objemu pod pohrůžkou odvetných opatření.

269 Komise krom toho podotýká, že jistý zástupce Interbrew (pan C.) prohlásil, že jistý zástupce Alken-Maes [pan K.] „zopakoval své požadavky na přidělení 500 000 [hektolitrů] [společnosti Alken-Maes] pod pohrůžkou zničení [společnosti Inter-

brew] ve Francii“. Navíc „doporučoval, aby vzájemný přístup [Interbrew]/[Alken-Maes] v Belgii napodobil ‚dohody ve Francii‘“ s tím, že „francouzský mechanismus spočívá v tom, že [ř]editelé prodeje potravinářského zboží (Food) společností Heineken a Kronenbourg velmi často jednají ve vzájemné shodě, aby prověřili příslušné tržní podíly a upravili – podporu prodeje, – ceny, – podmínky“.

270 Komise ve své duplice rovněž předkládá jako odpověď na tvrzení žalobkyně, podle kterého při prokazování existence pohružky vycházela pouze z dokumentu Heineken, prohlášení Interbrew ze dne 14. ledna 2000, v němž jeho autor píše: „[p]ostoj [žalobkyně] byl takový, že situace [společnosti Alken-Maes] byla velmi obtížná a že jí [Interbrew] měla pomoci. Bičem, který použili, aby nás přesvědčili, bylo, že Kronenbourg nám mohla velmi znesnadnit život ve Francii“.

271 Pohružka byla krom toho prokázána nezávisle dokumentem Heineken, citovaným v oznámení námitek, jakož i v napadeném rozhodnutí. V tomto dokumentu bez data a podpisu objeveném v zásuvce pracovního stolu jednoho z členů představenstva společnosti Heineken se uvádí, že před třemi lety jistý pracovník Alken-Maes, pan K., „postavil společnost Interbrew před volbu, že buď přidělí 500 000 hektolitrů společnosti Alken-Maes, anebo bude vyhnána z Francie. Poukázal přitom na způsob spolupráce společností Heineken a Kronenbourg ve Francii“.

272 Komise se domnívá, že důkazní sílu tohoto dokumentu, k jehož nikoli důvěrné verzi měla žalobkyně přístup, nenarušuje chybějící datum a totožnost jeho autora či osob, které se s ním seznámili. S ohledem na místo, kde byl nalezen, vše nasvědčuje tomu, že tento dokument byl sepsán pro některého člena představenstva společnosti Heineken či některým členem představenstva této společnosti. Právní zástupce společnosti Heineken krom toho potvrdil, že původcem dokumentu je skutečně jeho klient.

- 273 Podle Komise vzájemná konzistentnost mezi tím, co připouští žalobkyně, prohlášením společnosti Interbrew a obsahem dokumentu Heineken prokazuje, že vůči Interbrew byla skutečně vyřčena pohrůzka.
- 274 Pokud se jedná o argumenty vyslovené žalobkyní v její replice na podporu teze, že pohrůzka byla neúčinná, Komise úvodem podotýká, že tyto argumenty implicitně předpokládají, že pohrůzka vyslovena byla. Prohlášení, na něž se žalobkyně odvolává a která byla učiněna jedním z jejích tehdejších ředitelů, jsou krom toho nekonzistentní. Zmiňovaný ředitel totiž sice uvádí, že „společnost Kronenbourg nebyla vůbec schopna Interbrew vytěsnit“, to je však v rozporu s jím uváděnou skutečností, „že společnost Danone mohla přijmout tvrdší politiku vůči Interbrew ve Francii, pokud Interbrew nepřestane se zneužíváním v Belgii“. Není pravděpodobné, že by byla vyslovena pohrůzka s vědomím nemožnosti její konkretizace. Pokud jde o tvrzení, že Interbrew pohrůzce nevěnovala pozornost, žalobkyně není schopna o tom podat důkaz, zatímco ze spisu naopak vyplývá, že společnost Interbrew vzala její pohrůzky vážně.
- 275 Poukazem na případný protiútok ze strany Interbrew v návaznosti na iniciativy společnosti Alken-Maes ve vztahu k výčepům krom toho nelze vyloučit, že Interbrew vzala vážně to, co vnímala jako pohrůzku. Písemnosti, na něž se poukazuje jako na důkaz o „teroru“, který z popudu společnosti Interbrew vládl na trhu, nejsou přesvědčivé. Z žádné z těchto písemností nevyplývá, že by společnost Interbrew soustavně napadala prodejny Alken-Maes.
- 276 Komise konečně zdůrazňuje, že žalobkyně, která zpochybňuje, že by vyslovila pohrůzku, zjevně nezpochybňuje, že pohrůzka, byť zůstala nerealizována, zakládá přítěžující okolnost.

b) Závěry Soudu

- 277 Jak vyplývá z judikatury, pokud se protiprávního jednání dopustilo více podniků, je namíste přezkoumat v rámci stanovní výše pokut závažnost účasti každého z nich na protiprávním jednání (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663, bod 623), což zejména předpokládá prokázání jejich rolí v protiprávním jednání po dobu jejich účasti na něm (rozsudek Komise v. Anic Participazioni, bod 215 výše, bod 150; rozsudek Soudu ze dne 17. prosince 1991, Enichem Anic v. Komise, T-6/89, Recueil, s. II-1623, bod 264).
- 278 Tento závěr je logickým důsledkem zásady individuality trestů a sankcí, podle které lze podnik potrestat pouze za skutečnosti, které jsou mu individuálně vytýkány, což je zásada použitelná na veškerá správní řízení, která mohou vést k sankcím na základě pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže (pokud se jedná o ukládání pokuty, viz rozsudek Soudu ze dne 13. prosince 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni v. Komise, T-45/98 a T-47/98, Recueil, s. II-3757, bod 63).
- 279 V souladu s těmito zásadami body 2 a 3 pokynů stanoví úpravy základní částky pokuty v závislosti na některých přitěžujících a polehčujících okolnostech pro každý dotyčný podnik. Bod 2 obsahuje zejména demonstrativní výčet přitěžujících okolností, k nimž lze přihlídnout.
- 280 V projednávaném případě Komise vůči žalobkyni použila v bodě 315 odůvodnění napadeného rozhodnutí skutečnost, že „nutila Interbrew k rozšíření jejich spolupráce, přičemž jí hrozila odvetnými opatřeními v případě, že by odmítla“.

281 Úvodem je namístě podotknout, že se Komise právem domnívala, že skutečnost, že určitý podnik, který je stranou kartelové dohody, nutí jinou stranu uvedené kartelové dohody k rozšíření jejího rozsahu, přičemž jí hrozí odvetnými opatřeními v případě, že by odmítla, lze uplatnit jako přitěžující okolnost. Příмым důsledkem takového chování je totiž prohloubení škod způsobených kartelovou dohodou a podnik, který takto postupoval, musí nést z tohoto důvodu zvláštní odpovědnost (viz obdobně jako v případě posouzení role „vůdce“ kartelové dohody, rozsudky Soudního dvora ze dne 8. listopadu 1983, IAZ a další v. Komise, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Recueil, s. 3369, body 57 a 58, a ze dne 16. listopadu 2000, Finnboard v. Komise, C-298/98 P, Recueil, s. I-10157, bod 45; rozsudek Mayr-Melnhof v. Komise, bod 57 výše, bod 291).

282 Na podporu konstatování výše uvedené přitěžující okolnosti dává Komise do příčinné souvislosti na jedné straně rozšíření spolupráce, jak je shrnuto zejména v bodech 236, 239, 243 a 244 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které vycházejí ze skutkových okolností týkajících se roku 1994 popsanych v bodech 51 až 68 odůvodnění, a na druhé straně pohrůzku vyřčenou žalobkyní ohledně přijetí odvetných opatření vůči Interbrew v případě, že rozšíření spolupráce bude odmítnuto.

283 Za účelem určit opodstatněnost konstatování Komise o přitěžující okolnosti uplatněné vůči žalobkyni je třeba postupně posoudit, zda byla skutečně vyřčena pohrůzka odvetnými opatřeními a zda skutečně došlo k rozšíření spolupráce, a pokud se obě skutkové okolnosti potvrdí, zda měla vyřčená pohrůzka skutečně za výsledek rozšíření spolupráce.

284 Pokud se v prvé řadě jedná o důkaz o vyslovení pohrůzky, je namístě konstatovat, že Komise učinila v tomto smyslu závěr jednak na základě prohlášení pana C. z Interbrew ze dne 12. ledna 2000, připojeného v příloze 18 dopisu Interbrew určeného Komisi ze dne 28. února 2000, a jednak na základě obsahu dokumentu Heineken (viz bod 271 výše). Podle Komise je věrohodnost prohlášení Interbrew, podle kterého byla pohrůzka vyslovena na schůzce konané dne 11. května 1994, potvrzena dokumentem Heineken, který poukazuje na vyslovení uvedené pohrůzky.

285 Pokud se jedná o argument žalobkyně, podle kterého prohlášení Interbrew nelze považovat za průkazné, je namíste připomenout, že v souladu s judikaturou žádné ustanovení ani žádná obecná zásada práva Společenství nezakazují Komisi uplatnit vůči podniku prohlášení jiných obviněných podniků. Kdyby tomu tak nebylo, důkazní břemeno o chování v rozporu s články 81 ES a 82 ES, které nese Komise, by bylo neúnosné a neslučitelné s úkolem dohledu nad řádným uplatňováním těchto ustanovení, který jí svěřuje Smlouva o ES (rozsudek PVC II, bod 154 výše, bod 512). Prohlášení podniku obviněného z účasti v kartelové dohodě, jehož správnost je zpochybňována několika obviněnými podniky, však nelze považovat za dostatečný důkaz o skutkových okolnostech případu, nebude-li podpořeno dalšími důkazy (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 14. května 1998, Enso-Gutzeit v. Komise, T-337/94, Recueil, s. II-1571, bod 91). Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě se na kartelové dohodě účastní pouze dvě strany, zpochybnění obsahu prohlášení Interbrew ze strany žalobkyně stačí k tomu, aby byly požadovány další důkazy na jeho podporu. Je tomu tak tím spíše, že se jedná o prohlášení směřující ke snížení odpovědnosti podniku, jehož jménem je činěno, přičemž klade důraz na odpovědnost druhého podniku. Je tedy třeba určit, zda je prohlášení Interbrew potvrzeno jinými důkazy.

286 Vzhledem k tomu, že ve svém závěru o věrohodnosti prohlášení Interbrew vycházela Komise rovněž z dokumentu Heineken, který obsahuje formulaci uvedené pohružky a jehož průkaznost je žalobkyní také zpochybňována, je třeba určit, zda uvedený dokument dokládá formulaci pohružky dostatečně průkazným způsobem tak, aby na základě uvedeného dokumentu a prohlášení Interbrew byla formulace pohružky považována za prokázanou. V tomto ohledu je namíste připomenout, že pro posouzení důkazní hodnoty určitého dokumentu je třeba zaprvé ověřit důvěryhodnost informací, které jsou v něm obsaženy. Je tedy nutno zejména vzít v úvahu původ dokumentu, okolnosti jeho vyhotovení, komu je dokument určen a klást si otázku, zda se dokument vzhledem ke svému obsahu jeví jako rozumný a důvěryhodný (stanovisko soudce Vesterdorfa ve funkci generálního advokáta k rozsudku Soudu ze dne 24. října 1991, Rhône-Poulenc v. Komise, T-1/89, Recueil, s. II-867, II-869, II-956; rozsudek Cement, bod 31 výše, bod 1838).

287 V daném případě je namístě nejprve konstatovat, že dokument Heineken přisuzuje generálnímu řediteli divize „piva“ žalobkyně v době rozhodné z hlediska dotyčných skutečností, že „postavil Interbrew před volbu, že buď přidělí 500 000 [hektolitrů] společnosti Maes, anebo bude vytěsněna z Francie [a] [...] odkázal na podmínky spolupráce společností Heineken a Kronenbourg ve Francii“. V tomto ohledu tedy uvedený dokument v rozsahu, v jakém odkazuje na vyslovení požadavku spojeného s případnými odvetnými opatřeními, hovoří o pohrůžce.

288 Pokud se dále jedná o míru spolehlivosti dokumentu, je třeba poznamenat zaprvé, že přestože není datován, dokument Heineken musel být vyhotoven před 22. březnem 2000, neboť původně byla k tomuto datu pořízena jeho kopie u společnosti Heineken při šetření vedeném na základě čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 (viz bod 39 výše), a předchází tedy zahájení řízení a zaslání oznámení námitek dotčeným podnikům. Zadruhé je třeba mít za to, že i když není dokument Heineken podepsán, vzhledem k jeho nálezů v zásuvce člena představenstva společnosti Heineken, tedy v pracovním stole jednoho vrcholového řídicího pracovníka třetí společnosti, lze učinit závěr, že obsah dokumentu je věrohodný. Zatřetí skutečnost, že předmětné výroky mohly být sděleny společnosti Heineken společností Interbrew, jak naznačuje žalobkyně, nemůže zpochybnit pravdivost jejich obsahu. Nelze totiž spoléhat na jedinou tezi, která by mohla podepřít toto zpochybnění pravdivosti obsahu dokumentu, a sice že by Interbrew záměrně sdělila smyšlené skutečnosti společnosti Heineken s jediným cílem, a to podepřít s ohledem na budoucí rozhodnutí Komise o uložení pokuty tezi o nátlaku, která by jí umožnila minimalizovat její roli v kartelové dohodě.

289 Konečně je nutné podotknout, že žalobkyně sice zpochybňuje skutečnost, že na schůzce konané dne 11. května 1994 byla vyslovena pohrůžka, nezpochybňuje však, že při této příležitosti bylo vyjádřeno upozornění (viz bod 256 výše) ani že se na schůzce hovořilo o objemu 500 000 hektolitrů, a konečně ani to, že dokument Heineken odkazuje na schůzku konanou dne 11. května 1994.

290 Z výše uvedeného vyplývá, že dokument Heineken má vysokou důkazní hodnotu a že s ohledem na souvislosti, které žalobkyně nepochybně, prohlášení pana C. z Interbrew ze dne 12. ledna 2000 ve spojení s dokumentem Heineken prokazují, že žalobkyně dne 11. května 1994 skutečně vyslovila vůči Interbrew pohrůžku.

291 Pokud se zadruhé jedná o otázku, zda skutečně došlo k rozšíření zjištěné spolupráce, je nejprve třeba uvést, že podle žalobkyně je sice nepřiměřené kvalifikovat změnu témat projednávaných mezi stranami za rozšíření spolupráce, připouští však, že po květnu 1994 došlo ve vyjednávání k vývoji, i když se tento vývoj podle ní v první řadě týkal pouze „vzájemného respektování zákazníků každého podniku“, kteří byli vázáni výlučnými závazky.

292 Rovněž je třeba uvést, že žalobkyně nepochybně závěry obsažené v napadeném rozhodnutí, podle kterých kartelová dohoda zahrnovala dohodu o rozdělení trhu formou paktu o neútočení. Sama totiž Komisi uvědomila o existenci paktu o neútočení, jak o tom svědčí dopis Alken-Maes Komisi ze dne 7. března 2000, v němž se uvádí:

„Zejména je zjevné, že na konci roku 1994 byla mezi oběma společnostmi uzavřena dohoda pokrývající veškeré distribuční okruhy v Belgii, ovšem se zvláštním zaměřením na okruhy horeca. Dohoda obsahovala zejména [...] pakt o neútočení [...]“

293 Konečně je nutno konstatovat, že zejména v bodech 56, 59 až 65, 73 a 104 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise prokazuje z právního hlediska dostačujícím způsobem, že kartelová dohoda zahrnovala již od druhého pololetí roku 1994 část týkající se rozdělení trhu. Z bodů 53 až 58 odůvodnění napadeného rozhodnutí krom toho vyplývá, že proces vedoucí k zahrnutí této části byl zahájen od května roku 1994.

294 Je tedy namístě učinit závěr, že skutečně došlo k rozšíření spolupráce, a to o rozdělení trhu s pivem prostřednictvím paktu o neútočení od května roku 1994.

295 Zatřetí je třeba posoudit, zda pohrůzka vyslovená žalobkyní dne 11. května 1994 rozhodujícím způsobem donutila společnost Interbrew, aby přistoupila na rozšíření uvedené kartelové dohody o pakt o neútočení. Při tomto zkoumání je třeba vycházet ze srovnávací analýzy postoje, jaký zaujaly na jedné straně žalobkyně a její dceřiná společnost Alken-Maes a na druhé straně Interbrew, a to před začátkem, v průběhu a po skončení druhého pololetí roku 1994, během nějž proces rozšíření kartelové dohody vyústil v pakt o neútočení potvrzený dne 12. října 1994. Posouzení postoje Interbrew má v tomto ohledu značný význam.

296 Úvodem je třeba uvést, že v bodě 313 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že jak žalobkyně, tak Interbrew převzaly iniciativu v rámci různých částí kartelové dohody, takže žádná ze zúčastněných stran nehrála vůdčí roli ve vztahu k celé kartelové dohodě.

297 Pokud se zaprvé jedná o postoj stran kartelové dohody před začátkem a v průběhu druhého pololetí roku 1994, je třeba nejprve podotknout, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně a její dceřiná společnost Alken-Maes stály skutečně na počátku rozšíření kartelové dohody o pakt o neútočení, který předpokládal jednání ve vzájemné shodě u tržních podílů či přinejmenším u rozdělení zákazníků.

298 Kartelová dohoda se sice původně týkala cen a snížení obchodních investic, postoj vyjádřený žalobkyní, jak byl podle prohlášení Interbrew oznámen na interní schůzce Interbrew konané dne 5. května a zopakován na schůzce konané dne 11. května 1994, přičemž posledně uvedený bod je doložen dokumentem Heineken, však spočíval v tom, že poprvé požadovala zohlednění kritérií objemu prodeje, což lze

připodobnit návrhu na rozšíření kartelové dohody o rozdělení trhu. Z prohlášení Interbrew citovaného v bodech 54 a 57 odůvodnění napadeného rozhodnutí, potvrzeného obsahem interního sdělení autora tohoto prohlášení, datovaného 5. října 1994 a citovaného v bodě 58 odůvodnění uvedeného rozhodnutí, krom toho vyplývá, že záměr rozdělit trh byl přednesen společností Alken-Maes a ze strany Interbrew pochopen jako vůle přenést do Belgie mechanismy jednání ve vzájemné shodě, na kterých se žalobkyně podílela ve Francii. Z těchto dokumentů dále vyplývá neochota Interbrew ve vztahu k tomuto návrhu.

299 Je však třeba poznamenat, že postoj Interbrew svědčí o aktivním chování v rámci kartelové dohody až do května roku 1994. Komise takto v bodě 310 odůvodnění napadeného rozhodnutí tvrdí, že společnost Interbrew převzala iniciativu směřující k výměně informací zahájené v roce 1992 a že z listinných důkazů vyplývá, že v srpnu a listopadu roku 1993 hrála společnost Interbrew určující roli, pokud se jedná o dohody o maloobchodních cenách. Z interního sdělení Interbrew ze dne 12. března 1993 je rovněž třeba dovodit, že se nejvyšší řídicí pracovník tohoto podniku aktivně účastnil první etapy kartelové dohody, když svým podřízeným nařídil, aby se podíleli na jednání ve vzájemné shodě. Sdělení obsahuje následující pasáž: „[p]ravděpodobně si přejí posílit ‚spolupráci‘ v Belgii. [Bývalý CEO Interbrew] nás donutil jednat ‚protože jsme potřebovali trochu peněz‘, k této věci však máme značné výhrady, protože se chceme vyhnout jakémukoli problému v souvislosti s články 8[1] [ES] a 8[2] [ES]“.

300 Krom toho je zjevné, že o pět měsíců později autor výše uvedeného sdělení, který se stal CEO Interbrew, převzal tento aktivní postoj vůči kartelové dohodě. V interním sdělení Interbrew ze dne 19. srpna 1993 totiž pan M. ohlašuje svou ochotu pomoci přesvědčit Alken-Maes pro zvýšení cen o 4%. Ve sdělení ze dne 3. listopadu 1993 krom toho hovoří o kontaktech, které navázal s velkoobchodem, následujícími slovy:

„[...] by velmi ocenil, kdyby Interbrew převzal iniciativu k navázání vztahu s [...] a [...] [pozn.: největší tři belgické řetězce supermarketů] k zajištění postupného

zvýšení cen piva [...] tak, aby bylo dosaženo úrovně požadované [společností Interbrew]. [...] Jakmile se začne rýsovat dohoda, bude možné sjednat schůzku ve [třech] [...]. Věřím, že by nebyl špatný nápad pozvat mě na vrcholnou schůzku s [...] a [...]. [...] Iniciativa společnosti Maes z minulého roku se neukázala proveditelnou: a) chyběla důvěra, ale také a jistě b) je společnost Maes příliš malá. Jedině [Interbrew] toho může dosáhnout.“

301 Z výše uvedeného vyplývá, že zatímco chování žalobkyně a její dceřiné společnosti Alken-Maes v průběhu druhého pololetí roku 1994 svědčí o jejich vůli rozšířit spolupráci o rozdělení trhu, chování Interbrew v průběhu prvního období protiprávního jednání bylo aktivní, jak to dokládají její iniciativy, jejichž omezující povahu nelze zpochybňovat.

302 Pokud se zadruhé jedná o postoj stran kartelové dohody v době od 11. května 1994, kdy byla pohrůžka vyslovena, do 24. listopadu 1994, kdy strany opětovně projednávaly pakt o neútočení zpečetěný dne 12. října 1994, je třeba nejprve konstatovat, že přes pohrůžku vyřčenou žalobkyní postoj Interbrew neodpovídal postoji podniku, který by byl povinen souhlasit pod nátlakem s rozšířením omezující dohody, jíž je stranou.

303 Je namístě poznamenat, že CEO společnosti Interbrew dne 7. července 1994 uvedl, že se s nejvyšším řídicím pracovníkem žalobkyně dohodl, „že nebude zahájena válka, ale že se pokusí získat čas“ (bod 56 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Přitom přístup žalobkyně a Alken-Maes v průběhu prvního období kartelové dohody, tedy od počátku roku 1993 do konce prvního pololetí roku 1994, byl vůči Interbrew agresivní a postoj, jaký žalobkyně zaujala dne 11. května 1994, nejenže vykazoval známky pohrůžky, ale měl také v zásobě možnost rozpoutání obchodní války ve Francii. Postoj Interbrew tedy lze považovat nejen za uposlechnutí pohrůžky žalobkyně, ale také za vědomé odmítnutí rozpoutat obchodní válku, tedy přistoupit na soutěžní chování. V tomto ohledu je rovněž třeba poznamenat, že Komise v bodě

51 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, po odkazu na vyslovení pohrůžky, že „přestože Interbrew přehlíží požadavek [žalobkyně] ohledně přidělení 500 000 hektolitrů společnosti Alken-Maes, nepřeje si rozpoutat konflikt a obě strany zůstávají v těsném kontaktu“.

304 Je tedy zjevné, že společnost Interbrew věnovala vyřčené pohrůžce jen přiměřenou pozornost a že chování společnosti Interbrew je výsledkem její vůle nevstoupit do střetu s žalobkyní, což naznačuje, že rozšíření kartelové dohody nemuselo být výsledkem nátlaku, ale spíše důsledkem volby Interbrew. Komise krom toho v bodě 235 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že požadavek na přidělení 500 000 hektolitrů ve prospěch Alken-Maes neměl žádnou dohru, hned však toto konstatování tlumí tvrzením, že Interbrew od tohoto okamžiku projevovala ochotu k tomu, aby dosah dohod s Alken-Maes byl rozšířen a neomezoval se již jen na výměnu informací a na dohody o cenách platných v maloobchodě.

305 Poznámka vypracovaná obchodním ředitelem odvětví horeca pro Belgii společnosti Interbrew pro potřeby schůzky konané dne 12. října 1994, na níž byl zpečetěn pakt o neútočení, mimoto nesvědčí o neochotě z principu ve vztahu k perspektivě takové dohody o rozdělení trhu, či o vnímání nátlaku, který by k této perspektivě měl vést. Tato poznámka odráží spíše odůvodněné hodnocení výhod a nevýhod takové kartelové dohody pro Interbrew očima svého autora, a to i ve srovnání s výhodami, jaké by mohla přinést společnosti Alken-Maes. V poznámce se tedy lze dočíst, že „z důvodu svého dominantního postavení a s ohledem na zákon z dubna 1993 vztahující se na danou oblast, vzniká [Interbrew] další riziko“, nebo také že „takové kartelové dohody nabízejí více výhod pro vyzyvatele než pro vůdčí subjekt na trhu“. Poznámka nehovoří o perspektivě dohody s Alken-Maes příznivě, když její autor píše: „Osobní hodnocení: nevěřím v takové dohody, protože je nikdy nelze uplatnit

v praxi a protože [Interbrew] nepřináší zásadní výhodu.“ Uvedená poznámka však nesvědčí nutně o nátlaku vyvíjeném na Interbrew, neboť tyto výroky lze také považovat za součást procesu úvah v rámci Interbrew, pokud se jedná o způsob, jak by takové protisoutěžní dohody mohly být uplatněny účinně.

- 306 Dále je třeba uvést, že interní sdělení Interbrew ze dne 14. října 1994, které hovoří o výsledcích schůzky konané dne 12. října 1994, nenaznačuje, že by pakt o neútočení byl společností Interbrew vnučen pod nátlakem, ale spíše o tom, že se Interbrew plně zapojila do vyjednávání a dokonce společnost Alken-Maes předložila svůj vlastní návrh. Generální ředitel pro Belgii společnosti Interbrew totiž v uvedeném sdělení píše: „[v] příloze Vám zasílám dokument od našich přátel a mnou navržený přístup sepsaný na jedné straně. Naši přátelé s jeho zásadami souhlasí“. Přitom „přístup sepsaný na jedné straně“ navržený společností Interbrew, který je převzat Komisí v bodě 60 odůvodnění napadeného rozhodnutí, odkazuje právě na „[d]žentlmenskou dohodu“, která mimo jiné zahrnuje následující body: „zákaz útočení na závazky“ (tedy prodejny odvětví horeca, s nimiž byla uzavřena výhradní kupní smlouva) a „zákaz soustavného útočení na značky v rámci závazků každého“.
- 307 Pokud se zatřetí jedná o postoj stran po skončení druhého pololetí roku 1994, je namístě nejprve konstatovat, že Komise v bodě 77 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, na základě interních dokumentů Interbrew z července roku 1995, že se její řídicí pracovníci domnívají, že dohodu v Belgii dodrželi. Komise krom toho v bodě 310 odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůrazňuje, že společnost Interbrew převzala v roce 1995 iniciativu směřující k zahájení jednání v oblasti cen. Popis jednání vedených oběma stranami v roce 1996 o jejich návrzích nových cen, uvedený v bodech 83 až 92 odůvodnění, potvrzuje, že zde panoval duch spontánní spolupráce. Například v bodě 92 odůvodnění Komise cituje obsah faxové zprávy ze dne 11. října 1996 jednoho z řídicích pracovníků společnosti Interbrew určené jistému akcionáři podniku, ve které se upřesňuje: „[n]yní je tomu již rok, co společně jednáme o konstruktivní soutěži v Belgii. V zásadě se nic neudálo. Odpovědnost v této souvislosti leží pravděpodobně na obou stranách. Příští týden se pokusíme o znovuzahájení tohoto procesu“.

- 308 Konečně je nutné konstatovat, že poznámky obchodního ředitele odvětví horeca pro Belgii společnosti Interbrew vypracované u příležitosti schůzky konané dne 28. ledna 1998 svědčí o pozitivním postoji ke kartelové dohodě a zahrnují v souvislosti s cíli kartelové dohody, pokud se jedná o horeca, „dodržování závazků a práv souvisejících s dodávkami“. Poznámky se také v souvislosti s jednáním ve vzájemné shodě v odvětví horeca zmiňují o „přímém kontaktu v případě významných záležitostí a soutěže o tuzemské zákazníky“ (bod 104 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 309 Z výše uvedeného vyplývá, že za celé období trvání protiprávního jednání každá ze stran kartelové dohody činila kroky s protisoutěžním cílem a zejména že na základě dokumentů obsažených ve spisu nelze učinit závěr, že Interbrew dala souhlas k rozšíření kartelové dohody o pakt o neútočení pouze pod vlivem nátlaku. Nehledě na skutečnost, že Komise ve svých písemnostech upřesňuje, že přitěžující okolnost uplatněná vůči žalobkyni nezprošťuje Interbrew její odpovědnosti v rámci kartelové dohody, nelze z postoje, jaký Interbrew projevovala po celé období protiprávního jednání, dovozovat existenci přímého vztahu příčinné souvislosti mezi pohrůzkou vyslovenou žalobkyní dne 11. května 1994 a rozšířením dohody.
- 310 Z toho vyplývá, že s ohledem na postoj stran ke kartelové dohodě před začátkem a po skončení druhého pololetí roku 1994, jakož i na možný dosah této pohrůžky vzhledem ke kontextu, v jakém byla vyslovena, Komise neprokázala dostačujícím způsobem příčinnou souvislost mezi vyřčenou pohrůzkou a rozšířením kartelové dohody, neboť příčiny rozšíření kartelové dohody nemusely spočívat pouze v pohrůžce, ale mohly v obecnější rovině vyplývat z cíle odstranit hospodářskou soutěž, jaký sledovaly obě strany kartelové dohody.
- 311 Z výše uvedeného tedy vyplývá, že Komise vůči žalobkyni neprávem uplatnila přitěžující okolnost spočívající v tom, že žalobkyně nutila Interbrew k rozšíření jejich spolupráce, přičemž jí hrozila odvetnými opatřeními v případě, že odmítne.

312 Na základě otázky položené Komisi na jednání, která se týkala procentního zvýšení, jež stanovila na základě obou přitěžujících okolností uplatněných vůči žalobkyni, přičemž celkové zvýšení základní částky pokuty činilo 50%, Komise uvedla, že s ohledem na význam prisuzovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí každé z obou přitěžujících okolností a dále s ohledem na svou rozhodovací praxi v dané oblasti, je třeba mít za to, že přitěžující okolnost spočívající v opakovaném protiprávním jednání hrála převažující roli a že přitěžující okolnost uplatněná z důvodu nátlaku tedy hrála menší roli.

313 Za těchto okolností se Soud domnívá, že je namístě, aby uplatnil svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, kterou mu svěřuje článek 17 nařízení č. 17, a stanovil celkové zvýšení základní částky pokuty uplatněné na základě přitěžujících okolností na 40%.

4. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z neopodstatněného zohlednění opakovaného protiprávního jednání jakožto přitěžující okolnosti vůči žalobkyni

a) Argumenty účastníků řízení

314 Žalobkyně na prvním místě uplatňuje, že přihlédla-li Komise k opakovanému protiprávnímu jednání, kterého se měla žalobkyně údajně dopustit, porušila tak zmocnění udělené v článku 15 nařízení č. 17, jelikož Komise má pravomoc stanovit částku ukládaných pokut pouze na základě vlastní závažnosti protiprávního jednání a délky jeho trvání.

- 315 Z vnitrostátních právních předpisů členských států vyplývá, že situace opakovaného protiprávního jednání nespadá pod přitěžující okolnosti v rámci protiprávního jednání, to znamená pod objektivní hodnocení závažnosti skutků, nýbrž souvisí s uznáním jisté okolnosti týkající se samotného účastníka protiprávního jednání, a sice jeho náchylnosti k páchání takových protiprávních jednání.
- 316 V odpověď na argument Komise, podle kterého je opakované protiprávní jednání v pokynech uvedeno jakožto přitěžující okolnost, žalobkyně uvádí, že nezpochybňuje oprávnění Komise vyhlásit prostřednictvím výkladového sdělení svou metodu v oblasti ukládání pokut. Naopak upozorňuje na to, co považuje za zneužití pravomoci, a sice skutečnost, že si Komise osobuje oprávnění zpřísnit trest pro opakované protiprávní jednání, aniž k tomu má zmocnění v souladu s právem, jakož i to, že v rámci správního uvážení rozhoduje o prováděcích pravidlech tohoto konceptu.
- 317 Pokud se jedná o postřeh Komise, že žalobkyně nevznesla námitku protiprávnosti na základě článku 241 ES, žalobkyně uplatňuje, že jí existence takového právního prostředku nebrání v tom, aby se dovolávala protiprávnosti napadeného rozhodnutí z hlediska nařízení č. 17, a to i kdyby toto rozhodnutí vycházelo z uplatnění pokynů. Pokud se jedná o Komisi zmiňovaný případ, kdy Soud zamítl námitku protiprávnosti vznesenou ve věci, v níž byl vydán rozsudek HFB a další v. Komise, bod 245 výše, žalobkyně zdůrazňuje, že se dotýčný rozsudek týkal pouze určitého přesného bodu pokynů, a že tedy nemá obecný dosah, jaký by mu chtěla Komise připisovat.
- 318 Na argument Komise, podle něž Soud v několika věcech uznal koncept opakovaného protiprávního jednání, žalobkyně odpovídá, že v žádné z těchto věcí se Soud výslovně nevyjádřil k legalitě použití konceptu opakovaného protiprávního jednání ve vztahu k nařízení č. 17 a ostatně ani ve vztahu k obecným zásadám práva Společenství. V rozsudku PVC II, bod 154 výše, tedy Soud vycházel ze skutečnosti,

že se podnik již dopustil obdobného protiprávního jednání, nikoli pro účely zvýšení částky ukládané pokuty, nýbrž pouze pro účely konstatování, že odmítnutí Komise uplatnit polehčující okolnost bylo opodstatněné. Soud tedy nevyhlásil princip opakovaného protiprávního jednání.

319 Podle žalobkyně je sice pravda, že Komise může pro účely stanovení výše pokuty přihlídnout k předcházejícím protiprávním jednáním, aby tak odůvodnila svůj závěr o vědomé povaze nového protiprávního jednání ze strany žalobkyně, neznamená to však, že existence předcházejícího protiprávního jednání může vést k uplatnění přísnějšího trestu za opakované protiprávní jednání bez výslovného zmocnění v souladu s právem. Takové zvýšení by totiž znamenalo totéž jako vytvoření nového druhu trestu navíc k trestu hlavnímu, čímž se vysvětluje skutečnost, že ve vnitrostátních právních řádech se má za to, že koncept opakovaného protiprávního jednání upravuje zákon a že se na něj uplatní striktní výklad. Nařízení č. 17 přitom neobsahuje žádné výslovné zmocnění, které by Komisi dovolovalo zpřísnit pokutu pro opakované protiprávní jednání.

320 Pokud se jedná o rozsudky Soudu ze dne 11. března 1999, Thyssen Stahl v. Komise (T-141/94, Recueil, s. II-347), a Enichem Anic v. Komise, bod 277 výše, žalobkyně uplatňuje, že se v nich Soud sice zmiňoval o opakovaném protiprávním jednání jako o přitěžující okolnosti, žalobci se však nedovolávali protiprávnosti použití tohoto konceptu ve vztahu k nařízení č. 17.

321 Zadruhé žalobkyně uplatňuje, že Komise porušila zásadu *nulla poena sine lege*, neboť zohlednění přitěžující okolnosti spočívající v opakovaném protiprávním jednání nemá v právním řádu Společenství právní základ. Soudní dvůr však prohlásil, že obecná právní zásada *nulla poena sine lege* stanoví meze diskreční pravomoci orgánů v tom smyslu, že sankce, i netrestní povahy, může být uložena, pouze spočívá-li na jasném a jednoznačném právním základě (rozsudek Soudního dvora ze dne 25. září 1984, Könecke, 117/83, Recueil, s. 3291, bod 11). Evropský soud pro lidská práva krom toho taktéž dospěl k závěru, že obecné zásady a záruky

související s právy obhajoby se vztahují na veškeré sankce, jejichž cíl je jak preventivní, tak represivní, nehledě na kvalifikaci protiprávního jednání ve vnitrostátním právu (viz ESLP, rozsudek Ostürk ze dne 21. února 1984, řada A, č. 73). Toliko Rada a Parlament mají na základě své zákonodárné pravomoci oprávnění dodat konceptu opakovaného protiprávního jednání právní základ nezbytný k tomu, aby jej Komisi mohla uplatnit jakožto přitěžující okolnost.

322 Žalobkyně rovněž uplatňuje, že Soudní dvůr neměl nikdy příležitost vyslovit se k legalitě zásady opakovaného protiprávního jednání ve vztahu k zásadě *nulla poena sine lege* ve věcech uváděných Komisí v její žalobní odpovědi, což se týká rozsudků PVC II, bod 154 výše, Thyssen Stahl v. Komise, bod 320 výše, a Enichem Anic v. Komise, bod 277 výše.

323 Analýza vnitrostátních právních předpisů krom toho objasňuje velmi přísné uplatňování konceptu opakovaného protiprávního jednání v členských státech, jakož i povahu aktů, které jej zakotvují, z hlediska zákonodárného.

324 Žalobkyně zatřetí tvrdí, že Komise porušila zásadu právní jistoty, jakož i zásady legality sankcí a dodržování práv obhajoby (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 1961, Snupat v. Vysoký úřad, 42/59 a 49/59, Recueil, s. 103, bod 159), neboť bez jakéhokoli právního základu, který by upravil zejména maximální lhůtu mezi dvěma konstatováními odpovědnosti za protiprávní jednání umožňující uplatnění pojmu „opakované protiprávní jednání“, vzala v úvahu protiprávní jednání, za něž byly uloženy sankce v roce 1984, respektive v roce 1974.

325 Podle žalobkyně pak z analýzy vnitrostátních právních předpisů jasně vyplývá existence maximální lhůty mezi posuzovaným protiprávním jednáním a předchozím konstatováním odpovědnosti za protiprávní jednání, jakožto jedné ze striktních podmínek pro použití pojmu „opakované protiprávní jednání“, která obecně

nepřesahuje deset let. Skutečnost, že v pokynech chybí časové omezení pro možnost uplatnění opakovaného protiprávního jednání, na což Komise poukazuje ve své žalobní odpovědi, je právě tím, co podle žalobkyně činí situaci, na niž upozorňuje, neudržitelnou, a proto se domnívá, že Komise měla ve svých pokynech takové omezení definovat. Nelze totiž připustit, aby Komise přihlížela k protiprávním jednáním, k nimž došlo před 40 lety a jichž se dopustil dokonce odlišný právní subjekt.

326 Žalobkyně začtvrté uplatňuje, že napadené rozhodnutí porušuje obecnou zásadu práva Společenství *non bis in idem* hned dvakrát. Použití přísnější sankce v případě opakovaného protiprávního jednání se totiž opírá o dva hlavní důvody, a sice o potřebu odradit účastníka opakovaného protiprávního jednání od spáchání dalšího protiprávního jednání v budoucnu a o skutečnost, že účastník opakovaného protiprávního jednání si byl vědom protiprávnosti svých úkonů již vzhledem k předchozímu konstatování odpovědnosti za protiprávní jednání. Žalobkyně připouští, že Komise oba tyto důvody uvedla na podporu konstatování opakovaného protiprávního jednání, přitom se však dopustila pochybení, když oba tyto důvody v napadeném rozhodnutí uplatnila podruhé a zvýšila takto částku pokuty dvakrát z těchto důvodů.

327 Podle žalobkyně bylo tedy v napadeném rozhodnutí zohledněno jednak zjišťování odrazujícího účinku v rámci posouzení závažnosti protiprávního jednání, a jednak vědomí žalobkyně o protiprávnosti jejího chování, když Komise prohlásila, že bere v úvahu skutečnost, že žalobkyně měla právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňovaly lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže. Když potom Komise na základě opakovaného protiprávního jednání zvýšila částku pokuty ze stejných dvou důvodů, o které se opíralo již stanovení částky pokuty na základě závažnosti protiprávního jednání, porušila tím zásadu *non bis in idem*.

328 Žalobkyně zapáté uvádí, že uplatněním opakovaného protiprávního jednání na základě skutečností, k nimž došlo před bezmála 40 lety, a které tedy předcházejí

pětileté době stanovené v článku 1 nařízení Rady (EHS) č. 2988/74 ze dne 26. listopadu 1974 o promlčení v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti dopravy a hospodářské soutěže v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. L 319, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 61), Komise porušuje pravidla promlčení použitelná v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti hospodářské soutěže.

329 Zašesté a za poslední, žalobkyně podpůrně uplatňuje, že Komise přijala zjevně nepřiměřené pojetí konceptu opakovaného protiprávního jednání.

330 Úvahy Komise nejsou plně opodstatněné z hlediska skutkového, neboť rozhodnutí Komise 74/292/EHS ze dne 15. května 1974 v řízení podle článku 85 Smlouvy o EHS (IV/400 – dohody mezi výrobcí obalového skla) (Úř. věst. L 160, s. 1, dále jen „rozhodnutí Obalové sklo“) nepředstavovalo konstatování odpovědnosti podniku Boussois-Souchon-Neuvesel (BSN) SA (předchůdce žalobkyně) za protiprávní jednání, nýbrž jím bylo po oznámení dohod pouze zamítnuto jejich vynětí podle čl. 81 odst. 3 ES. Komise krom toho tuto skutečnost implicitně uznala, když ve své žalobní odpovědi uvedla, že i kdyby toto rozhodnutí nemělo být zohledněno, stačilo by konstatovat existenci opakovaného protiprávního jednání na základě rozhodnutí Ploché sklo Benelux.

331 Podle žalobkyně však nadměrná přísnost vůči ní vyplývá již ze skutečnosti, že pro účely konstatování opakovaného protiprávního jednání bylo přihlédnuto k rozhodnutí, které bylo přijato na základě oznámení a jež má samo o sobě zajistit podnikům právní jistotu do doby, než se Komise vyjádří. Kvalifikovat výše uvedené rozhodnutí jako „konstatování protiprávního jednání“ pro účely odůvodnění zvýšení částky pokuty uložené žalobkyni je proto zavádějící.

- 332 Dále, i kdyby pravomoc Komise ke konstatování opakovaného protiprávního jednání nebyla časově omezena, zvýšení pokuty vyplývající ze zohlednění velmi dávných okolností, ke kterým v dané věci došlo před bezmála 40 lety, je vedle vzniklé právní nejistoty zjevně nepřiměřené. Toto zvýšení pokuty totiž vede k situaci, kdy menšímu z obou podniků na trhu je uložena pokuta odpovídající pokutě uložené podniku, který byl na daném trhu dominantním subjektem. Rovněž pak budí dojem, že žalobkyně je několikanásobným účastníkem protiprávních jednání porušujícím právo Společenství již 40 let.
- 333 Komise tvrdí, že opakované protiprávní jednání je uváděno v pokynech jakožto přitěžující okolnost a že mohlo být právoplatně zohledněno. Komise uvádí, že tuto přitěžující okolnost již několikrát uplatnila, aniž jí v tom Soud oponoval.
- 334 Podle žalobkyně spadá zásada *nulla poena sine lege* do trestního práva a není na projednávaný případ použitelná. Krom toho žalobkyně opomíjí, že právním základem pro sankce za protiprávní jednání porušující právo hospodářské soutěže je článek 15 nařízení č. 17 a že Komise v tomto rámci disponuje při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků. Činí-li pokyny z opakovaného protiprávního jednání přitěžující okolnost, nijak tím nevytvářejí dodatečnou sankci, která by postrádala právní základ.
- 335 Pokud se jedná o tvrzené porušení zásady právní jistoty, žalobkyně uváděné vnitrostátní příklady se omezují na oblast trestního práva a pokyny neupravují omezení maximální doby, která může uplynout mezi konstatováním předchozího protiprávního jednání a zohledněním opakovaného protiprávního jednání. Žalobkyně konečně neprávem poukazuje na to, že opakované protiprávní jednání se týká skutečností, k nimž došlo před 40 lety, když se obě konstatovaná protiprávní jednání udála 19, respektive 9 let před začátkem dotčeného protiprávního jednání, a snaží se přesvědčit, že tato konstatování se týkala právních subjektů od ní odlišných, ačkoli se pouze změnil její název.

- 336 V souvislosti s tvrzeným porušením zásady *non bis in idem* Komise uplatňuje, že zohlednění opakovaného protiprávního jednání není zdvojeno zohledněním skutečnosti, související se závažností, že žalobkyně mohla vzhledem ke svým právním a ekonomickým znalostem posoudit protiprávní povahu svého chování.
- 337 Pokud se jedná o tvrzené porušení nařízení č. 2988/74, dotčené skutkové okolnosti nespádají do působnosti pravidel promlčení v oblasti ukládání pokut a bylo by absurdní uplatňovat promlčení ve vztahu k datu, kdy nastaly události, které byly předmětem předchozího konstatovaného protiprávního jednání. Výchozí bod skutkových okolností souvisejících s předchozími protiprávními jednáními každopádně není relevantní, protože v oblasti opakovaných protiprávních jednání je rozhodující konstatování protiprávního jednání, které vyplývá z dotčených skutkových okolností.
- 338 Komise konečně popírá, že by její pojetí opakovaného protiprávního jednání bylo zjevně nepřiměřené, a podotýká, že existence opakovaného protiprávního jednání je každopádně prokázána s ohledem na rozhodnutí Ploché sklo Benelux.

b) Závěry Soudu

- 339 Pokud se jedná o tvrzené porušení nařízení č. 17, je namíste nejprve připomenout, že v souladu s čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 „Komise může podnikům nebo sdružením podniků uložit rozhodnutím pokuty ve výši od 1 000 do 1 000 000 [eur] nebo v částce tuto výši přesahující, ale nepřesahující 10% obratu dosaženého v předchozím účetním roce všemi podniky, které se na porušení podílely, a pokud úmyslně nebo z nedbalosti [...] poruší čl. [81] odst. 1 [...] Smlouvy“. V tomtéž ustanovení se stanoví, že „[p]ři stanovení výše pokuty se bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [protiprávního jednání]“ (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 223).

- 340 Pokyny v bodě 1 prvním pododstavci stanoví, že pro stanovení výše pokut se základní částka stanoví podle závažnosti a délky protiprávního jednání, což jsou jediná kritéria uvedená v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 224).
- 341 Pokyny dále příkladmo uvádějí výčet přitěžujících a polehčujících okolností, které lze zohlednit pro zvýšení či snížení základní částky, a dále odkazují na sdělení o spolupráci (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 229).
- 342 Pokyny v rámci obecné poznámky upřesňují, že konečná částka vypočítaná podle této metody (základní částka zvýšená nebo snižená o příslušné procentní body) nemůže v žádném případě překročit 10% celosvětového obratu podniků, jak je stanoveno v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 [bod 5 písm. a)]. Pokyny navíc stanoví, že po provedení výše uvedených výpočtů je třeba podle okolností vzít v úvahu určité objektivní faktory, např. zvláštní hospodářské souvislosti, jakékoli hospodářské nebo finanční výnosy, které získali účastníci protiprávního jednání, zvláštní povahu dotyčných podniků a jejich skutečnou možnost zaplatit v určitých sociálních souvislostech, a v souladu s tím je třeba upravit pokuty [bod 5 písm. b)] (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 230).
- 343 Z toho vyplývá, že v souladu s metodou upravenou v pokynech se výpočet výše pokut nadále provádí na základě oněch dvou kritérií uvedených v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17, jimiž jsou závažnost protiprávního jednání a délka jeho trvání, při dodržení maximální hranice ve vztahu k obratu každého podniku, která je stanovena v tomtéž ustanovení (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 231).

344 Nelze se tedy domnívat, že pokyny překračují právní rámec sankcí vymezený v tomto ustanovení (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, bod 232).

345 V bodě 2 první odrážce pokynů uvedla Komise možnost zvýšení základní částky pokuty na základě přitěžující okolnosti, kterou je opakované protiprávní jednání stejného typu jedním nebo několika podniky.

346 V souladu s ustálenou judikaturou platí, že odrazující účinek pokut je jedním z prvků, k nimž může Komise přihlédnout při posouzení závažnosti protiprávního jednání, a tím i při stanovování úrovně pokuty, neboť závažnost protiprávních jednání musí být zjištěna v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující dosah pokut, a to, aniž by byl sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (viz v tomto smyslu usnesení SPO a další v. Komise, bod 137 výše, bod 54; rozsudky Ferriere Nord v. Komise, bod 137 výše, bod 33; ze dne 14. května 1998, Sarrió v. Komise, bod 137 výše, bod 328, a HFB a další v. Komise, bod 245 výše, bod 443).

347 Z judikatury rovněž vyplývá, že pro posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výše pokuty musí Komise vzít v úvahu nejen zvláštní okolnosti případu, ale také kontext, v němž k protiprávnímu jednání došlo, a musí dbát na to, aby její konání mělo odrazující účinek, zejména pokud jde o protiprávní jednání, která zvláště ohrožují dosažení cílů Společenství (rozsudky Musique diffusion française a další v. Komise, bod 50 výše, body 105 a 106, a ABB Asea Brown Boveri v. Komise, bod 50 výše, bod 166).

- 348 V tomto ohledu musí být při analýze závažnosti spáchaného protiprávního jednání zohledněno případné opakované protiprávní jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 185 výše, bod 91). Z hlediska odrazení je totiž opakované protiprávní jednání okolností odůvodňující podstatné zvýšení základní částky pokuty. Opakované protiprávní jednání je totiž důkazem o tom, že původně uložená sankce nebyla dostatečně odrazující (rozsudek Soudu ze dne 30. září 2003, Michelin v. Komise, T-203/01, Recueil, s. II-4071, bod 293).
- 349 Nehledě na skutečnost, že opakované protiprávní jednání souvisí s charakteristikou účastníka protiprávního jednání, a sice s jeho náchylností k páčání takových protiprávních jednání, na rozdíl od tvrzení žalobkyně je krom toho tato okolnost právě z tohoto důvodu velmi významným ukazatelem závažnosti dotčeného chování, a tedy i nutnosti zvýšit úroveň sankce pro účely účinného odrazení.
- 350 Proto je třeba konstatovat, že jelikož zjišťování dostatečně odrazujícího účinku přísluší Komisi, zejména pokud se jedná o nejškodlivější protiprávní jednání, a odrazující cíl spadá do posouzení závažnosti protiprávního jednání, které Komise provádí v rámci čl. 15 nařízení č. 17, Komise se nedopustila žádného porušení uvedeného článku, když vůči žalobkyni uplatnila opakované protiprávní jednání jakožto přitěžující okolnost.
- 351 Komise rovněž nemohla porušit zásadu *nulla poena sine lege*, když konstatovala opakované protiprávní jednání žalobkyně, neboť je nesporné, že tato možnost je zakotvena v bodě 2 první odrážce pokynů a že se nelze domnívat, že tyto pokyny překračují právní rámec sankcí vymezený čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 (rozsudek LR AF 1998 v. Komise, bod 57 výše, body 231 a 232).

- 352 Pokud se jedná o tvrzené porušení zásady právní jistoty, je namíště připomenout, že promlčecí doba nemůže plnit funkci ochrany právní jistoty a její porušení nemůže být porušením této zásady, byla-li promlčecí doba stanovena předem (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1970, ACF Chemiefarma v. Komise, 41/69, Recueil, s. 661, bod 19).
- 353 Přitom ani článek 15 nařízení č. 17, který je právním rámcem sankcí, které může Komise ukládat za protiprávní jednání porušující pravidla Společenství v oblasti hospodářské soutěže (viz body 133 až 135 výše), ani pokyny nestanoví maximální lhůtu pro konstatování opakovaného protiprávního jednání vůči určitému podniku. V projednávaném případě proto nelze konstatovat žádné porušení zásady právní jistoty.
- 354 Každopádně je třeba uvést, že Komise při uplatnění opakovaného protiprávního jednání vycházela přinejmenším ze skutečnosti, že v případě žalobkyně bylo v minulosti konstatováno protiprávní jednání, a to dne 23. července 1984 v rozhodnutí Ploché sklo Benelux. Avšak s ohledem na cíl, jaký Komise sleduje při zvýšení pokuty pro opakované protiprávní jednání a který spočívá v odrazení účastníka protiprávního jednání od opětovného spáchání obdobného protiprávního jednání, nemůže být porušením zásady právní jistoty, je-li pro tento účel použito protiprávní jednání, které bylo konstatováno před sedmnácti lety. Tak je tomu tím spíše, že v projednávané věci začalo protiprávní jednání dne 28. ledna 1993, tedy pouze osm let a šest měsíců po přijetí rozhodnutí Ploché sklo Benelux. Politika sankcí za opakované protiprávní jednání má totiž na účastníka prvního protiprávního jednání užitečný účinek pouze tehdy, pokud si hrozba přísnější sankce v případě dalšího protiprávního jednání zachovává své účinky i s postupem času, čímž takto ukázněje jeho chování.
- 355 Platnost této úvahy nelze zpochybnit skutečností, že Komise v napadeném rozhodnutí rovněž zmínila, že první obdobné protiprávní jednání bylo vůči žalobkyni konstatováno dne 15. května 1974 v rozhodnutí Obalové sklo, tedy 27 let před konstatováním protiprávního jednání v projednávané věci. Jak správně

podotkla Komise na jednání, toto platí tím spíše, že skutečnost, že dvakrát uběhlo méně než deset let mezi konstatováním protiprávních jednání, a sice dne 15. května 1974, respektive dne 23. července 1984, a opakováním protiprávního chování žalobkyně, svědčí o tom, že žalobkyně nevyvozuje odpovídající důsledky z konstatování, že se dopustila protiprávního jednání porušujícího pravidla Společenství v oblasti hospodářské soutěže.

356 Pokud se jedná o tvrzené porušení zásady *non bis in idem*, je důležité podotknout, že Komise v bodě 1 A čtvrtém pododstavci pokynů uvedla svůj záměr zohlednit při stanovení výše výchozí částky pokuty určené na základě závažnosti skutečnou hospodářskou schopnost účastníků protiprávního jednání způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména spotřebitelům, a stanovit částku pokuty na úrovni zajišťující její dostatečnou odrazující povahu. Komise dále v pátém pododstavci téhož bodu pokynů dodala, že lze také brát v úvahu skutečnost, že velké podniky obvykle mají právní a ekonomické znalosti a infrastruktury, které jim umožní lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají podle právních předpisů o hospodářské soutěži. Komise konečně v bodě 2 pokynů uvedla jako příklad přitěžujících okolností, které mohou vést ke zvýšení základní částky, opakované protiprávní jednání stejného typu spáchané stejným podnikem.

357 V projednávané věci Komise v bodě 305 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že s ohledem na nutnost stanovit částku pokut na úrovni zajišťující jejich dostatečně odrazující povahu vezme v úvahu skutečnost, že žalobkyně je velkým mezinárodním a navíc i víceoborovým podnikem. Komise v bodě 306 odůvodnění dále uvedla, že přihlíží ke skutečnosti, že žalobkyně, a ke dni vydání rozhodnutí i její dceřiná společnost Alken-Maes, měly právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jim umožňovaly lépe posoudit protiprávní povahu jejich chování a z něj vyplývající následky z pohledu práva hospodářské soutěže. Komise konečně v bodě 314

odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, a to v rámci úvah věnovaných zvýšení pokuty z důvodu přitěžujících okolností, že žalobkyně byla již dvakrát shledána odpovědnou za podobné protiprávní jednání porušující článek 81 ES.

358 V tomto ohledu je třeba nejprve konstatovat, že podmínky použitelnosti zásady *non bis in idem*, tak jak byla vymezena judikaturou v oblasti hospodářské soutěže (viz bod 185 výše), nebyly v projednávaném případě splněny, poněvadž Komise toliko uplatnila, pro účely výpočtu výše pokuty, souhrn faktických úvah považovaných za relevantní ke stanovení pokuty na úrovni zajišťující její dostatečně odrazující povahu.

359 Každopádně je zjevné, že zohlednění každého z těchto kritérií pro posouzení závažnosti se zakládá na odlišných důvodech. Nejprve tedy zohlednění postavení žalobkyně jakožto mezinárodního víceoborového podniku je odůvodněno nutností stanovit pokutu na úrovni, která by byla dostatečně odrazující ve vztahu k její hospodářské a finanční síle (viz body 167 až 182 výše). Dále pak přihlídnutí k tomu, že žalobkyně má právní a ekonomické znalosti a infrastrukturu, které jí umožňují lépe posoudit protiprávní povahu jejího chování a z něj vyplývající následky, je odůvodněno dodatečnou potřebou zajistit odrazení, o čemž svědčí skutečnost, že se dotčeného protiprávního jednání dopustila navzdory prostředkům, jaké měla k dispozici pro účely posouzení protiprávní povahy svého chování a z něj vyplývajících následků s ohledem na svou konkrétní schopnost analyzovat (viz bod 175 výše). Konečně je zohlednění opakovaného protiprávního jednání odůvodněno potřebou dodatečného odrazení, o kterém svědčí skutečnost, že dvě předchozí konstatování protiprávního jednání nepostačovala k zamezení opakování třetího protiprávního jednání.

360 Pokud se jedná o tvrzené porušení nařízení č. 2988/74, stačí konstatovat, že toto nařízení upravuje promlčecí dobu vztahující se na pravomoc Komise ukládat pokuty ve vztahu k protiprávnímu jednání porušujícímu pravidla hospodářské soutěže, naproti tomu však neobsahuje žádné ustanovení, které by omezovalo pravomoc Komise přihlídnout ke skutečnosti, že určitý podnik již byl shledán odpovědným za

protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže, jako k přitěžující okolnosti a rovněž pro účely stanovení výše pokuty za protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže. Konstatuje-li Komise takovou přitěžující okolnost ve vztahu k žalobkyni, nemůže z toho tedy vyplývat žádné porušení nařízení č. 2988/74.

361 Pokud se jedná o argument, podle kterého si Komise osvojila zjevně nepřiměřené pojetí konceptu opakovaného protiprávního jednání, je namístě uvést, že v bodě 2 pokynů Komise definovala přitěžující okolnost z důvodu opakovaného protiprávního jednání jako „opakované protiprávní jednání stejného typu spáchané stejným podnikem (stejnými podniky)“.

362 Krom toho je namístě připomenout, že pojem „opakované protiprávní jednání“, tak jak je chápán v některých vnitrostátních právních řádech, znamená, že se určitá osoba dopustila dalších protiprávních jednání poté, co jí byla uložena sankce za obdobná protiprávní jednání (rozsudky Thyssen Stahl v. Komise, bod 320 výše, bod 617, a ze dne 30. září 2003, Michelin v. Komise, bod 348 výše, bod 284).

363 Je však třeba upřesnit, že pojem „opakované protiprávní jednání“ vzhledem k svému cíli nutně nepředpokládá konstatování předchozí peněžní sankce, ale pouze konstatování předchozího protiprávního jednání. Cílem zohlednění opakovaného protiprávního jednání je totiž v případě určitého protiprávního jednání uložení přísnější sankce podniku, který se dopustil skutků tvořících dané protiprávní jednání, jakmile se ukáže, že předchozí konstatování protiprávního jednání, kterého se dopustil, nepostačovalo k zamezení opakování protiprávního chování. V tomto ohledu není určujícím znakem opakovaného protiprávního jednání předchozí uložení sankce, nýbrž předchozí konstatování protiprávního jednání jeho účastníka.

364 Pokud se jedná o argument žalobkyně, podle něž nelze rozhodnutí Obalové sklo, které bylo vůči ní vydáno v roce 1974, zohlednit pro účely určení opakovaného

protiprávního jednání jakožto přitěžující okolnosti, neboť toto rozhodnutí bylo přijato na základě oznámení a neukládalo žádné pokuty, je třeba uvést, že výše uvedené rozhodnutí ve svém článku 3 stanoví, že „podniky podílející se na dohodách uvedených v článku 1 jsou povinny neprodleně ukončit zjištěná protiprávní jednání“.

365 V případě žalobkyně tedy bylo konstatováno protiprávní jednání pro skutky podobné těm, které jsou předmětem projednávané věci. Tato okolnost však žalobkyni nezabránila v tom, aby své protiprávní chování opakovala. Komise tedy vůči ní právem uplatnila opakované protiprávní jednání.

366 V každém případě je třeba konstatovat, že rozhodnutím Ploché sklo Benelux z roku 1984 byla uložena peněžité sankce a že v této souvislosti tedy k opakovanému protiprávnímu jednání došlo. V napadeném rozhodnutí však nic nenaznačuje, že by konstatování Komise, že opakované protiprávní jednání vyplývá z předchozích dvou protiprávních jednání, vedlo ke zvýšení částky pokuty na základě přitěžující okolnosti, které bylo vyšší, než kdyby bylo konstatováno pouze jedno předchozí protiprávní jednání.

367 Pokud se konečně jedná o argument, podle kterého zvýšení pokuty pro opakované protiprávní jednání je nepřiměřené, neboť vede k tomu, že žalobkyni je uložena pokuta odpovídající pokutě uložené společnosti Interbrew i přes její menší velikost na trhu, je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou lze mezi skutečností sloužící pro posouzení závažnosti protiprávního jednání podle potřeby zahrnout objem a hodnotu zboží, které je předmětem protiprávního jednání, velikost a hospodářskou sílu podniku, a tím i jeho možný vliv na trh. Z toho vyplývá, že pro účely stanovení částky pokuty lze přihlídnout jak k celkovému obratu podniku, tak k podílu tohoto obratu pocházejícího z prodeje zboží, které je předmětem protiprávního jednání, ale že nelze jednomu nebo více druhům obratu připisovat nepřiměřený význam v poměru k ostatním posuzovaným skutečnostem (viz v tomto smyslu rozsudky Musique diffusion française a další v. Komise, bod 50 výše, body 120 a 121; Parker Pen v. Komise, bod 115 výše, bod 94, a SCA Holding v. Komise, bod 158, bod 176).

368 Krom toho je odrazující účinek pokut jedním z prvků, k nimž může Komise přihlédnout při posouzení závažnosti protiprávního jednání, a tím i při stanovování úrovně pokuty, neboť závažnost protiprávních jednání musí být zjištěna v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující dosah pokut, a to, aniž by byl sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (usnesení SPO a další v. Komise, bod 137 výše, bod 54; rozsudky Ferriere Nord v. Komise, bod 137 výše, bod 33, a ze dne 14. května 1998, Sarrió v. Komise, bod 137 výše, bod 328).

369 Z toho vyplývá, že skutečnost, že žalobkyni byla uložena pokuta nepřiměřená jejímu významu na trhu, neplyne ze zjevně nepřiměřeného pojetí konceptu opakovaného protiprávního jednání, nýbrž ze souhrnu úvah, jaké mohla Komise právem zohlednit při stanovení výše pokuty uložené žalobkyni.

370 Vzhledem k tomu, že všechny body žalobního důvodu uplatněné žalobkyní v rámci tohoto žalobního důvodu byly zamítnuty, je namístě tento žalobní důvod zamítnout v celém rozsahu.

5. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného zohlednění použitelných polehčujících okolností

371 Tento žalobní důvod se dělí na čtyři části. V první části žalobkyně poukazuje na odmítnutí Komise přihlédnout k neexistenci dopadu protiprávního jednání na trh. Ve druhé části uplatňuje, že Komise neprávem nezohlednila vliv režimu kontroly cen a dlouhé korporativistické tradice příznačné pro pivovarnické odvětví na dotčené

chování. Ve třetí části se žalobkyně odvolává na krizovou situaci, která panovala v době rozhodné z hlediska skutkových okolností. Konečně ve čtvrté části poukazuje na výhrušné chování společnosti d'Interbrew.

a) K první části, vycházející z odmítnutí Komise přihlédnout k neexistenci dopadu protiprávního jednání na trh

Argumenty účastníků řízení

372 Žalobkyně uplatňuje, že v souladu s pokyny, které v této souvislosti upravují běžnou praxi Komise, musí Komise vzít v úvahu jakožto polehčující okolnost, že kartelová dohoda měla pouze omezený dopad na hospodářskou soutěž. Komise totiž v mnoha případech zohlednila jako polehčující okolnost neexistenci dopadu sporných dohod na trh, jakož i to, že takové dohody nebyly uvedeny do praxe anebo sice byly uvedeny do praxe, avšak jen částečně. Skutečnost, že Komise není svou předchozí praxí vázána, nemůže být důvodem pro to, aby taková praxe byla opomíjena, jedná-li se o obdobné skutkové okolnosti.

373 Komise se krom toho dopouští záměny mezi posouzením závažnosti kartelové dohody a zohledněním polehčujících okolností. Nehledě na potřebu Komise zohlednit dopady protiprávního jednání na trh pro účely posouzení jeho závažnosti, má Komise přihlédnout v rámci polehčujících okolností k praktickému neprovádění dotčených dohod nebo ujednání o protiprávním jednání.

- 374 Komise ponechala bez povšimnutí reálný skutkový stav, když dospěla k závěru, že pakliže strany neprovedly veškeré zvláštní dohody spadající pod kartelovou dohodu, neznamená to, že by nebyla provedena kartelová dohoda jako taková, a že chybějící konkretizace některých znaků protiprávního jednání sama o sobě nepostačuje k učinění závěru o existenci polehčující okolnosti.
- 375 Skutkový stav v první řadě svědčí o tom, že jednání mezi Interbrew a žalobkyní o cenové struktuře a politice podpory prodeje byla uvedena do praxe jen v dílčím rozsahu, a měla proto jen velmi omezený dopad na trh.
- 376 Společnosti Alken-Maes a Interbrew dále mnohokrát uvedly, a to i v současných interních dokumentech týkajících se jednání ve vzájemné shodě, že jednání zůstala ve stavu příprav a neměla žádný dopad na hospodářskou soutěž. Z několika dokumentů a prohlášení, z nichž Komise cituje v napadeném rozhodnutí, vyplývá neúčinnost jednání v praxi. Mnohé aspekty hospodářské soutěže zůstaly nedotčeny, jak o tom svědčí zejména zarputilý boj stran kartelové dohody o uzavření smluv s vázanými kavárnami. Spis Komise krom toho obsahuje mnoho dalších dokumentů dosvědčujících neexistenci dopadu na hospodářskou soutěž.
- 377 Statistiky o prodeji krom toho dostatečným způsobem dokládají neexistenci konkrétních dopadů či přinejmenším slabý dopad jednání mezi Interbrew a Alken-Maes na trh. Strany vůči sobě nadále uplatňovaly nelitostnou soutěž ve všech segmentech trhu. Ze spisu především vyplývá, že společnost Alken-Maes vedla agresivní politiku obchodních slev v odvětví distribuce potravinářských výrobků v letech 1992 a 1993. Společnost Alken-Maes krom toho nadále přicházela o podíly na trhu v letech 1993 až 1998 a v inkriminovaném období tratila hlavně ona, a to jak v segmentu piva pils, tak v segmentu nealkoholických piv.

- 378 V průběhu roku 1994 krom toho společnost Alken-Maes nadále pro účely provádění své obchodní politiky prováděla studie cenové pružnosti, z nichž vyplývalo, že v případě poklesu cen by trátila hlavně společnost Interbrew. Společnost Alken-Maes tedy pokračovala v soutěžní politice, jejímž hlavním cílem bylo přebrat společnosti Interbrew podíly na prodeji, a to nehladě na jednání o struktuře cen, k nimž dala podnět společnost Interbrew.
- 379 Žalobkyně konečně poukazuje na neexistenci donucovacích mechanismů, které by umožnily zajistit dodržování dohody a její uvádění do praxe, což Komise zohlednila v rozhodnutí Polypropylen jakožto polehčující okolnost.
- 380 Komise tvrdí, že žalobkyní citované precedenty nejsou relevantní, neboť předcházejí vydání pokynů a týkají se situací, které nejsou vždy srovnatelné s projednávaným případem. V projednávané věci byla protisoutěžní ujednání uvedena do praxe a dílčí provedení některých aspektů bylo náležitě zohledněno při posouzení závažnosti kartelové dohody.
- 381 Argument, podle kterého zarputilý boj stran o uzavření smluv s kavárnami svědčí o existenci nadále otevřené hospodářské soutěže, je nerelevantní. Pochybnosti vyjádřené jedním pracovníkem společnosti Interbrew v souvislosti s účinností kartelové dohody nestačí k tomu, aby byl minimalizován dosah závěru o dosažení některých cílů, který strany kartelové dohody učinily na své schůzce dne 28. ledna 1998. Konečně pokles tržního podílu společnosti Alken-Maes nedokládá neexistenci dopadu, protože nebyt kartelové dohody mohl být tento pokles ještě výraznější. Studie společnosti Alken-Maes o cenové pružnosti jsou pouze předběžnými projekty, které nevrhají žádné pochybnosti na protiprávní povahu jednání ve vzájemné shodě.

Závěry Soudu

- 382 Jak vyplývá z judikatury citované v bodech 277 a 278 výše, dopustí-li se protiprávního jednání více podniků, je namístě přezkoumat závažnost účasti na protiprávním jednání každého z nich, což zejména předpokládá prokázání jejich rolí v protiprávním jednání po dobu jejich účasti na něm.
- 383 Bod 3 pokynů s názvem polehčující okolnosti obsahuje demonstrativní výčet okolností, které mohou vést ke snížení základní částky pokuty. Zde se odkazuje na výlučně pasivní nebo následovnickou roli podniku při protiprávním jednání, na praktické neprovádění dohod nebo ujednání o protiprávním jednání, na ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise zasáhla, na existenci odůvodněných pochybností podniku o tom, zda omezující chování nutně znamená protiprávní jednání, na skutečnost, zda bylo protiprávní jednání spáchané z nedbalosti, a nikoliv úmyslně, a na účinnou spolupráci podniku při řízení, mimo oblast působnosti sdělení o spolupráci. Všechny tyto okolnosti tedy vycházejí z chování každého podniku.
- 384 Z toho vyplývá, že pro účely posouzení polehčujících okolností, včetně polehčujících okolností spočívajících v neprovádění dohod, je třeba zohlednit nikoli dopady vyplývající z protiprávního jednání jakožto celku, k nimž je nutno přihlížet při posouzení konkrétního dopadu protiprávního jednání na trh pro účely posouzení jeho závažnosti (bod 1 A první pododstavec pokynů), nýbrž individuální chování každého podniku pro účely posouzení závažnosti účasti každého z nich na protiprávním jednání.
- 385 V projednávaném případě je třeba ověřit, zda argumenty předložené žalobkyní mohou prokázat, že v době, během které byla stranou protiprávních dohod, tyto

skutečně neprováděla a na trhu se chovala soutěžně (viz v tomto smyslu rozsudek Cement, bod 31 výše, body 4872 až 4874).

386 Žalobkyně v podstatě uplatňuje pět argumentů na podporu použití polehčující okolnosti z důvodu praktického neprovádění dohod.

387 Pokud se jedná o první argument vycházející jen z dílčího praktického provedení jednání, k nimž došlo mezi Interbrew a žalobkyní, je třeba konstatovat, že žalobkyně se neodvolává na neprovedení výsledků jednání ve vzájemné shodě o cenové struktuře a politice podpory prodeje, nýbrž pouze na jejich dílčí praktické provedení. Krom toho je třeba zdůraznit, že uvedené jednání ve vzájemné shodě je pouze částí shledaného protiprávního jednání, které zahrnuje zejména všeobecný pakt o neútočení, dohodu o cenách v maloobchodě, rozdělení zákazníků v odvětví horeca, omezení investic a reklamy na trhu horeca, jakož i výměnu informací o prodeji v odvětví horeca a maloobchodě.

388 Pokud se jedná o argument vycházející ze skutečnosti, že jednání zůstala ve stavu příprav a neměla žádný dopad na hospodářskou soutěž, stačí uvést, že i kdyby se taková skutečnost prokázala, nesvědčila by o praktickém neprovádění dohod, nýbrž naopak o záměru, byť marném, o jejich uplatnění. Stejně je tomu tak u dosahu, jaký je třeba připisovat korespondenci mezi Interbrew a Alken-Maes týkající se vázaných kaváren. Vzájemná obvinění v této souvislosti je třeba chápat ve světle všeobecného paktu o neútočení uzavřeného mezi těmito dvěma podniky (viz bod 147 výše) a v tomto ohledu svědčí spíše o vůli zajistit dodržování uvedené dohody než o jeho praktickém neprovádění. Korespondence, která má líčit zarputilý boj o smlouvy uzavřené s vázanými kavárnami, se každopádně rozprostírá pouze v období šesti měsíců, a sice od srpna 1996 do ledna 1997.

389 Pokud se jedná o třetí argument, a sice o statistický důkaz o neexistenci dopadů na trh, je namístě konstatovat, že i kdyby byl takový důkaz učiněn, byl by nerelevantní, poněvadž by nijak nedokládal praktické neprovádění dohod. Stejně je tomu tak v případě údajně prováděné agresivní politiky slev, neboť žalobkyně neprokázala, že na uvedenou politiku bylo lze pohlížet tak, že se sama vyhýbala uplatňování dohod, jichž byla stranou. V každém případě je nutno konstatovat, že takové chování by uplatňování dohod ovlivnilo pouze v omezené míře, neboť tyto dohody svým rozsahem, a to jak co do podstaty, tak do délky trvání, překračují období soutěžního boje, na něž je poukazováno. Údajně agresivní politika obchodních slev, kterou měla Alken-Maes provádět v oblasti distribuce potravinářského zboží, se tak podle samotné žalobkyně omezuje na roky 1992 a 1993.

390 Pokud se jedná o čtvrtý argument, je třeba poznamenat, že skutečnost, že Alken-Maes pokračovala v roce 1994 v provádění studií o pružnosti, nijak nedokládá, že žalobkyně a její dceřiná společnost ve skutečnosti neprováděli dohody a na trhu se chovaly soutěžně, a to ani kdyby tyto studie prokazovaly, že Interbrew mohla při poklesu cen piva Maes ztratit více.

391 Žádný ze čtyř argumentů předložených žalobkyní tedy neumožňuje učinit závěr, že se žalobkyně skutečně po dobu, kdy byla stranou protiprávních dohod, vyhýbala jejich provádění a na trhu se chovala soutěžně.

392 Krom toho je třeba uvést, že závěr, jaký sama žalobkyně vyvozuje z těchto argumentů, a sice omezený dopad jednání ve vzájemné shodě na trh, sám o sobě svědčí o skutečnosti, že tyto argumenty nespádají do problematiky polehčujících okolností, nýbrž do problematiky celkové závažnosti protiprávního jednání, která není předmětem tohoto žalobního důvodu.

393 Stejně je tomu v případě pátého argumentu žalobkyně týkajícího se neexistence donucovacích mechanismů, které by byly s to zajistit dodržování a praktické provádění dohody, protože kdyby se tento charakteristický rys prokázal, musel by být v souladu s pokyny zohledněn v rámci závažnosti protiprávního jednání a nemohl by představovat polehčující okolnost vycházející z konkrétního chování žalobkyně. Podle ustálené judikatury totiž platí, že neexistence opatření ke kontrole provádění kartelové dohody nemůže sama o sobě představovat polehčující okolnost (rozsudek Soudu ze dne 14. května 1998, Enso Espaňola v. Komise, T-348/94, Recueil, s. II-1875, bod 318).

394 Mimoto je třeba podotknout, že v rozhodnutí Polypropylen, na které poukazuje žalobkyně, Komise nepovažovala neexistenci donucovacích mechanismů za polehčující okolnost, kterou by bylo možné uplatnit individuálně vůči podnikům, jimž bylo rozhodnutí určeno, nýbrž naopak za hledisko, které je třeba zohlednit při posouzení celkové závažnosti protiprávního jednání.

395 Pokud se jedná o argument, podle něž, jak neexistence dopadu na trh, tak neexistence donucovacích mechanismů byly v minulosti Komisí zohledněny jako polehčující okolnost, je konečně třeba upřesnit, že samotná skutečnost, že Komise ve své předchozí rozhodovací praxi dospěla k názoru, že některé prvky tvoří polehčující okolnosti pro účely stanovení výše pokuty, neznamená, že je povinna učinit stejný závěr i v pozdějším rozhodnutí (viz bod 57 výše). Předchozí rozhodovací praxe Komise totiž sama o sobě nevytváří právní rámec pro pokuty v oblasti hospodářské soutěže (viz judikaturu citovanou v bodě 153 výše). Z judikatury citované v bodech 134 a 135 výše však vyplývá, že Komise disponuje v rámci nařízení č. 17 při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže a že skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň

v mezích uvedených v nařízení č. 17, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Účinné použití pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky.

396 První část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

b) K druhé části, vycházející ze skutečnosti, že Komise nezohlednila vliv režimu kontroly cen a dlouhé korporativistické tradice příznačné pro pivovarnické odvětví

Argumenty účastníků řízení

397 Žalobkyně uplatňuje, že po vzoru postoje, jaký Komise zaujala v rozhodnutí Řecké trajekty, které je na rozdíl od toho, co se uvádí v bodě 320 odůvodnění napadeného rozhodnutí, srovnatelné s projednávanou věcí, měla Komise přihlédnout k vlivu tradiční praxe stanovování cen na pivovarnickém trhu jako k polehčující okolnosti.

398 Komise takto podle žalobkyně pominula skutečnost, že zákon o cenách, který byl v účinnosti v letech 1945 až 1993, ukládal všem kontrolovaným podnikům, včetně žalobkyně a ostatních pivovarnických společností, podávání žádostí o povolení zvýšení cen, a to buď individuálně, či hromadně, a to až do května roku 1993, což bylo v souladu s dlouhou tradicí jednání ve vzájemné shodě a výměny informací mezi pivovarnickými společnostmi. Žalobkyně krom toho připomíná, že navzdory

existenci dvou různých postupů podávala žádosti o zvýšení cen hromadně CBB, přičemž tento postup byl v souladu s prioritou, kterou vyjádřil ministre des Affaires économiques (ministr hospodářství), a to z důvodu usnadnění administrativní práce. Režim kontroly cen, který vyžadoval, aby hromadná žádost podávaná CBB ohledně cen a ostatních podmínek prodeje byla velmi podrobná, krom toho nutně podporoval jednání ve vzájemné shodě o cenách mezi pivovarnickými společnostmi.

399 Pokud jde o pokračování v inkriminovaném protiprávním jednání po měsíci květnu 1993, žalobkyně uvádí, že toto navazuje na právní úpravu, která jen posilovala dlouhou tradici jednání ve vzájemné shodě mezi pivovarnickými společnostmi. Tato tradice vysvětluje obtíže, na něž strany narazily se svým záměrem toto tradiční schéma okamžitě opustit. Z tohoto důvodu měl být režim kontroly cen, který byl příčinou zvyklostí příznivých zachování statu quo, zohledněn jakožto polehčující okolnost, jak to Komise učinila ve svých rozhodnutích 82/896/EHS ze dne 15. prosince 1982 v řízení podle článku 85 Smlouvy o EHS (IV/29.883 – UGAL/BNIC) (Úř. věst. L 379, s. 1, dále jen „rozhodnutí BNIC“, bod 77 odůvodnění), a 86/596/EHS ze dne 26. listopadu 1986 v řízení podle článku 85 Smlouvy o EHS (IV/31.204 – MELDOC) (Úř. věst. L 348, s. 50, dále jen „rozhodnutí MELDOC“, bod 77 odůvodnění).

400 Komise krom toho neprávem dospěla k názoru, že i kdyby měla připustit vliv kontroly cen na jednání ve vzájemné shodě, tento vliv trval pouze do 23. prosince 1992, kdy CBB podala poslední hromadnou žádost o zvýšení cen, zatímco pivovarnické společnosti byly fakticky i právně nabádány až do 1. května 1993, kdy nabyla účinnosti ministerská vyhláška o zrušení režimu kontroly cen, aby jednaly ve vzájemné shodě ohledně cen některých piv. Komise tedy v bodě 247 odůvodnění napadeného rozhodnutí neprávem dospěla k závěru, že schůzku konanou dne 28. ledna 1993, tedy po 23. prosinci 1992, nebylo možné považovat za schůzku pivovarnických společností v rámci CBB ohledně společného prohlášení o zvýšení cen.

401 Komise konečně tím, že v bodě 247 odůvodnění napadeného rozhodnutí poukazuje na konání schůzky s obchodníky s pivem, a to na podporu nezohlednění kontroly

cen jakožto polehčující okolnosti, pominula skutečnost, že režim kontroly cen se týkal nejen producentů, ale také dovozců piva.

402 Komise uplatňuje, že v napadeném rozhodnutí uvedla, že na rozdíl od skutkových okolností v rozhodnutí Řecké trajekty byl společný postup pivovarnických společností v rámci oznámení růstu cen pouhou možností, a nikoli povinností. Skutečnost, že ministre des Affaires économiques dal přednost společným opatřením, nemá v tomto ohledu žádný vliv. Komise dodává, že kdyby měla právní úprava cen takový dopad, jaký jí připisuje žalobkyně, podílely by se na jednání ve vzájemné shodě všechny pivovarnické společnosti, ačkoli tomu tak bylo pouze v případě dvou hlavních pivovarnických společností.

403 Komise dodává, že kontrola cen sice skončila k 1. květnu 1993, avšak poslední společné prohlášení o zvýšení cen bylo každopádně učiněno dne 23. prosince 1992, a že první zohledněné znaky jednání ve vzájemné shodě, které nesou datum 28. ledna 1993, nastaly až po tomto datu. I kdyby se však „korporativistická tradice“ prokázala, nemohla by být věčně považována za polehčující okolnost. Rozhodnutí BNIC a MELDOC pak předcházela vydání pokynů a nebyla v nich uplatněna polehčující okolnost spočívající v existenci režimu kontroly cen.

Závěry Soudu

404 Předem je třeba uvést, že žalobkyně nezpochybňuje zjištění Komise o existenci protiprávního jednání od 28. ledna 1993. Dále pak z napadeného rozhodnutí vyplývá, že mechanismus kontroly cen v belgickém pivovarnickém odvětví platil až do 1. května 1993, kdy jeho platnost skončila, což taktéž nebylo zpochybněno. Je třeba tedy určit, zda existence uvedeného mechanismu až do tohoto data představovala

polehčující okolnost, kterou měla vzít Komise v úvahu. V tomto ohledu je třeba podotknout, že se žalobkyně svou argumentací v podstatě dovolává použitelnosti polehčující okolnosti zmíněné v bodě 3 čtvrté odrážce pokynů, a sice „existence odůvodněných pochybností podniku o tom, zda omezující chování nutně znamená protiprávní jednání“.

405 Zprv je třeba uvést, že v odpovědi na otázky Soudu položené na jednání a týkající se přesného dosahu mechanismu kontroly cen platného do 1. května 1993 žalobkyně uvedla, že z písemností týkajících se kontroly cen jednoznačně vyplývá, že pivovarnické společnosti mohly předložit ke schválení ministre des Affaires économiques buď hromadnou žádost prostřednictvím CBB, v kterémžto případě bylo zaručeno zachování důvěrnosti o cenách, anebo individuální žádosti.

406 Zadruhé je třeba konstatovat, že vzhledem k tomu, že dotčené skutkové okolnosti byly svou povahou velmi závažné (viz body 145 až 155 výše) a dále že hmotné a duševní zdroje, které měly k dispozici žalobkyně a její dceřiná společnost Alken-Maes a které jim umožnily posoudit povahu právního rámce, ve kterém se pohybují, a důsledky, které v této souvislosti mohly plynout z jejich chování z pohledu práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže, nelze právoplatně tvrdit, že mechanismus kontroly cen platný až do 1. května 1993 u žalobkyně vzbudil rozumnou pochybnost o protiprávní povaze omezujícího chování. Tak je tomu tím spíše, že v případě žalobkyně byla v minulosti zjištěna obdobná protiprávní jednání porušující právo Společenství v oblasti hospodářské soutěže.

407 Zatřetí, pokud se jedná o rozhodnutí, která podle žalobkyně tvoří precedenty o případech, kdy Komise zohlednila existenci režimu kontroly cen jakožto polehčující okolnost, je namísto konstatovat, že podle judikatury citované v bodě 395 výše pouhá skutečnost, že Komise ve své předchozí rozhodovací praxi dospěla k názoru, že některé prvky jsou pro účely stanovení výše pokuty polehčujícími okolnostmi, neznamená, že je povinna učinit tentýž závěr i v pozdějším rozhodnutí.

Předchozí rozhodovací praxe Komise totiž sama o sobě nevytváří právní rámec pro pokuty v oblasti hospodářské soutěže. Komise přitom disponuje v rámci nařízení č. 17 při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže a skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených v nařízení č. 17, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Účinné použití pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky.

408 Vzhledem k tomu, že existence mechanismu kontroly cen nemůže být v projednávaném případě polehčující okolností, pokud se jedná o období od 28. ledna do 1. května 1993, je třeba z toho dále vyvodit, že tato okolnost nemůže být vůči žalobkyni konstatována tím spíše ani pro období po 1. květnu 1993.

409 Druhá část žalobního důvodu proto musí být zamítnuta.

c) Ke třetí části, vycházející z odmítnutí Komise přihlédnout ke krizové situaci v odvětví

Argumenty účastníků řízení

410 Podle žalobkyně měla Komise v souladu se svou praxí platnou až do roku 1998 a s judikaturou Soudního dvora přihlédnout ke skutečnosti, že kartelová dohoda

vznikla v kontextu krize na trhu, a považovat tento kontext za polehčující okolnost. Komise se však spokojila s tím, že situaci v projednávané věci nepovažovala za srovnatelnou se situacemi, které byly předmětem rozhodnutí, kde byla krizová situace zohledněna, přičemž bez dalšího upřesnění odkázala na rozhodnutí Cement, PVC II a Bezešvé ocelové trubky.

411 Belgické pivovarnické společnosti však čelily pokračujícímu poklesu poptávky a přebytkové výrobní kapacitě, jakož i tlaku ze strany velkoobchodu na ceny piva pils. Komise krom toho sama v napadeném rozhodnutí uznala existenci potíží, jež byly na trhu zaznamenány v průběhu 90. let. V daném případě byly v roce 1993 činnosti dceřiné společnosti žalobkyně v Belgii po finanční stránce značně křehké. Žalobkyně dodává, že lze sice zohlednit krizovou situaci odvětví, a nikoli krizovou situaci podniku posuzovaného individuálně, nicméně chtěla zdůraznit, že chouloustivá finanční situace, jíž musela společnost Alken-Maes čelit, přímo pramenila z recese pivovarnického trhu, kde pokles spotřeby v období let 1993–1998 činil 15%, a zdaleka tedy nebyl „mírný“, jak tvrdí Komise, a vedl k nadprodukcí, k níž měla Komise rovněž přihlédnout podobně, jak to učinila v rozhodnutích PVC II a Cement.

412 Komise nejprve uplatňuje, že finanční situace podniku nesevčdí o krizi dotčeného hospodářského odvětví, kterou by bylo možné zohlednit pro účely polehčujících okolností, a že Soudní dvůr ve své judikatuře vždy v této souvislosti odmítal zohlednění ztrátové finanční situace podniku. Krom toho rozhodnutí, na něž žalobkyně poukazuje, z převážné většiny předcházejí vydání pokynů, a nejsou tedy relevantní. Krizová situace, na niž je poukazováno, každopádně není nijak srovnatelná s krizovými situacemi, k nimž Komise až dosud přihlížela.

Závěry Soudu

- 413 Nejprve je třeba poznamenat, že v souladu s ustálenou judikaturou Komise nemůže mít povinnost zohlednit finanční obtíže podniku pro účely stanovení výše pokuty, což by znamenalo udělení neodůvodněné soutěžní výhody podnikům, které jsou méně přizpůsobeny podmínkám trhu (viz v tomto smyslu rozsudek IAZ a další v. Komise, bod 281 výše, body 54 a 55; rozsudky Soudu ze dne 14. května 1998, Fiskeby Board v. Komise, T-319/94, Recueil, s. II-1331, body 75 a 76, a Enso Española v. Komise, bod 393 výše, bod 316). Argumenty založené na finanční slabosti společnosti Alken-Maes v roce 1993 rovněž nelze použít v rámci posouzení existence polehčujících okolností.
- 414 Krom toho, i kdyby se prokázala existence takových okolností, jako je trvalý pokles poptávky, který tak či onak žalobkyně ve své odpovědi na oznámení námitek původně ohodnotila na 15% za deset let, a nikoli za pět let, jak na to také upozornila Komise, dále z toho vyplývající přebytková výrobní kapacita či také tlak na ceny ze strany velkoobchodu, tyto okolnosti souvisejí s riziky, která jsou vlastní každé hospodářské činnosti a která jako taková necharakterizují mimořádnou strukturální či konjunkturální situaci, kterou by bylo možné zohlednit při stanovení výše pokuty.
- 415 Pokud se konečně jedná o argument, podle něž je Komise vázána svou předchozí praxí, je třeba připomenout, že podle judikatury citované v bodě 395 výše pouhá skutečnost, že Komise ve své předchozí rozhodovací praxi dospěla k názoru, že některé prvky jsou pro účely stanovení výše pokuty polehčujícími okolnostmi, neznamená, že je povinna učinit tentýž závěr i v pozdějším rozhodnutí. Předchozí rozhodovací praxe Komise totiž sama o sobě nevytváří právní rámec pro pokuty v oblasti hospodářské soutěže. Komise přitom disponuje v rámci nařízení č. 17 při stanovování výše pokut určitým prostorem pro uvážení za účelem usměrňování chování podniků ve smyslu dodržování pravidel hospodářské soutěže a skutečnost,

že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených v nařízení č. 17, pokud je to nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže. Účinné použití pravidel Společenství v oblasti hospodářské soutěže naopak vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky.

416 Třetí část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta.

d) Ke čtvrté části, vycházející z výhružného chování společnosti Interbrew

Argumenty účastníků řízení

417 Podle žalobkyně měla Komise v souladu se svou rozhodovací praxí a v souladu s judikaturou Soudního dvora zohlednit jakožto polehčující okolnost slabé a závislé postavení, v jakém se společnost Alken-Maes nacházela ve vztahu k Interbrew v době kartelové dohody, když posledně uvedená společnost na trhu zaujímal od roku 1987 dominantní postavení.

418 Výhružné chování společnosti Interbrew jednoznačně dokládá spis. Pan M., tehdejší CEO společnosti Interbrew, ve sdělení ze dne 19. srpna 1993 určeném panu C. uvedl, že je připraven „přesvědčit“ Alken-Maes, aby následovala Interbrew poté, co tato společnost jednostranně rozhodla o zvýšení cen. Korespondence mezi Interbrew a Alken-Maes po protestu posledně uvedené společnosti proti získávání zakázek ze strany Interbrew u výčepů smluvně vázaných vůči Alken-Maes, kdy

společnost Interbrew nabízela úhradu poplatků za ukončení smluv náhradou za podpis nové smlouvy s ní, krom toho svědčí o vytěšňovací strategii společnosti Interbrew posílené její rostoucí vertikální integrací. Nepřiměřená reakce ze strany Interbrew na novou politiku Alken-Maes v roce 1994 krom toho odhalila takovou zhoubnou sílu, že se společnost Alken-Maes obávala o své přežití.

419 Žalobkyně se dále domnívá, že Komise neprávem tvrdí, že výhružné chování Interbrew ve vztahu k Alken-Maes je nelogické a odporuje povaze protiprávního jednání. Komise pomíjí zájem Interbrew na uzavření kartelové dohody a na jejím pokračování. Krom toho je udivující, že Komise nespatřuje žádnou neslučitelnost mezi tvrzením, že se žalobkyně chovala výhružně vůči Interbrew, a tvrzením, že se zároveň se společností Interbrew dohodla.

420 Konečně obviněním žalobkyně, že tvrzením o výhružném chování Interbrew bagatelizuje svůj vlastní podíl v kartelové dohodě, Komise neprávem zveličuje její vliv na Alken-Maes, zatímco se žalobkyně, která v Alken-Maes zdaleka nehrála aktivní roli, naopak snažila zbavit svých aktivit v oblasti piva za co nejméně nevýhodných podmínek.

421 Podle Komise žalobkyně tím, že poukazuje na výhružné chování Interbrew, pomíjí nejen svou vlastní velikost a váhu na francouzském trhu s pivem, ale také skutečnost, že v případě naprosté závislosti žalobkyně či její dceřiné společnosti ve vztahu k Interbrew by byla dohoda bezpředmětná. Pohrůžka ze strany žalobkyně, která směřovala k rozšíření kartelové dohody na belgickém trhu, a údajná hrozba ze strany Interbrew, která se měla týkat téhož trhu jako kartelová dohoda, jsou krom toho svou povahou odlišné. Je logické, když pohrůžka učiněná ve Francii vede Interbrew k souhlasu s rozšířením kartelové dohody v Belgii, naopak je nelogické, aby Interbrew uzavírala dohodu s podnikem nacházejícím se pod jejím vlivem.

Závěry Soudu

422 Nejprve je namístě připomenout, že v projednávaném případě žalobkyně nepochybně, že se podílela na protiprávním jednání porušujícím článek 81 ES, které spočívalo zejména v souboru dohod s protisoutěžním cílem. Podle ustálené judikatury existence dohody ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES předpokládá, že dotčené podniky vyjádřily svou společnou vůli chovat se na trhu určitým způsobem (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ACF Chemiefarma v. Komise, bod 352 výše, bod 112, a ze dne 29. října 1980, Van Landewyck a další v. Komise, 209/78 až 215/78 a 218/78, Recueil, s. 3125, bod 86; rozsudky Soudu ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, bod 57 výše, bod 256; ze dne 26. října 2000, Bayer v. Komise, T-41/96, Recueil, s. II-3383, bod 67, a ze dne 14. října 2004, Bayerische Hypo- und Vereinsbank v. Komise, T-56/02, Sb. rozh. s. II-3495, bod 59). Z toho vyplývá, že pojem dohody ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, tak jak byl vyložen judikaturou, je založen na existenci shody vůle alespoň dvou stran (výše uvedený rozsudek Bayerische Hypo- und Vereinsbank v. Komise, bod 61, a výše uvedený rozsudek Bayer v. Komise, bod 69 a citovaná judikatura). Žalobkyně tedy nemůže tvrdit, že jednala výlučně pod nátlakem Interbrew.

423 Krom toho podle ustálené judikatury platí, že podnik, který se účastní schůzek, které mají protisoutěžní cíl, a to i pod nátlakem dalších účastníků, kteří mají větší hospodářskou sílu, má vždy možnost podat Komisi stížnost, aby upozornil na dotčené protisoutěžní činnosti, namísto aby ve své účasti na uvedených schůzkách pokračoval (rozsudek HFB a další v. Komise, bod 245 výše, bod 226).

424 Z toho vyplývá, že ani údajná závislost, v níž se měla žalobkyně nacházet ve vztahu k Interbrew, ani údajné výhružné chování posledně uvedené společnosti vůči žalobkyni nemohou představovat situaci, kterou by měla Komise zohlednit jakožto polehčující okolnost.

425 Čtvrtá část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta a stejně tak musí být v celém rozsahu zamítnut i tento žalobní důvod.

6. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení rozsahu spolupráce žalobkyně v rozporu se zásadou rovného zacházení a se sdělením o spolupráci

426 Žalobkyně uplatňuje, že se na ni v souladu s bodem D sdělení o spolupráci mělo vztahovat snížení uložené pokuty o 50%. Žalobní důvod se člení na dvě části. Žalobkyně v první části tvrdí, že Komise nesprávně posoudila její spolupráci na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci, když podcenila její rozsah v porovnání se svou rozhodovací praxí a v rozporu se zásadou rovného zacházení. V druhé části žalobkyně uvádí, že po obdržení oznámení námitek nezpochybňovala věcnou správnou skutkových zjištění, na nichž Komise založila svá obvinění, a poukazuje na porušení sdělení o spolupráci v tom smyslu, že Komise měla za to, že žalobkyně nemá nárok na snížení pokuty podle bodu D druhé odrážky uvedeného sdělení.

a) K první části, vycházející ze skutečnosti, že Komise nesprávně posoudila rozsah spolupráce žalobkyně zejména v porovnání se svou rozhodovací praxí a v rozporu se zásadou rovného zacházení

Argumenty účastníků řízení

427 Žalobkyně v prvé řadě uplatňuje, že Komise podcenila rozsah její spolupráce před zasláním oznámení námitek. Tvrdí, že Komise sama uznala, že jí Alken-Maes

poskytla informace překračující rámec odpovědi na žádost o informace, které se jí týkaly. Žalobkyně dále uplatňuje, že její dceřiná společnost poskytla Komisi dne 7. března 2000, k vyjasnění historie a mechanismů spolupráce mezi Alken-Maes a Interbrew, přehled dotčených skutkových okolností vycházející z archivovaných podkladů, které podnik k tomuto datu vlastnil, včetně chronologického přehledu schůzek a kontaktů mezi ní a Interbrew od roku 1990 s odkazy na veškeré relevantní dokumenty a včetně dokumentů, které sama poskytla. Další informace byly poskytnuty v dopisech z 10. a 27. prosince 1999, o nichž Komise mlčela.

428 Proti argumentu Komise, že s většinou poskytnutých informací již byla seznámena, žalobkyně namítá, že tento důvod není obsažen v napadeném rozhodnutí, ale že rovněž odráží nesprávné použití bodu D první odrážky sdělení o spolupráci. Účelem tohoto ustanovení není omezit nárok na shovívavost pouze na podniky, které Komisi poskytly jí neznámé skutečnosti, nýbrž vyhradit příznivé zacházení těm, které usnadněním vyšetřování Komisi umožnily zajistit lepší přerozdělení jejich zdrojů, a tím i stíhání více protiprávních jednání. Bod D 2 první odrážka sdělení o spolupráci totiž stanoví, že nárok na snížení pokuty mají podniky, které předaly nejen Komisi neznámé skutečnosti, ale také skutečnosti, které „přispívají k prokázání existence protiprávního jednání“. V daném případě však dokumenty a informace poskytnuté společností Alken-Maes Komisi významně pomohly ke zjištění či prokázání existence protiprávního jednání.

429 Žalobkyně se domnívá, že snížení, které jí bylo přiznáno, je zjevně nižší, než jaké Komise běžně poskytuje, jak o tom svědčí analýza některých rozhodnutí přijatých Komisí od ledna roku 1998.

430 Komise takto poskytla snížení pokuty od 40 do 50% podnikům, které podobně jako žalobkyně uznaly jako první existenci protiprávního jednání, poskytly prohlášení bývalých zaměstnanců a prověřily své spisy. Komise poskytla snížení od 20 do 50% podnikům, které jí předaly skutečnosti, na jejichž základě bylo možné prokázat existenci protiprávního jednání či doplnit znalosti Komise o protiprávním jednání, přičemž šla tak daleko, že v rozhodnutí Předizolované trubky poskytla snížení o 20% dvěma podnikům z pouhého důvodu, že nezpochybňovaly věcnou správnost skutkových zjištění, a dokonce snížení o 50% podniku, který jí vyjasnil dokumenty, které již měla k dispozici, aby si tak učinila jasnější obrázek o dotčených skutečnostech.

431 Společnost Alken-Maes však nejenže jako první formálně uznala existenci protiprávního jednání ve svém sdělení ze dne 27. prosince 1999, ale také provedla podrobný průzkum svých archivů, díky čemuž mohla předložit některé nové dokumenty. Zatímco Komise neprávem zpochybňuje, že žalobkyně přinesla nové skutečnosti, nikdy naopak nezpochybňovala, že skutečnosti poskytnuté v jejím dopise ze dne 10. prosince 1999 a zejména v dopise ze dne 7. března 2000, který obsahoval úplný chronologický přehled skutkového stavu, z něž vycházelo napadené rozhodnutí, potvrdily dopodrobna dotčené skutkové okolnosti.

432 Zadruhé žalobkyně uplatňuje, že Komise porušila zásadu rovného zacházení, když jí poskytla snížení pokuty nižší, než jaké bylo poskytnuto společnosti Interbrew.

433 Žalobkyně poznamenává, že ihned po šetření provedeném ve dnech 26. a 27. října 1999 s cílem pomoci Komisi v její činnosti, její dceřiná společnost Alken-Maes zahájila interní šetření, dotázala se každého z členů svého řídicího výboru na případné styky s Interbrew a začala s průzkumem svých archivů. Ačkoli byla tato práce značně ztížena z důvodu celkové výměny řídicího týmu krátce před počátkem

šetření, odpověď ze dne 10. prosince 1999 byla učiněna ve lhůtě stanovené Komisí a společnost Alken-Maes Komisi předala prohlášení všech odpovědných osob a bývalých spolupracovníků, jichž se uvedená žádost týkala.

434 Ve svém průvodním dopise k odpovědi ze dne 10. prosince 1999 na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999, ve kterém se výslovně odkazovalo na šetření v jejich archivech, společnost Alken-Maes takto podrobně potvrdila skutečnosti, jichž se žádost týkala, a v příloze připojila tabulky a poznámky ke schůzkám, na něž bylo v uvedené žádosti poukazováno. Odpověď Interbrew na tutéž žádost, učiněná o třináct dní později, a to 23. prosince 1999, rovněž potvrzovala skutečnosti, které již byly Komisi známe.

435 Společnost Interbrew, jejíž řídicí tým byl ostatně ve funkci v době, kdy došlo k inkriminovaným skutečnostem, podala Komisi svou odpověď až 23. prosince 1999 poté, co jí Komise odmítla poskytnout dodatečnou lhůtu do 10. ledna 2000. Odpověď Interbrew k tomuto datu nezahrnovala žádné prohlášení odpovědných osob, jichž se žádost Komise týkala, přičemž prohlášení sedmi ze šestnácti osob uvedených v žádosti poskytla společnost Interbrew teprve dopisem ze dne 14. ledna 2000.

436 Alken-Maes krom toho poskytla jako první, a to již 27. prosince 1999, sdělení obsahující oficiální prohlášení svého bývalého pověřeného člena představenstva, který formálně uznal existenci a obsah protiprávního jednání, jehož se šetření Komise týkalo, a zejména: a) skutečnost, že kartelová dohoda měla původ v komisi „Vision 2000“ zřízené CBB; b) skutečnost, že na konci roku 1994 byla mezi společnostmi Alken-Maes a Interbrew uzavřena dohoda týkající se veškerých distribučních okruhů v Belgii; c) skutečnost, že tato dohoda zahrnovala pakt o neútočení, omezení obchodních investic do odvětví horeca a do reklamy a jednání ve vzájemné shodě v oblasti cen, a d) skutečnost, že řádné provádění dohody spočívalo na pravidelném jednání ve vzájemné shodě mezi řídicími pracovníky

Alken-Maes a Interbrew. Komise již sice byla obeznána s bodem d), avšak dokumenty získané u příležitosti ověřování a na základě žádostí o informace jí ještě neumožňovaly prokázat z právního hlediska dostačujícím způsobem body a) až c).

437 Žalobkyně v tomto ohledu poznamenává, že Interbrew sice v lednu a únoru 2000 také poskytla dodatečná prohlášení a dokumenty, tento podnik však navzdory údajně kvalitě své spolupráce schopen poskytnout prohlášení, které by podepřelo tezi o pohrůzce vyslovené žalobkyní, a to přesto, že se její CEO (pan M.) zúčastnil schůzky konané dne 11. května 1994.

438 Žalobkyně krom toho dne 7. března 2000 poskytla prohlášení, jímž doplnila informace sdělené dne 10. prosince 1999, které se v souladu se závěry schůzky s Komisí konané dne 14. ledna 2000 týkalo konkrétně souvislostí, za jakých byly vyhotoveny dokumenty předané společností Alken-Maes v odpověď na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999, a dále projektu CBB „Vision 2000“. Také byly poskytnuty další dokumenty, které byly mezitím nalezeny ve spisech bývalého pracovníka společnosti odpovědného za marketing.

439 Z těchto skutečností vyplývá, že přestože byla spolupráce žalobkyně a Alken-Maes rychlá a plná, Komise jí přisoudila nepřiměřeně malou míru věrohodnosti ve srovnání s přístupem k Interbrew, a dále že Komise nijak nezohlednila skutečnost, že žalobkyně a její dceřiná společnost byly navzdory všem snahám znevýhodněny přítomností nového řídicího týmu v době šetření, zatímco Interbrew měla tu výhodu, že osoby odpovědné za dotčené protisoutěžní praktiky zůstaly ve svých funkcích. Tento postoj představuje porušení zásady rovného zacházení.

440 Konečně zatřetí, zatímco Komise v napadeném rozhodnutí odůvodnila rozdíly ve snížení výše pokut na základě spolupráce údajným zpochybněním skutkových

okolností ze strany žalobkyně po obdržení oznámení námitek, a nikoli existencí rozdílu v kvalitě spolupráce stran před zasláním oznámení námitek, ve své žalobní odpovědi tento kvalitativní rozdíl uplatnila, čímž se pokusila nahradit nedostatek odůvodnění v napadeném rozhodnutí. Zde se jedná o implicitní uznání nerovného zacházení, jehož byla žalobkyně obětí.

441 Komise ve své žalobní odpovědi nemůže tvrdit, aniž by si protiřečila, že jí společnost Interbrew poskytla rozhodující informace dříve než žalobkyni a citovat přitom zejména dopisy Interbrew ze 14. a 19. ledna a z 2., 8. a 28. února 2000, když tyto dopisy následovaly až po dopisu Alken-Maes ze dne 27. prosince 1999 obsahujícím prohlášení jejího bývalého pověřeného člena představenstva, které formálně potvrzuje hlavní body protiprávního jednání.

442 Komise krom toho neprávem tvrdí, že část poskytnutých informací se vztahovala k období před 28. lednem 1993, jehož se protiprávní jednání netýkalo, přestože se dokumenty poskytnuté v přílohách 3 až 23 a 26 až 29 jejího dopisu ze dne 10. prosince 1999 vztahují k období po 28. lednu 1993.

443 Komise se každopádně dopustila pochybení, když měla za to, že na skutečnosti týkající období před 28. lednem 1993 se nemůže vztahovat nárok podle sdělení o spolupráci, když se žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999 týkala období od září 1992 do prosince 1999. Komise tak zaměnila období, u něž konstatovala protiprávní jednání, s obdobím, po které probíhalo její šetření. Podle žalobkyně však mělo být za relevantní z hlediska spolupráce považováno toto posledně uvedené období. V daném případě podala žalobkyně informace týkající se období od září 1992 do ledna 1993, které umožnily vyjasnit zásadní roli Interbrew a vliv cenové právní úpravy.

444 Komise uplatňuje, že rozsah spolupráce žalobkyně nebyl podceněn, a zpochybňuje, že by snížení, které jí bylo poskytnuto, bylo zjevně nižší než snížení, jaké poskytuje obvykle. Stupeň spolupráce žalobkyně nelze srovnávat s případy, na které se žalobkyně odvolává na podporu svých argumentů. Pokud se jedná o tvrzené porušení zásady rovného zacházení, Komise uplatňuje, že spolupráce Interbrew byla kvantitativně a kvalitativně významnější než spolupráce žalobkyně, jak o tom svědčí srovnávací analýza dokumentů poskytnutých každou ze stran, které byly využity na podporu napadeného rozhodnutí. Rozdíly v procentním snížení poskytnutém na základě spolupráce jsou tedy zcela odůvodněné a zdaleka je nelze vysvětlit pouze závěrem Komise, že žalobkyně zpochybnila skutkové okolnosti.

Závěry Soudu

445 Úvodem je třeba připomenout, že Komise ve svém sdělení o spolupráci vymezila podmínky, za kterých mohou být podniky spolupracující s Komisí v průběhu jejího šetření osvobozeny od pokuty nebo oprávněny ke snížení pokuty, kterou by jinak musely zaplatit (bod A 3 sdělení o spolupráci).

446 Pokud se jedná o použití sdělení o spolupráci na případ žalobkyně, je nesporné, že její chování musí být posuzováno podle bodu D uvedeného sdělení, který je nadepsán „Podstatné snížení výše pokuty“.

447 Bod D 1 tohoto sdělení stanoví, že „[p]okud podnik spolupracuje, aniž by byly splněny všechny podmínky uvedené v [bodech] B a C, má nárok na 10% až 50% snížení výše pokuty, která by mu byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo“.

448 Bod D 2 sdělení o spolupráci upřesňuje:

„Tak tomu může být, zejména pokud:

- před odesláním oznámení námitek podnik poskytne Komisi informace, dokumenty nebo jiné důkazy, které přispívají k prokázání existence protiprávního jednání,

- po obdržení oznámení námitek podnik informuje Komisi, že nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, na kterých Komise založila svá obvinění.“

449 Je třeba připomenout, že podle judikatury je snížení pokuty z důvodu spolupráce ve správním řízení odůvodněno pouze tehdy, pokud chování dotčeného podniku umožňuje Komisi shledat existenci protiprávního jednání s menšími potížemi, a případně jej ukončit (rozsudky SCA Holding v. Komise, bod 158 výše, bod 156, a Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni v. Komise, bod 278 výše, bod 270).

450 Krom toho je nutno připomenout, že podle čl. 11 odst. 1 nařízení č. 17 Komise v rámci plnění úkolů, které jí svěřuje článek 85 ES a předpisy přijaté podle článku 83 ES, může zejména shromažďovat všechny nezbytné informace od podniků a sdružení podniků, které jsou povinny na základě odstavce 4 uvedeného článku požadované informace poskytnout. Pokud podnik nebo sdružení podniků nepo-

skytne požadované informace ve lhůtě stanovené Komisí nebo poskytne neúplné informace, může si je Komise v souladu s čl. 11 odst. 5 nařízení č. 17 vyžádat formou rozhodnutí a podnik nebo sdružení podniků se pak v případě přetrvávajícího odmítnutí poskytnout dané informace vystavuje pokutě nebo penále.

451 V tomto ohledu podle judikatury platí, že spolupráce podniku v šetření neposkytuje nárok na žádné snížení pokuty, jestliže tato spolupráce nepřekročila rámec povinností, které pro něj vyplývají z čl. 11 odst. 4 a odst. 5 nařízení č. 17 (rozsudek ze dne 10. března 1992, Solvay v. Komise, bod 135 výše, body 341 a 342). Naproti tomu v případě, že podnik v odpovědi na žádost o informace podle článku 11 nařízení č. 17 poskytne informace, které jdou jasně nad rámec informací, které Komise může požadovat na základě tohoto článku, je daný podnik oprávněn ke snížení pokuty (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 14. května 1998, Cascades v. Komise, T-308/94, Recueil, s. II-925, bod 262).

452 Rovněž je třeba uvést, že není spolupráci spadající do působnosti sdělení o spolupráci, a tím spíše již nikoli do působnosti bodu D tohoto sdělení, poskytne-li podnik Komisi v rámci jejího šetření kartelové dohody informace týkající se úkonů, pro něž by v každém případě nebyl povinen platit pokutu na základě nařízení č. 17.

453 Krom toho je třeba podotknout, že podle judikatury platí, že v rámci posouzení spolupráce poskytnuté podniky Komise nemůže přehlédnout zásadu rovného zacházení, která je obecnou zásadou práva Společenství a která je podle ustálené judikatury porušena pouze tehdy, je-li se srovnatelnými situacemi zacházeno odlišně nebo s odlišnými situacemi stejně, není-li taková odlišnost objektivně odůvodněna (rozsudek Soudu Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni v. Komise, bod 278 výše, bod 237).

- 454 V tomto ohledu posouzení stupně spolupráce poskytnuté podniky nemůže záviset na čistě náhodných faktorech. Rozdíl v zacházení s dotčenými podniky musí být dán nesrovnatelnou mírou spolupráce zejména v rozsahu, v němž byly poskytnuty různé informace v různých fázích správního řízení nebo za okolností, které nejsou obdobné (viz v tomto smyslu rozsudek Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni v. Komise, bod 278 výše, body 245 a 246).
- 455 Krom toho je třeba mít za to, že pokud podnik v rámci spolupráce toliko potvrdí, a to méně přesným a jednoznačným způsobem, některé informace, které již byly poskytnuty jiným podnikem na základě spolupráce, stupeň spolupráce poskytnuté tímto podnikem sice nemusí postrádat jistý význam pro Komisi, nelze jej však považovat za srovnatelný se stupněm spolupráce poskytnutým podnikem, který dodal uvedené informace jako první. Prohlášení, které pouze do určité míry potvrzuje prohlášení, které již Komise měla k dispozici, totiž neusnadňuje činnost Komise výrazným způsobem, a tedy způsobem dostatečným k odůvodnění snížení výše pokuty na základě spolupráce.
- 456 Ve světle těchto zásad je třeba v projednávané věci posoudit, zda snížení výše pokuty poskytnuté Komisí žalobkyni na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci vyplývá z nesprávného posouzení rozsahu spolupráce žalobkyně, zejména v porovnání s její rozhodovací praxí, a zda porušuje zásadu rovného zacházení.
- 457 Zaprvé je třeba podotknout, že ve sdělení o spolupráci Komise stanovila, že pokud podnik spolupracuje v souladu s bodem D uvedeného sdělení, má nárok na 10% až 50% snížení výše pokuty, která by mu byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, a dále že žalobkyně nepochybně, že rozsah její spolupráce měl být posouzen v rámci bodu D sdělení o spolupráci. Komise však v souvislosti s žalobkyní uvedla, že 10% snížení pokuty na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci je odpovídající s ohledem na skutečnost, že dceřiná společnost žalobkyně poskytla

informace o existenci a obsahu protiprávního jednání, které překračovaly rámec pouhé odpovědi na žádost o informace podle článku 11 nařízení č. 17. Proto je třeba konstatovat, že když Komise žalobkyni poskytla 10% snížení pokuty podle bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci, neodchýlila se od rozmezí stanoveného pro snížení pokut použitelného na typ spolupráce, jakou žalobkyně poskytla.

458 Zadruhé, pokud se jedná o argument vycházející z předchozí rozhodovací praxe Komise, stačí připomenout, že pouhá skutečnost, že Komise ve své předchozí rozhodovací praxi poskytovala určitou sazbu snížení za určité jednání, neznamená, že je povinna poskytnout stejné poměrné snížení při posouzení obdobného jednání v rámci pozdějšího správního řízení (rozsudky *Mayr-Melnhof v. Komise*, bod 57 výše, bod 368, a *ABB Asea Brown Boveri v. Komise*, bod 50 výše, bod 239). Tento argument je proto nutné odmítnout.

459 Zatřetí je třeba posoudit, zda snížení výše pokuty poskytnuté Komisí žalobkyni na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci porušuje zásadu rovného zacházení.

460 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že z bodu 324 odůvodnění napadeného rozhodnutí ve spojení s bodem 325 odůvodnění vyplývá, že Komise poskytla 30% snížení pokuty uložené společnosti Interbrew na základě dvou důvodů, a to jednak na základě skutečnosti, že její spolupráce na zjištění skutkových okolností šla nad rámec jejích povinností vyplývajících z článku 11 nařízení č. 17 (bod D 2 první odrážka sdělení o spolupráci), a jednak na základě skutečnosti, že nezpochybnila věcnou správnost skutkových zjištění tvořících shledané protiprávní jednání (bod D 2 druhá odrážka sdělení o spolupráci).

- 461 Na základě bodu 326 odůvodnění ve spojení v bodem 327 odůvodnění lze učinit závěr, že Komise žalobkyni poskytla 10% snížení pouze v tom rozsahu, v jakém její spolupráce na prokázání skutkových okolností šla nad rámec jejich povinností vyplývajících z článku 11 nařízení č. 17 (bod D 2 první odrážka sdělení o spolupráci). Komise se totiž domnívala, že žalobkyně zpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, na nichž založila svá obvinění, a že tedy nemá nárok na žádné snížení na základě bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci.
- 462 Z toho vyplývá, že rozdíl mezi snížením pokuty poskytnutým Interbrew, respektive žalobkyni na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci je menší, než to naznačují konečné procentní podíly poskytnutého snížení pokuty ve výši 30%, respektive 10%, neboť 30% snížení poskytnuté společnosti Interbrew zahrnuje snížení, které jí bylo poskytnuto na základě bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci.
- 463 Pokud se jedná o snížení poskytnuté žalobkyni, respektive společnosti Interbrew na základě jejich spolupráce podle bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci, je třeba poznamenat, že Komise v napadeném rozhodnutí implicitně poukazuje na kvalitativní rozdíl mezi spoluprací Interbrew a žalobkyně. Komise totiž sice uznala, že každý z obou podniků poskytl v odpověď na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999 informace překračující rámec pouhé odpovědi na takovou žádost, přitom však uvedla, že společnost Interbrew „významně přispěla ke zjištění skutkových okolností“, zatímco žalobkyně pouze „poskytla o existenci a obsahu protiprávního jednání informace, které překračovaly rámec odpovědi na žádost o informace podle článku 11 nařízení č. 17“.
- 464 Pro určení, zda existuje výrazný rozdíl mezi stupněm spolupráce, jaký poskytla společnost Interbrew, respektive žalobkyně, je třeba porovnat rozsah jejich spolupráce z hlediska jak časového, tak kvalitativního.

465 Pokud se zaprvé jedná o srovnávací analýzu spolupráce dotčených podniků z hlediska časového, je třeba nejprve v případě žalobkyně a její dceřiné společnosti Alken-Maes uvést, že posledně uvedená odpověděla na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999 dopisem ze dne 10. prosince 1999. Alken-Maes dále zaslala Komisi dne 27. prosince 1999 prohlášení, ve kterém poukazovala na sdělení o spolupráci, a které doplnila a upřesnila dne 7. března 2000. Společnost Alken-Maes krom toho odpověděla dne 5. dubna 2000 na novou žádost Komise o informace podle článku 11 nařízení č. 17 ze dne 22. března 2000. Žalobkyně konečně odpověděla dne 10. května 2000 na novou žádost o informace, která jí byla zaslána dne 14. dubna 2000.

466 Pokud se dále jedná o spolupráci poskytnutou společností Interbrew, je třeba nejprve podotknout, že tato společnost dne 23. prosince 1999 odpověděla na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999. Následně, dopisy z 14. a 19. ledna 2000 poskytla Interbrew informace určené k doplnění informací, které obsahoval její dopis ze dne 23. prosince 1999. V návaznosti na tyto informace zaslala Komise společnosti Interbrew dne 21. ledna 2000 faxem doplňující a neformální žádost o informace. Společnost Interbrew na ni odpověděla dopisem ze dne 2. února 2000 a doplňující informace zaslala ve dnech 8. a 28. února 2000. Dne 29. února 2000 společnost Interbrew mimoto předložila Komisi prohlášení týkající se belgického trhu, přičemž odkazovala na sdělení o spolupráci. Společnost Interbrew konečně zaslala Komisi dne 21. prosince 2000, tedy po zahájení řízení a po zaslání oznámení námitek, které bylo přijato dne 20. září 2000, ještě dva dokumenty týkající se dvou schůzek konaných s Alken-Maes v rámci dvojstranných dohod, které mezi nimi byly uzavřeny.

467 Z výše uvedeného vyplývá, že argument Komise, podle kterého měly informace předložené žalobkyní nižší hodnotu než informace předložené společností Interbrew, neboť byly předány později, nelze přijmout. Veškeré informace byly totiž účastníky řízení předány v dosti krátkém čase a v dosti podobné fázi správního

řízení. Žádné úvahy z hlediska časového proto nelze považovat za rozhodující pro účely srovnávacího posouzení spolupráce žalobkyně a společnosti Interbrew.

468 Pokud se zadruhé jedná o srovnávací analýzu spolupráce účastníků řízení z hlediska kvalitativního, je namíste konstatovat v případě žalobkyně a její dceřiné společnosti Alken-Maes, že Alken-Maes ve své odpovědi ze dne 10. prosince 1999 na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999, výslovně neuvedla nárok na výhodu podle sdělení o spolupráci. Alken-Maes zde nicméně uvádí, že „odpověď je založena na snaze [s]polečnosti o plnou spolupráci s Komisí na základě dokumentů uchovaných k tomuto datu a informací dostupných u dotčených pracovníků, kteří jsou stále ještě přítomni ve [s]polečnosti“. Uvádí také, že „Alken-Maes se navíc pokusila o kontaktování bývalých zaměstnanců [s]polečnosti a pořízené odpovědi jsou přiloženy“ a že „[n]avzdory tomuto velkému úsilí nemůže Alken-Maes zaručit, že její odpověď je vyčerpávající, a vyhrazuje si možnost jejího doplnění či její úpravy“. Poukaz na úsilí vyvinuté ke shromáždění informací od bývalých zaměstnanců společnosti má dodat na věrohodnosti myšlenky, že spolupráce Alken-Maes překročila rámec povinností, které jí ukládá článek 11 nařízení č. 17. Je však třeba konstatovat, že v případě informací a dokumentů předaných společností Alken-Maes nelze mít za to, že překračují rámec výše uvedených povinností. Případně s výjimkou skutečností týkajících se výměny informací mezi Alken-Maes a Interbrew totiž poskytnuté skutečnosti nejsou vůbec vylíčením chování se zjevně protisoutěžním cílem, jehož předložení Komisi by bylo mělo obviňující povahu, která by vylučovala, že poskytnutí uvedených skutečností spadá do rámce povinností stanovených v článku 11 nařízení č. 17.

469 Alken-Maes ve svém dopise ze dne 27. prosince 1999 poprvé výslovně hovoří o své spolupráci v rámci sdělení o spolupráci. V tomto dopise mimo jiné uznává existenci protiprávních praktik, neboť pověřený člen představenstva Alken-Maes píše, že tato společnost nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, jak byla popsána Komisí v její žádosti o informace ze dne 11. listopadu 1999, a že zejména existovalo jednání ve vzájemné shodě mezi Interbrew a Alken-Maes, na jehož základě jednak probíhala každý měsíc výměna informací o jejich prodeji piva v Belgii, a jednak se

konalo mnoho schůzek mezi pracovníky Alken-Maes a Interbrew, na nichž byly distribuční a prodej piva v Belgii předmětem jednání ve vzájemné shodě. V příloze k tomuto dopisu konečně Alken-Maes připojila sdělení, v němž uvádí, že podle všeho byla na konci roku 1994 „mezi oběma společnostmi uzavřena dohoda pokrývající veškeré distribuční okruhy v Belgii, ovšem se zvláštním zaměřením na okruh horeca“. Tato dohoda „obsahovala zejména [...] pakt o neútočení, o omezení obchodních investic v oblasti horeca a o vnější reklamě, jakož i jednání ve vzájemné shodě o cenách“ a „[ř]ádné plnění dohody bylo předmětem pravidelných konzultací přímo mezi řídicími pracovníky obou společností“.

470 Je třeba poukázat na to, že společnost Alken-Maes v prohlášení ze dne 7. března 2000 uznala existenci skutkových okolností, které lze považovat za protisoutěžní praktiky, a které tedy přispěly k potvrzení existence protiprávního jednání, jak uznává sama Komise. Je však nutno konstatovat, že prohlášení se opírá především o dokumenty či informace, které již Komise měla k dispozici. Dokument poskytnutý společností Alken-Maes v příloze 42 prohlášení ze dne 7. března 2000 se sice ukázal být pro Komisi velmi užitečný, poněvadž právě na jeho základě mohla prokázat, že kartelová dohoda na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, trvala i po červenci roku 1996, je třeba podotknout, že uvedený dokument byl již Komisi poskytnut v příloze 37 odpovědi Alken-Maes ze dne 10. prosince 1999 na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999, což snižuje přínos tohoto dokumentu předloženého společností Alken-Maes z hlediska její spolupráce, neboť jeho předložení spadalo do povinností tohoto podniku na základě článku 11 nařízení č. 17 (viz bod 451 výše).

471 Rovněž je nutno konstatovat, že velká část informací podaných společností Alken-Maes v jejím prohlášení ze dne 7. března 2000 se týká doby předcházející období, pro které bylo shledáno protiprávní jednání. Na rozdíl od tvrzení žalobkyně se proto nelze domnívat, že tyto informace Komisi umožnily snadněji zjistit protiprávní jednání, které bylo předmětem napadeného rozhodnutí. Skutečnost, že podnik

poskytne Komisi v rámci jejího šetření informace týkající se úkonů, pro něž nemusí platit pokutu na základě nařízení č. 17, nemůže být v tomto ohledu spolupráci spadající do rozsahu působnosti sdělení o spolupráci (viz v tomto smyslu judikaturu citovanou v bodě 451 výše).

472 Pokud se jedná o odpovědi z 5. dubna 2000 na žádost o informace z 22. března 2000 a z 10. května 2000 na žádost o informace z 14. dubna 2000, je třeba konstatovat, že první odpověď se zjevně vztahovala ke kartelové dohodě týkající se piva prodávaného pod značkou distributora a že u druhé odpovědi, která je v napadeném rozhodnutí citována šestkrát, nelze bez vyjádření stran sporu k této záležitosti zjistit, že by její přínos překračoval rámec povinností vyplývajících z článku 11 nařízení č. 17.

473 Pokud se dále jedná o spolupráci poskytnutou společností Interbrew, je třeba konstatovat, že její odpověď ze dne 23. prosince 1999 na žádost o informace ze dne 11. listopadu 1999 sice zčásti spadá do rámce povinností podniku podle článku 11 nařízení č. 17, tento rámec však výrazně překračuje a jednoznačně přispívá k věcně správnému zjištění skutkových okolností, zakládajících protiprávní jednání porušující článek 81 ES. Společnost Interbrew zde totiž popsala a objasnila kartelovou dohodu v rozsahu výrazně překračujícím povinnost, která pro ni vyplývá z článku 11 nařízení č. 17.

474 Pokud se jedná o dopisy společnosti Interbrew z 14. a 19. ledna 2000, o dopisy zasláné ve dnech 2., 8. a 28. února 2000 v odpověď na neformální žádost o informace ze dne 21. ledna 2000, o prohlášení ze dne 29. února 2000 a konečně o oba poslední dokumenty předložené dne 21. prosince 2000, je třeba uvést, že tyto dopisy a jejich přílohy poskytují podrobné informace o kontaktech, k nimž došlo mezi Interbrew, Alken-Maes a žalobkyní, které jednoznačně spadají do rámce sdělení o spolupráci.

475 Z výše uvedeného vyplývá, že z hlediska kvalitativního přispěla společnost Interbrew rozhodnějším způsobem ke zjištění a prokázání existence vzniklého protiprávního jednání.

476 S ohledem na výše uvedené je namístě učinit závěr, že rozdíl v procentních podílech snížení pokuty, které bylo Komisí poskytnuto na základě bodu D 2 první odrážky sdělení o spolupráci, není porušením zásady rovného zacházení.

477 První část žalobního důvodu musí být proto zamítnuta.

b) K druhé části vycházející s nesprávného závěru Komise, podle nějž žalobkyně zpochybnila věcnou správnost skutkových zjištění, na nichž Komise založila svá obvinění

Argumenty účastníků řízení

478 Žalobkyně uplatňuje, že Komise vyložila zjevně nesprávně účel a obsah odpovědi na oznámení námitek, když ji považovala za zpochybnění existence protiprávního jednání, tak jak bylo popsáno v oznámení námitek. Ve své odpovědi na uvedené oznámení přitom pouze vylíčila skutečnosti, které považovala za nezbytné pro správné posouzení skutkových okolností ze strany Komise, a toliko zpochybnila nikoli věcnou správnost skutkových zjištění, nýbrž dosah či kvalifikaci, jaké jim Komise přisuzovala. Žalobkyně uvedla, že má v úmyslu, aniž by zpochybněla věcnou správnost skutkových zjištění Komise, vyjasnit některé body a poskytnout nový náhled na sporné skutečnosti, aby prokázala, že nemají takový dosah, jaký jim Komise připisuje. V tomto ohledu se žalobkyně domnívá, že by bylo v rozporu s nejzákladnějšími právy obhajoby, kdyby Komise mohla od podniků žádajících

o výhodu na základě sdělení o spolupráci požadovat, aby upustily od zpochybňování nejen skutkových okolností, ale také jejich kvalifikace, výše pokuty či ještě právních úvah Komise. Komise sama uznala, že toto rozlišení je opodstatněné, ve svém rozhodnutí Předizolované trubky, v němž neuložila sankci podniku, který nezpochybňoval věcnou správnost skutkových zjištění, ale napadal dosah, jaký jim Komise připisovala, a sice že dané skutkové okolnosti zakládají protiprávní jednání. Vzhledem k tomu, že žalobkyně pouze poskytla odlišnou kvalifikaci skutkových okolností, závěr Komise o tom, že její spolupráce nebyla nepřetržitá a plná, je tedy nesprávný (rozsudek Tate & Lyle a další v. Komise, bod 147 výše, bod 162).

479 Žalobkyně takto ve své žalobě zdůrazňuje pět bodů, které uvedla ve své odpovědi na oznámení námitek, aniž by to mělo být vykládáno jako zpochybnění existence protiprávního jednání, tak jak bylo popsáno Komisí v uvedeném oznámení.

480 Žalobkyně zaprvé podtrhla, že Komise nezohlednila zneužívání dominantního postavení společnosti Interbrew v Belgii, třebaže toto zneužívání souviselo se spoluprací, která se rozvinula mezi žalobkyní a Interbrew, a jeho zohlednění by umožnilo vyjasnit souvislosti protiprávního jednání a poměry sil mezi zúčastněnými stranami.

481 Zadruhé žalobkyně připomněla zvláštnost tehdejšího belgického právního rámce, což mělo umožnit lepší posouzení závažnosti skutkových okolností a existence polehčujících okolností a zdaleka to neznamenalo zpochybnění existence protiprávního jednání.

- 482 Zatřetí žalobkyně uvádí, že poukazovala na roli návodce, jakou hrála společnost Interbrew, která zavdávala podnět k různým rozhovorům a dohodám s Alken-Maes.
- 483 Začtvrté žalobkyně popřela dosah, jaký Komise připisovala jejím výrokům vůči Interbrew, které vůči této společnosti neměly donucovací povahu.
- 484 Zapáté žalobkyně upřesnila dosah a kvalifikaci, jaké bylo podle ní třeba přisoudit vytýkaným skutečnostem, které sice zakládaly protiprávní jednání porušující článek 81 ES, avšak neměly být kvalifikovány jako dvojstranná dohoda o cenách a o rozdělení trhu, nýbrž pouze jako pakt o neútočení a omezení investic a reklamy.
- 485 Žalobkyně dále ve své replice odpovídá bod po bodu na argumentaci Komise obsaženou v její žalobní odpovědi, pokud se jedná o skutkové okolnosti, o nichž se Komise domnívá, že je žalobkyně v průběhu správního řízení zpochybnila. Podle Komise jsou dvě z těchto skutkových okolností stále ještě zpochybňovány před Soudem, kdežto ostatních pět již podle všeho zpochybňováno není. Ke každému z těchto bodů žalobkyně opětovně uvádí, že nezpochybňovala věcnou správnost dotčených skutkových zjištění, ale pouze dosah či kvalifikaci, jaké jim Komise připisovala.
- 486 Zaprvé, pokud se jedná o ony dvě skutečnosti zpochybňované před Soudem, a sice o pohrůzku vyřčenou vůči Interbrew a o délku trvání protiprávního jednání, žalobkyně v souvislosti s prvně uvedenou skutečností uvádí, že sice nezpochybňuje, že po zjištěném zneužívání, jehož se Interbrew dopouštěla v Belgii, této společnosti adresovala, a to v rámci jednání mezi stranami kartelové dohody o jejich politikách ve Francii, legální a po obchodní stránce legitimní upozornění, ale že nadále zpochybňuje, že by tyto výroky, byť odkazovaly na číslo 500 000 hektolitřů, mohly být považovány za nátlak v tom smyslu, v jakém je chápe Komise, a to zejména s ohledem na neexistenci prvku donucení uvedeného upozornění.

487 Pokud se jedná o délku trvání protiprávního jednání, žalobkyně potvrzuje, že nadále zpochybňuje, že kartelová dohoda trvala i v období po červenci roku 1996. Nejedná se zde však o usilovné popírání některých skutkových zjištění, jak to neprávem tvrdí Komise, nýbrž o zpochybnění dosahu, jaký Komise připisovala kontaktům mezi stranami po červenci 1996 a který je v rozporu s kontextem a s účinky uvedených kontaktů, jejichž cíl již po tomto datu nebyl protisoutěžní. Vzhledem k tomu, že společnost Interbrew rozeslala zákazníkům svůj ceník v průběhu roku 1996 a uplatňovala jej od 1. ledna 1997, nemohla se již taková jednání konat.

488 Zadruhé, pokud se jedná o ostatních pět skutkových okolností, u nichž má Komise za to, že byly zpochybněny v odpovědi na oznámení námitek, ale již nikoli v žalobě, žalobkyně podává následující vyjádření.

489 Zaprvé, pokud se jedná o údajné zpochybnění skutečnosti, že se kartelová dohoda týkala také rozdělení zákazníků a zejména úrovně cen, žalobkyně tvrdí, že uznává existenci těchto skutečností a že nezpochybňuje, že zakládají protiprávní jednání porušující článek 81 ES, zdůrazňuje však, že je nelze označovat za dvojstrannou dohodu o cenách, což má vliv na závažnost protiprávního jednání, a nikoli na jeho existenci. Zejména vzhledem k tomu, že nebylo zpochybněno vyjednávání o cenách na schůzce konané dne 9. listopadu 1994, žalobkyně trvá na tom, že Komise provedla příliš přísnou kvalifikaci skutkových okolností, když se domnívala, že toto vyjednávání představuje skutečnou dohodu o cenách. Žalobkyně měla v úmyslu zpochybnit zejména dosah, jaký Komise přikládala rukou psané poznámce „J=SA=A-M=275,-“.

490 Zadruhé, pokud se jedná o počátek kartelové dohody, žalobkyně připouští, že ve své odpovědi na oznámení námitek skutečně tvrdila, že kartelová dohoda začala teprve v říjnu roku 1994. Komise však opomenula uvést, že tato odpověď se týká jednání mezi stranami od konce roku 1992. Aniž popírá existenci kontaktů a výměny

informací se svými soutěžiteli ohledně struktury cen od konce roku 1992, žalobkyně tvrdí, že je třeba je zasadit do příslušného kontextu a považovat je za to, čím ve skutečnosti jsou, a to zejména v rámci role CBB při úpravě růstu cen.

- 491 Zatřetí, pokud se jedná o argument, podle něž se předmět schůzky konané dne 11. května 1994 neomezoval na představení nového ředitele divize „pivo“ žalobkyně, tato na jedné straně poznamenává, že sice uvedla, že účelem schůzky bylo především představit výše uvedeného ředitele, na druhé straně však dodává, že tato schůzka měla širší souvislosti a zapadala do rámce návrhu Interbrew na uzavření paktu o neútočení zahrnujícího Francii.
- 492 Začtvrté, pokud se jedná o rozhovory uskutečněné dne 6. července 1994, žalobkyně na rozdíl od Komise tvrdí, že nepochybovala, že se tyto rozhovory týkaly spolupráce mezi Interbrew a Alken-Maes. Uvedla, že rozhovory se týkaly hlavně obchodní situace Interbrew ve Francii, hned však upřesnila, že uzavření dohody o neútočení týkající se Francie a Belgie bylo navrženo společností Interbrew v rámci těchto rozhovorů.
- 493 Zapáté, pokud se jedná o otázku vlivu Interbrew na půdě CBB, žalobkyně nepochybovala Komisí zjištěnou skutečnost, že Interbrew neurčovala politiku CBB. Krom toho, i kdyby ji bývala zpochybnila, jednalo by se o zpochybnění výkladu Komise, co se týče vlivu vykonávaného společností Interbrew, a nikoli o zpochybnění zjištěného skutkového stavu.
- 494 Pokud se konečně jedná o tvrzení Komise, že žalobkyně prohlásila, že nepochybuje pouze skutkové okolnosti obsažené v oznámení námitek, které sama uznala, žalobkyně uplatňuje, že Komise nesprávně vyložila obsah jejích prohlášení a zkreslila je.

495 Komise takto zkrasila výroky žalobkyně, když do jejího prohlášení vložila příslovce „pouze“, tedy když napsala, že žalobkyně „nezpochybňuje skutkové okolnosti obsažené v [oznámení námitek] pouze v rozsahu, v jakém tyto skutkové okolnosti spočívají částečně na informacích, které Komisi poskytla společnost Alken-Maes“. Žalobkyně ve skutečnosti napsala, že nezpochybňuje „existenci skutkových okolností, k nimž došlo v dotčeném období, jelikož se tyto skutečnosti [zakládaly] částečně na informacích, které Komisi poskytli zástupci společnosti Alken-Maes“.

496 Krom toho se Komise zmýlila ve významu výrazu „v rozsahu, v jakém“/„jelikož“ („dans la mesure où“). Tento výraz nebyl použit s úmyslem omezit, byť i jen zčásti, dosah uznání věcné správnosti skutkových zjištění, ale naopak s úmyslem zdůraznit, že by ze strany žalobkyně bylo obzvlášť neuvážené zpochybňovat existenci skutkových okolností zjištěných Komisí, neboť tyto byly zčásti zjištěny právě na základě skutečností poskytnutých žalobkyní. Vzhledem k takto nesprávně pochopenému smyslu Komise neprávem dospěla k závěru, že žalobkyně zpochybňuje existenci protiprávního jednání.

497 Žalobkyně v replice tvrdí, že Komise ve své žalobní odpovědi nadále provádí nepřesný, či dokonce zavádějící výklad znění odpovědi žalobkyně na oznámení námitek, když uvádí, že žalobkyně „se omezila na souhlas se skutkovými okolnostmi ,v rozsahu, v jakém se zakládaly částečně na informacích, které Komisi poskytli zástupci samotné společnosti Alken-Maes“. Použitím výrazu „se omezila na“ Komise vnesla omezení tam, kde původní text žádné neobsahoval. Výraz „v rozsahu, v jakém“/„jelikož“ („dans la mesure où“) totiž může mít omezující význam, je-li doprovázen záporem či slovesem se zužujícím významem, je-li však použit bez jakéhokoli záporu či slovesa se zužujícím významem, měl by být chápán ve smyslu vysvětlení.

498 Žalobkyně krom toho tvrdí, že kdyby vůči ní bylo použito údajné zpochybnění skutkových okolností, bylo by to pro ni o to škodlivější, že prosté nezpochybnění skutkových okolností bez sdělení nových skutečností může, jak vyplývá

z rozhodovací praxe Komise, vést ke snížení pokuty o téměř 20%, o čemž svědčí rozhodnutí Řecké trajekty a Předizolované trubky. Stejně snížení jako v projednávané věci žalobkyni dokonce Komise v minulosti poskytla podniku, který nespolupracoval [bod 98 odůvodnění rozhodnutí Komise 98/247/ESUO ze dne 21. ledna 1998 v řízení podle článku 65 Smlouvy o ESUO, IV/35.814 – Příplatek za legování (Úř. věst. L 100, s. 55)].

499 Komise nejprve poznamenává, že v souladu s judikaturou snížení pokuty pro nezpochybnění věcné správnosti skutkových zjištění předpokládá výslovný souhlas se skutkovými zjištěními uvedenými v oznámení námitek. Z odpovědi žalobkyně na oznámení námitek však taktéž vyplývá, že se ve své žalobě usilovně snažila popřít, a nadále tak činí, skutečnost, že vůči společnosti Interbrew byla vyřčena pohrůžka, jakož i skutečnost, že kartelová dohoda pokračovala i po červenci roku 1996. Krom toho žalobkyně původně ve své odpovědi na oznámení námitek zpochybňovala některé zásadní skutečnosti, které pak již ve své žalobě nepopírala.

500 Pokud se jedná o argument, že Komise považuje za zpochybnění skutkových okolností něco, co je ve skutečnosti zpochybněním dosahu či právní kvalifikace, jaké jim připisuje, Komise podotýká, že zpochybnění se naopak týká věcné správnosti několika skutkových zjištění.

501 Každopádně je nesprávné tvrdit, že nezpochybnění skutkových okolností je obecně důvodem pro snížení výše pokuty o 20%, když snížení obvykle poskytované z tohoto důvodu představuje řádově 10%. Tvrzení, že účastníci, kteří s Komisí nespolupracovali, dosáhli obdobného snížení jako žalobkyně, je neopodstatněné.

- 502 Komise konečně uplatňuje, že tvrzené uznání skutkových okolností ze strany žalobkyně bylo pouze podmíněné, ledaže by neznala gramatiku. Ve své odpovědi na oznámení námitek se totiž žalobkyně omezila na souhlas se skutkovými okolnostmi „v rozsahu, v jakém se zakládají částečně na informacích, které zmocněncům Komise poskytli zástupci samotné společnosti Alken-Maes“.

Závěry Soudu

- 503 Z bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci (viz bod 448 výše) vyplývá, že pokud podnik spolupracuje ve smyslu bodu D, má nárok na 10% až 50% snížení výše pokuty, která by mu byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, jestliže po obdržení oznámení námitek informuje Komisi, že nepochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, na kterých Komise založila svá obvinění.
- 504 Aby podniku svědčil nárok na snížení výše pokuty na základě nepochybnění skutkových zjištění v souladu s bodem D 2 druhou odrážkou sdělení o spolupráci, musí výslovně informovat Komisi o tom, že nemá v úmyslu zpochybňovat věcnou správnost skutkových zjištění poté, co se seznámil s oznámením námitek (rozsudek *Mayr-Melnhof v. Komise*, bod 57 výše, bod 309).
- 505 Nestačí však, když podnik obecně uvádí, že v souladu se sdělením o spolupráci nepochybňuje tvrzené skutkové okolnosti, jestliže za stavu projednávaného případu takové tvrzení pro Komisi nemá nejmenšího užitku (rozsudek Soudu ze dne 8. července 2004, *Corus UK v. Komise*, T-48/00, Sb. rozh. s. II-2325, bod 193). Aby

měl totiž určitý podnik nárok na snížení pokuty z důvodu své spolupráce v průběhu správního řízení, jeho chování musí usnadnit úkol Komise spočívající ve zjišťování a potlačování protiprávních jednání porušujících pravidla Společenství v oblasti hospodářské soutěže (viz v tomto smyslu rozsudek *Mayr-Melnhof v. Komise*, bod 57 výše, bod 309).

506 Ve světle těchto zásad je třeba určit, zda se Komise v bodě 326 odůvodnění napadeného rozhodnutí neprávem domnívala, jak to tvrdí žalobkyně, že znění jejího prohlášení o nezpochybnění skutkových zjištění a její pochybnosti o existenci protiprávního jednání tak, jak bylo popsáno v oznámení námitek, neodůvodňují snížení pokuty na základě bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci.

507 V tomto ohledu je třeba konstatovat, pokud se zaprvé jedná o obecná prohlášení žalobkyně o nezpochybnění věcné správnosti skutkových zjištění, že před zasláním oznámení námitek společnost Alken-Maes ve svém dopise Komisi ze dne 27. prosince 1999 uvedla, že „[n]ezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, jak byla popsána Komisí v žádosti o informace zaslané dne 11. listopadu 1999, a že zejména [...] [došlo] k jednání ve vzájemné shodě mezi Interbrew a Alken-Maes, na jehož základě [byly] každý měsíc vyměňovány informace ohledně jejich prodeje piva v Belgii; [...] v letech 1992 až 1998 [bylo] uspořádáno mnoho schůzek pracovníků Alken-Maes, a zejména p. Vaxelaira, tehdejšího pověřeného člena představenstva, a pracovníků Interbrew, zejména pánů T. a J. D., na nichž [byly] distribuce a prodej piva v Belgii předmětem jednání ve vzájemné shodě“. K tomu dodala, že „[s] výhradou polehčujících okolností, které byly sděleny útvarům [Komise], Alken-Maes uznává a nebude zpochybňovat, že tyto skutkové okolnosti zakládají protiprávní jednání porušující článek 81 [...] ES“.

508 Rovněž je třeba konstatovat, že v odpovědi na oznámení námitek žalobkyně uvedla, že „[a]niž by zpochybňovala existenci kontaktů a praktik mezi Interbrew a Alken-

-Maes v rozsahu, v jakém (jelikož) se zakládají částečně na informacích, které zmocněncům Komise poskytli zástupci samotné Alken-Maes, přeje si [...] vyjasnit některé body a poskytnout nový náhled na sporné skutečnosti, aby prokázala, že nemají takový dosah, jaký jim Komise připisuje“. Na straně 1 své odpovědi na uvedené oznámení žalobkyně přeformulovala své výroky o něco odlišněji, když uvedla, že „[a]niž by zpochybňovala existenci skutkových okolností, k nimž došlo v dotčeném období, v rozsahu, v jakém (jelikož) se zakládají částečně na informacích, které zmocněncům Komise poskytli zástupci Alken-Maes na základě shodného pokynu [žalobkyně], [žalobkyně] si přeje v této své odpovědi vyjasnit některé body a poskytnout nový náhled na sporné skutečnosti, aby prokázala, že nemají takový dosah, jaký jim Komise připisuje, nebo že dokonce v některých případech právní závěry Komise vyplývají z nesprávné kvalifikace sporných okolností“.

509 S ohledem na odpověď žalobkyně na oznámení námitek je proto nutné konstatovat, že tato sice tvrdí, že nezpochybňuje existenci „kontaktů a praktik mezi Interbrew a Alken-Maes“ či „skutkových okolností, k nimž došlo v dotčeném období“, neuvedla však výslovně a jednoznačným a přesným způsobem, že nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, na kterých Komise založila svá obvinění. Žalobkyně naopak své prohlášení doplnila o výhrady související s jejím záměrem „vyjasnit některé body“, „poskytnout nový náhled na sporné skutečnosti“, aby prokázala, že „nemají takový dosah, jaký jim Komise připisuje“, nebo že právní závěry Komise „vyplývají z nesprávné kvalifikace sporných okolností“.

510 Zadruhé, pokud se jedná o vyjádření žalobkyně ke konkrétním skutkovým okolnostem, které Komise uvedla v oznámení námitek (viz body 486 až 493 výše), ukazuje se, že se žalobkyně neomezila na vyjasnění dosahu, jaký jim Komise připisovala, nýbrž že zpochybnila obsah či existenci některých z nich.

511 Pokud se tedy jedná o délku trvání protiprávního jednání, Komise v oznámení námitek uvedla, že má k dispozici důkazy o existenci kartelové dohody v období přinejmenším od 28. ledna 1993 do 28. ledna 1998, a že toto období tedy trvalo až do 28. ledna 1998. Pokud se jedná o období po červenci roku 1996, Komise pro účely tohoto závěru vycházela ze tří skutečností, a sice zaprvé z telefonického hovoru ze dne 9. prosince 1996 mezi Alken-Maes (pan L. B) a Interbrew (pan A. B), zadruhé z toho, že schůzka mezi Interbrew, žalobkyní a Alken-Maes konaná v Paříži dne 17. dubna 1997 měla protisoutežní cíl, a zatřetí, že se schůzka konaná dne 28. ledna 1998 mezi Interbrew a Alken-Maes týkala kartelové dohody.

512 Přitom je však třeba podotknout, že žalobkyně ve své odpovědi na oznámení námitek uvedla, že „se podivuje nad tím, že Komise použila [datum 28. ledna 1998] jako datum označující konec inkriminovaných praktik, zatímco všechny materiály obsažené ve vyšetřovacím spisu prokazují, že veškeré dvojstranné rozhovory skončily počínaje druhým pololetím roku 1996“. Žalobkyně zejména prohlásila, že „jednání o struktuře cen skončila rozhodnutím Interbrew z července roku 1996 o uvedení svých nových cen v platnost počínaje 1. lednem 1997“ a že „neexistence rozhovorů po červenci roku 1996“ vyplývá například již z existence sdělení konzultanta při Alken-Maes, ve kterém bylo provedeno srovnání nových všeobecných podmínek Interbrew a návrhu Alken-Maes a které by bylo zbytečné, „kdyby mezi oběma podniky existovaly v této souvislosti kontakty“, že „schůzka [dne 17. dubna 1997] se nekonala v rámci rozhovorů, o nichž pojednává [oznámení námitek]“ a že předmětem schůzky konané dne 28. ledna 1998 nebylo „obnovení předchozích praktik“.

513 S ohledem na výše uvedené a zejména na vyjádření žalobkyně, pokud se jedná o délku trvání protiprávního jednání, je třeba mít za to, že její prohlášení, podle nichž nezpochybňuje věcnou správnost skutkových zjištění, nemohou být důvodem pro snížení pokuty na základě bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci.

- 514 Zaprvé, pokud se v projednávané věci jedná o kartelovou dohodu s protisoutěžním cílem, je třeba poznamenat, že pouhé zjištění skutkových okolností v zásadě stačí k prokázání dvou z hlavních znaků protiprávního jednání porušujícího čl. 81 odst. 1 ES, a sice existence dohody a jejího protisoutěžního cíle. Proto je nutné konstatovat, že žalobkyně ve své odpovědi na oznámení námitek nemohla zpochybňovat dosah sporných skutečností v měsíci červenci 1996, které Komise právoplatně prokázala a které samy o sobě zakládají dotčené protiprávní jednání, aniž zároveň zpochybnila věcnou správnost skutkových zjištění ve smyslu bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci (viz obdobně rozsudek *Corus UK v. Komise*, bod 505 výše, body 195 a 197).
- 515 Zadruhé prohlášení o nezpochybnění věcné správnosti skutkových zjištění, ke kterému je tak jako v projednávané věci připojena řada připomínek, jimiž žalobkyně údajně hodlá vyjasnit dosah některých skutkových okolností, ale které ve skutečnosti představují zpochybnění těchto skutkových okolností, nelze považovat za usnadnění úkolu Komise spočívajícího ve zjišťování a potlačování dotčeného protiprávního jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže.
- 516 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že žalobkyně v rozporu s tím, co tvrdí, ve skutečnosti nezpochybňuje nesprávný dosah, jaký Komise přikládala některým skutkovým okolnostem, a to kontaktům ve dnech 9. prosince 1996, 17. dubna 1997 a 28. ledna 1998, nýbrž samotnou povahu těchto skutkových okolností. Ve své odpovědi na oznámení námitek (viz bod 512 výše) se takto žalobkyně nespokojila s popřením dosahu kontaktu uskutečněného dne 9. prosince 1996 mezi Alken-Maes a Interbrew, ale napadla samotnou skutečnost, že se uvedeného dne mezi oběma soutěžiteli kontakt uskutečnil. Stejně tak žalobkyně popřela samotnou skutečnost, že schůzka konaná dne 17. dubna 1997 měla protisoutěžní cíl, a nikoli dosah či právní posouzení, k nimž Komise v této souvislosti dospěla. Pokud se konečně jedná o schůzku konanou dne 28. ledna 1998, žalobkyně se nespokojila s tvrzením, že skutečnost, že kartelová dohoda je považována za aktuální, jak to právoplatně prokázala Komise, nemá takový dosah nebo takovou právní kvalifikaci, jaké jí přisuzuje Komise, tedy dosah nebo právní kvalifikaci protiprávního jednání, a zpochybnila samotnou skutečnost, že obsah rozhovorů o kartelové dohodě jí dodává na aktuálnosti.

- 517 Proto je namístě učinit závěr, aniž by bylo nezbytné posuzovat ostatní argumenty vyslovené žalobkyní, že Komise právem konstatovala v bodě 326 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že žalobkyně zpochybnila existenci protiprávního jednání tak, jak bylo popsáno v oznámení námitek, a že se právem domnívala, že toto není důvodem pro snížení pokuty ve smyslu bodu D 2 druhé odrážky sdělení o spolupráci.
- 518 Druhá část žalobního důvodu tedy musí být zamítnuta a stejně tak musí být v celém rozsahu zamítnut i tento žalobní důvod.

K metodě výpočtu a konečné výši pokuty

- 519 Jak vyplývá z bodu 313 výše, zvýšení základní částky pokuty, které bylo uplatněno na základě přitěžujících okolností, je třeba snížit z 50% na 40%.
- 520 Pokud se jedná o výpočet konečné výše pokuty, jak vyplývá z této změny, je třeba poznamenat, že při výpočtu pokuty uložené žalobkyni se Komise odchýlila od metody obsažené v pokynech.
- 521 S ohledem na znění pokynů totiž mají být procentní podíly odpovídající zvýšení, či snížení na základě přitěžujících, či polehčujících okolností uplatňovány na základní částku pokuty, určenou podle závažnosti a délky trvání protiprávního jednání,

a nikoli na výsledek po prvním zvýšení, či snížení na základě přitěžující, či polehčující okolnosti (viz v tomto smyslu rozsudek Cheil Jedang v. Komise, bod 95 výše, bod 229).

- 522 V projednávaném případě je přitom nutno konstatovat, že zatímco Komise upravila částku pokuty na základě dvou přitěžujících okolností a dále na základě jedné polehčující okolnosti, z konečné částky uložené pokuty vyplývá, že Komise jednu z těchto dvou úprav použila na částku, která již byla výsledkem uplatnění prvního zvýšení či snížení. Tato metoda výpočtu ve svém důsledku mění konečnou částku pokuty v porovnání s částkou, která by vyplývala z použití metody obsažené v pokynech.
- 523 Metoda výpočtu výše pokuty obsažená v pokynech sice není jedinou možnou metodou, může však zajistit konzistentní rozhodovací praxi v oblasti ukládání pokut, která umožňuje zaručit rovné zacházení s podniky, které jsou sankcionovány za protiprávní jednání porušující pravidla práva hospodářské soutěže. V projednávaném případě Soud konstatuje, že se Komise odchýlila od pokynů, pokud se jedná o metodu výpočtu konečné výše pokut, aniž k tomu poskytla jakékoli odůvodnění.
- 524 Na základě pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, kterou Soudu svěřuje článek 17 nařízení č. 17, je tedy v projednávané věci namístě uplatnit zvýšení ve výši 40%, použité na základě přitěžující okolnosti spočívající v opakovaném protiprávním jednání, na základní částku pokuty, která byla žalobkyni uložena.
- 525 Konečná výše pokuty uložené žalobkyni se tedy vypočte následovně: k základní částce pokuty (36,25 milionů eur) se nejprve připočte 40% z této základní částky

(14,5 milionů eur) a dále se od ní odečte 10% z této částky (3,625 milionů eur), což vede k částce ve výši 47,125 milionů eur. Tato částka se pak sníží o 10% na základě spolupráce, což vede ke konečné částce pokuty ve výši 42,4125 milionů eur.

K nákladům řízení

- ⁵²⁶ Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Soud rozdělit náklady řízení mezi účastníky nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese své náklady, pokud jsou účastníci řízení současně neúspěšní v jednom nebo více bodech svých návrhů. V projednávané věci je namístě rozhodnout, že žalobkyně ponese vlastní náklady řízení, jakož i tři čtvrtiny nákladů řízení vynaložených Komisí.

Z těchto důvodů

Soud (pátý senát)

rozhodl takto:

- 1) Výše pokuty uložené žalobkyni se stanoví na 42,4125 milionů eur.**

- 2) **Žaloba se ve zbývající části zamítá.**
- 3) **Žalobkyně ponese vlastní náklady řízení a tři čtvrtiny nákladů řízení Komise. Komise ponese jednu čtvrtinu vlastních nákladů řízení.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Jürimäe

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 25. října 2005

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

E. Coulon

M. Vilaras

Obsah

Právní rámec	II - 4427
Skutkový základ sporu	II - 4430
Řízení a návrhová žádání účastníků řízení	II - 4433
Právní otázky	II - 4435
A – K návrhům na zrušení napadeného rozhodnutí	II - 4436
1. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práv obhajoby a zásady řádné správy	II - 4436
a) K první části, vycházející ze skutečnosti, že žalobkyni nebylo umožněno posoudit souvislosti, v jakých byl vypracován dokument použitý Komisí v její neprospěch	II - 4436
Argumenty účastníků řízení	II - 4436
Závěry Soudu	II - 4438
b) Ke druhé části, vycházející ze skutečnosti, že Komise žalobkyni neumožnila seznámit se před vydáním napadeného rozhodnutí se skutečnostmi, k nimž bylo přihlédnuto při výpočtu pokuty	II - 4442
Argumenty účastníků řízení	II - 4442
Závěry Soudu	II - 4443
c) K třetí části, vycházející z neexistence dokumentů ze schůzek mezi Komisí a Interbrew, jakož i z odmítnutí Komise poskytnout žalobkyni odpověď Interbrew na oznámení námitek	II - 4446
Argumenty účastníků řízení	II - 4446
Závěry Soudu	II - 4448
2. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení povinnosti odůvodnění ...	II - 4454
a) Argumenty účastníků řízení	II - 4454
b) Závěry Soudu	II - 4458
	II - 4595

B – K podpůrným návrhům na snížení výše uložené pokuty	II - 4461
1. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení závažnosti protiprávního jednání pro účely stanovení výchozí částky pokuty v rozporu se zásadami rovného zacházení, proporcionality a non bis in idem	II - 4462
a) Argumenty účastníků řízení	II - 4462
Argumenty žalobkyně	II - 4462
— K posouzení závažnosti protiprávního jednání: porušení zásad rovného zacházení a proporcionality	II - 4463
— K posouzení skutečné hospodářské schopnosti žalobkyně způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům: porušení zásady proporcionality	II - 4466
— K určení výše pokuty na úrovni zajišťující její dostatečnou odrazující povahu: porušení zásady proporcionality	II - 4468
— K zohlednění právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které mají obvykle velké podniky: porušení zásady non bis in idem	II - 4469
Argumenty Komise	II - 4470
b) Závěry Soudu	II - 4471
K posouzení závažnosti protiprávního jednání	II - 4476
K posouzení skutečné hospodářské schopnosti žalobkyně způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům	II - 4480
K určení výše pokuty na úrovni zajišťující její dostatečnou odrazující povahu	II - 4484
K zohlednění právních a ekonomických znalostí a infrastruktury, které obvykle mají velké podniky	II - 4489
K přiměřenosti konkrétní výchozí částky vzhledem k okolnostem, kterých se žalobkyně dovolává	II - 4490

2. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení délky trvání protiprávního jednání	II - 4493
a) Argumenty účastníků řízení	II - 4493
b) Závěry Soudu	II - 4496
K telefonickému kontaktu ze dne 9. prosince 1996	II - 4499
Ke schůzce konané dne 17. dubna 1997	II - 4502
Ke schůzce konané dne 28. ledna 1998	II - 4506
3. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z neopodstatněnosti přitěžujících okolností uplatněné na základě nátlaku vyvíjeného na Interbrew	II - 4509
a) Argumenty účastníků řízení	II - 4509
b) Závěry Soudu	II - 4518
4. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z neopodstatněného zohlednění opakovaného protiprávního jednání jakožto přitěžující okolnosti vůči žalobkyni	II - 4529
a) Argumenty účastníků řízení	II - 4529
b) Závěry Soudu	II - 4536
5. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného zohlednění použitelných polehčujících okolností	II - 4545
a) K první části, vycházející z odmítnutí Komise přihlédnout k neexistenci dopadu protiprávního jednání na trh	II - 4546
Argumenty účastníků řízení	II - 4546
Závěry Soudu	II - 4549
b) K druhé části, vycházející ze skutečnosti, že Komise nezohlednila vliv režimu kontroly cen a dlouhé korporativistické tradice příznačné pro pivovarnické odvětví	II - 4553
Argumenty účastníků řízení	II - 4553
Závěry Soudu	II - 4555
	II - 4597

c) Ke třetí části, vycházející z odmítnutí Komise přihlédnout ke krizové situaci v odvětví	II - 4557
Argumenty účastníků řízení	II - 4557
Závěry Soudu	II - 4559
d) Ke čtvrté části, vycházející z výhružného chování společnosti Interbrew	II - 4560
Argumenty účastníků řízení	II - 4560
Závěry Soudu	II - 4562
6. K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného posouzení rozsahu spolupráce žalobkyně v rozporu se zásadou rovného zacházení a se sdělením o spolupráci	II - 4563
a) K první části, vycházející ze skutečnosti, že Komise nesprávně posoudila rozsah spolupráce žalobkyně zejména v porovnání se svou rozhodovací praxí a v rozporu se zásadou rovného zacházení	II - 4563
Argumenty účastníků řízení	II - 4563
Závěry Soudu	II - 4569
b) K druhé části vycházející s nesprávného závěru Komise, podle nějž žalobkyně zpochybnila věcnou správnost skutkových zjištění, na nichž Komise založila svá obvinění	II - 4579
Argumenty účastníků řízení	II - 4579
Závěry Soudu	II - 4586
K metodě výpočtu a konečné výši pokuty	II - 4591
K nákladům řízení	II - 4593